

MASARYKOVA UNIVERZITA

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

NÁZEV ÚSTAVU

Diplomová práce

Brno 2012

Pavel Pohorský

MASARYKOVA UNIVERZITA
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
GEOGRAFICKÝ ÚSTAV

VYMEZENÍ A CHARAKTERISTIKA OBLASTÍ KRAJINNÉHO RÁZU V JIHOMORAVSKÉM KRAJI

Diplomová práce

Pavel Pohorský

Vedoucí práce: RNDr. Martin Culek, Ph.D.

Brno 2012

Bibliografický záznam

Autor:	Bc. Pavel Pohorský Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita Geografický ústav
Název práce:	Vymezení a charakteristika oblastí krajinného rázu v Jihomoravském kraji
Studijní program:	Geografie a kartografie
Studijní obor:	Aplikovaná geografie
Vedoucí práce:	RNDr. Martin Culek, Ph.D.
Akademický rok:	2011/2012
Počet stran:	136+1
Klíčová slova:	Krajina; Krajinný ráz; Jihomoravský kraj; Využití krajiny; Stav území

Bibliographic Entry

Author	Bc. Pavel Pohorský Faculty of Science, Masaryk University Department of geography
Title of Thesis:	Delimitation and characteristics elaboration of landscape shape areas in the South Moravia Region (Czech Republic)
Degree programme:	Geography and cartography
Field of Study:	Applied geography
Supervisor:	RNDr. Martin Culek, Ph.D.
Academic Year:	2011/2012
Number of Pages:	136+1
Keywords:	Landscape; Landscape aesthetics; South Moravia Region; Czech republic; Land use; State of landscape

Abstrakt

V této diplomové práci se věnujeme území Jihomoravského kraje z hlediska hodnocení krajinného rázu. V území byly identifikovány jednotlivé oblasti krajinného rázu s jejich typickými rysy a unikátními projevy a v navazujícím textu byly tato území stručně charakterizována z kulturního, historického a přírodního úhlu pohledu s přispěním základních estetických poměrů. V práci bylo prozkoumáno celé území kraje a jeho návaznosti na okolní území. Přínosem práce je syntéza mnoha krajinných složek včetně osídlení a jejich ohodnocení z hlediska měřítek krajinného rázu.

Abstract

In this thesis we study South Moravia Region as different landscapes. There were identified all main areas of specific landscape configurations from the point of view of landscape aesthetics with continuity of cross-border areas. Those areas were also shortly described. The paper offers synthesis of all main landscape segments into one including towns and other forms of settlement and their evaluation in evaluation in frame of difference of landscape aesthetics.

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat svému vedoucímu RNDr. Martinu Culkovi Ph.D. za odborné vedení při práci.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracoval samostatně s využitím informačních zdrojů, které jsou v práci citovány.

Brno 10. května 2012

.....
Pavel Pohorský

Obsah

Úvod	11
Metodika	12
Úvod k Jihomoravskému kraji	15
Etnografické oblasti.....	17
Oblasti krajinného rázu	19
Letovicko	19
Boskovicko.....	22
Opatovicko	25
Kořenecko	28
Svratecká hornatina	31
Olešnicko	34
Adamovsko	37
Moravský kras	40
Jedovnicko.....	43
Drahansko	46
Tišnovsko.....	49
Brno	52
Průmyslové brněnsko.....	56
Bobravsko.....	59
Deblínsko.....	63
Slavkovsko	65
Vyškovsko	68
Orlovicko	71
Žďánicko	73
Moravskokrumlovsko	76
Rajhradsko.....	79
Miroslavsko	82
Stupavsko	85
Hustopečsko.....	86
Podivínsko	90
Břeclavsko	92
Lednickovalticko.....	95

Novomlýnsko.....	99
Mikulovsko	102
Jaroslavicko	105
Znojemsko	108
Moravskobudějovicko	111
Vranovsko.....	113
Šafovsko	116
Hodonínsko	117
Kyjovsko	121
Velehradsko.....	124
Blatnicko.....	125
Bělokarpatsko.....	128
Závěr.....	131
Jihomoravský kraj a kraje Vysočina a Olomoucký.....	131
Zdroje	133
Použité zkratky	135
Přílohy	136
Mapa oblastí krajinného rázu	136
CD s elektronickou částí práce	136

Úvod

Jižní Morava a celý Jihomoravský kraj jsou území unikátní, mimořádně pestré a dýchající nezaměnitelným kouzlem. Krajina nabízí neobyčejnou pestrost ve všech svých aspektech. Je to území unikátní v rámci sebe samého, České republiky i Střední Evropy. Každém pomyslnému návštěvníkovi se jistě vybaví víno, vinice, vinné sklípky zasazené do rozpálených strání s úžasnou Pálavou na horizontu. Jiného návštěvníka uchvátí kultura a historie Brna se všemi variantami. Milovníkovi přírody nabízí Jihomoravský kraj vše od lesnatého dokonale zachovalého kaňonu Dyje, po jakoby nekonečné louky nejzápadnějšího cípu Beskyd, od jakoby ztracených údolí v povodí Svratky po krásný jižní svah Dražanské vrchoviny. Najdeme zde písky, žuly, skály, vápence Moravského krasu, spráše s nekonečnými poli, obrovské Novomlýnské nádrže a mnoho dalšího. Milovníci historie ocení bezpočet památek a kostelů v Mikulově, v Lednicko-Valtickém areálu nebo klášter Porta Coeli v Předklášteří u Tišnova.

Tato práce se zabývá všemi zmíněnými složkami kraje a řadou dalších. Cílem je zpracovat individuální členění jednotlivých krajů s jejich unikátními rysy a rozpoznat, jak jednotlivé nejviditelnější a nejvýraznější složky utvářejí celkový dojem.

Metodika

Krajinný ráz je obvykle považován za značně subjektivní náhled na životní prostředí a do značné míry je to pravda. Tato práce se však snaží popsat, jaké prvky působí na naše vnímání, při procházení jednotlivých krajin, a ty jsou společné pro každého člověka. Zaměřuje se také zejména na viditelné části krajiny. Horninové prostředí je důležité. Z hlediska krajinného rázu je nejdůležitější, jak tvrdost a mechanické vlastnosti hornin ovlivňují celkovou podobu krajiny a také případné výchozy nebo viditelná odhalení těchto hornin. Ale již menší důležitost má to, jaké horniny se nacházejí v hloubkách nebo jak by vypadala odkrytá geologická mapa. Podobně je tomu i s vegetací, jemné změny v druhovém složení bylinných podrostů nebo potenciální přirozená vegetace jsou důležité pro biogeografické pochopení fungování procesů života, ale pro krajinný ráz je hlavním rysem aktuální podoba vegetace a ty nejvýraznější vegetační formy. Přesto se i z biogeografického členění v této práci bohatě čerpá a oblasti krajinného rázu jsou do značné míry určitou modifikací bioregionů.

Před samotnou prací byly probrány jednotlivé dostupné již existující metodiky, pro hodnocení rázu, a byly z nich vybrány ty nejvhodnější. Tato práce je vytvořena zejména na základě metodiky Doc. Ing. arch. Ivana Vorla, CSc. a částečně si bere i poznatky z přístupu ke krajině Doc. Ing. arch. Jiřího Löwa, které se projevily hlavně při navrhování hranic mezi oblastmi. Tato práce v podstatě naplňuje vybrané kroky Vorlovy metodiky, a to krok B.2.3. Vymezení oblastí a míst krajinného rázu a krok B.2.4. Identifikace znaků krajinného rázu a jejich klasifikace. Kroky byly zjednodušeny a přizpůsobeny této práci. Dále je v popisech jednotlivých oblastí uvedena tabulka z metodiky Identifikace a klasifikace znaků krajinného rázu a určení míry vlivu navrhovaného záměru na tyto znaky. Doplnkově jsou využity i přílohy. (Vorel, a další, 2004) (Low, a další, 2003)

Dotčené území je jasně dáno. Prvním krokem bylo vyhledání a analýza relevantních fyzikogeografických, historických a kulturních podkladů. K tomuto účelu byly využity tradiční přírodovědné zdroje informací, jako jsou různé mapy a publikace. Jako hlavní, nejkvalitnější, nejkomplexnější a nejmodernější zdroj informací posloužil zejména Atlas krajiny České republiky, který poskytl většinu mapových podkladů v moderní podobě na jednom místě. Většina informací tedy byla čerpána z tohoto zdroje. Pro první fázi vymezování oblastí krajinného rázu byly vybrány tyto zdroje:

- ☐ Obecně zeměpisná mapa
- ☐ Skupiny typů přírodních krajin
- ☐ Bioregiony
- ☐ Typy krajinného rázu (2009 stránky 198,199)
- ☐ Geomorfologické členění
- ☐ Púdorysné typy sídel
- ☐ Ortofotomapa a databáze Data200 (ČÚZK, 2009)
- ☐ Vlastní znalosti

A dále

- ☐ Hypsometrické stupně
- ☐ Klimatické oblasti
- ☐ Typy sídelních krajin a jejich plužin
- ☐ Etnografické oblasti (Vašutová, a další, 2007)
- ☐ Geologie
- ☐ Turistická mapa na Mapy.cz a dostupné fotografie

Data byla georeferencována na území kraje a souvislosti byly poznány hlavně přes kombinace jednotlivých vrstev, ale nejenom tak, protože řada prvků je lokalizována bodově nebo jejich projev není viditelný na mapách, přestože může být nesmírně důležitý. Po vymezení základních jader oblastí a návrhu jejich hranic, nastala série konzultací s vedoucím práce a tříbení různých úhlů pohledu a míry jejich důležitosti a objektivity. Zde bylo spolupracováno s dalšími studenty, kteří se zabývají krajinným rázem jiných krajů. Ve spolupráci s vedoucím práce, Bc. Lubomírem Vysloužilem a Bc. Martinem Hordějčkem vzniklo členění hotové asi z 80 %. Území jednotlivých krajů na sebe díky tomu navazují a souhlasí i metodický přístup. Vzorem práce bylo hlavně vymezení oblastí krajinného rázu pro kraj Vysočina. (STUDIO B&M, 2008)

V další fázi psaní přírodní a kulturně-historické charakteristiky bylo zohledněno mnoho dalších doplňkových zdrojů informací a aspektů krajiny¹. Terénní průzkum byl proveden jak formou krátkých náhledů (projetí vlakem), tak formou konkrétní návštěvy v oblastech spíše sporných. V této fázi byly zohledněny i tyto faktory:

- ☐ Oblasti krajinného rázu kraje Vysočina (STUDIO B&M, 2008)
- ☐ Půdní mapa
- ☐ Vegetační stupňovitost (Culek, 2010)
- ☐ Aplikované typy georeliéfu kraje
- ☐ Výskyt přírodních parků, MPZCHÚ, VPZCHÚ
- ☐ Potenciální přirozená vegetace
- ☐ Biochory
- ☐ Administrativní členění (ČÚZK, 2009)
- ☐ Religiozita (Kartografie Praha, 2012)
- ☐ Sklon svahů
- ☐ Morfostruktury
- ☐ Energie reliéfu
- ☐ Výskyt kostelů, klášterů a jiných náboženských objektů
- ☐ Německé osídlení před odsunem
- ☐ Památky židovské kultury
- ☐ Významné kulturní a technické památky
- ☐ UNESCO
- ☐ Dopravní koridory a jejich vytíženost
- ☐ Vesnické a městské památkové zóny
- ☐ Potenciál cestovního ruchu

¹ Pokud není uvedeno jinak, byl zdrojem Atlas krajiny České republiky (Hrnčiarová, a další, 2009)

- ❑ Historické prvorepublikové opevnění
- ❑ Druhové složení lesa (Culek, 2010)
- ❑ Výskyt mokřadů
- ❑ Podíl luk na výměře katastrů
- ❑ Významné památné stromy a skupiny stromů
- ❑ Říční síť
- ❑ Podíl zemědělské půdy na výměře katastrů
- ❑ Kulturní a přírodní významnost krajiny
- ❑ Zámky, hrady, zříceniny, zámecké parky
- ❑ Typy vesnického domu

V této fázi byly také získány potřebné informace pro stručnou charakteristiku oblastí.

V poslední fázi práce byly identifikovány a ohodnoceny nejvýznamnější prvky krajinného rázu v každé oblasti a sestaveny do přehledných tabulek. Dle významu: zásadní rozhodujícím způsobem determinuje charakter krajiny. Spoluurčující významně spoluurčuje charakter krajiny. Doplnující doplňuje charakter krajiny. Jedinečný prvek Je jedinečný v rámci oblasti nebo v rámci kraje. Pozitivní význam mají ty prvky, které zvyšují pestrost nebo specifičnost. Dle cennosti zde uvedena unikátnost v rámci kraje. Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka jsou doplňkem k obvyklému pojetí krajinného rázu jako kulturní, historická a přírodní charakteristika oblasti.

Mapová příloha obsahuje členění celého kraje na tři části na podkladu ortofotomapy. Na přiloženém CD je také verze s podkladem Data200.

Přínosem práce je návaznost na celý systém hodnocení krajinného rázu, který vzniká pro Českou republiku. Charakteristiky oblastí mohou být v některých případech monotónní nebo nezohledňovat důležité individuální faktory, ale důraz byl kladen na porovnatelnost oblastí mezi sebou a určitou objektivitu při hodnocení. Pokud tedy například na polovině kraje převládá orná půda, tak je to napsáno jako identifikovaný znak u každé oblasti, přestože na tom není v podstatě nic zajímavého, ale je to prvek, který vyplňuje třeba přes polovinu plochy těchto oblastí.

Úvod k Jihomoravskému kraji

Jihomoravský kraj se rozkládá v jihovýchodní části České republiky při hranicích s Rakouskem a Slovenskem. Kraj jako vyšší územní samosprávný celek České republiky vznikl v roce 2000. Původně se jmenoval Brněnský kraj. Jihomoravský kraj existoval už v Československu od roku 1960 do roku 1990. Byl větší než současný Jihomoravský kraj, patřily k němu i části dnešních krajů Vysočina, Olomouckého a Zlínského. Už prehistorické doby proslavily jižní Moravu více než jiné části dnešní České republiky. Mimořádní koncentrace kulturních a historických památek dělají z této části republiky něco neobvyklého a unikátního.

Patří k největším v České republice (7196,5 km²). Žije v něm 1,2 milionu obyvatel a hustota zalidnění je asi 160 obyvatel/ km². Historicky je tvořen největší částí Moravou. Nachází se v něm sedm okresů se svými regionálními centry (

Obr. 1), 673 obcí a 49 měst.

Obr. 1 Okresy v kraji

V historii zde vzniklo možná nejstarší osídlení na našem území. Paleolitická archeologická naleziště jsou proslavena zejména u Pálavy. Na jižní Moravě bylo jedno z center Velkomoravské říše v 8. a 9. století.

Centrem kraje je druhé největší město České republiky Brno, které je významným střediskem justice, ekonomickým a správním centrem, městem univerzit a veletržním centrem střední Evropy s dlouholetou tradicí pořádání veletrhů. Bylo už od 14. století sídlem Moravských Markrabat a zasedal zde Moravský zemský sněm, který ovšem střídavě zasedal také v Olomouci a v době svého vzniku i ve Znojmě. Jednou ze světově nejproslulejších událostí, které se na jižní Moravě udály, je také bitva tří císařů u Slavkova 2. prosince 1805, v níž francouzský císař Napoleon porazil spojená vojska rakouského císaře Františka a ruského cara Alexandra.

Jihomoravský kraj je regionem s bohatými kulturně-historickými kořeny a cennými architektonickými památkami všech stavebních slohů. Dvě z nich, brněnská vila Tugendhat a kulturní krajina Lednicko-valtický areál, byly oceněny zápisem na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Pod ochranou UNESCO jsou na území kraje také dvě biosférické rezervace – Dolní Morava (zahrnuje CHKO Pálavu, Lednicko-valtický areál a oblast soutoku řek Dyje a Morava) a Bílé Karpaty. Na území kraje leží rovněž jeden ze čtyř národních parků České republiky – Podyjí. Rozsáhlé komplexy krápníkových jeskyní včetně propasti Macocha nabízí návštěvníkům CHKO Moravský kras. (Krajský úřad JMK, 2011)

Obr. 2 Znak Jihomoravského kraje

Z hlediska krajinného rázu nabízí území nesmírnou pestrost, jak bylo naznačeno v úvodu. Prakticky každá část kraje je něčím unikátní nebo specifická. Krajinářskou rozmanitost i silně podporuje velmi rozmanitá geologická stavba dále rozčleněná řadou větších řek. Vrchoviny se střídají s nížinami a zabírají vytvoření jednolitého celku homogenních ploch. Kde je převaha lesní krajiny, dochází k obohacení jinak, například jako u Moravského krasu nebo ve Svratecké hornatině. I na největších periferiích oblasti jsou neobvyklá území, např. Olešnicko nebo Jedovnicko. Kde nejsou zajímavé kulturní faktory, jsou zde přírodě blízká údolí a skály (Podyjí). Pokud kde je osídlení i příroda, byla tam postavena třeba jaderná elektrárna (Moravskokrumlovsko). Obohacujícím prvkem jsou i enklávy přirozených prostředí ze všech stran ohraničená kulturní krajinou (Žďánicko). Nejrůznější stanoviště vytvořily mnoho prostoru pro rozvoj unikátních společenstev rostlin a živočichů. Od slanomilných, přes ty rostoucí na písčích, na vápencích, na hadcích, na až po stanoviště otevřených stepí nebo tradičních sadů. V oblastech, kde je obvyklejší přírodní prostředí nebo je silně ovlivněno dlouhodobým

osídlením, se zase vyskytují specifické etnografické oblasti a bohaté kulturní prostředí. Morava je proslulá svojí vinařskou a lidovou kulturou, která se stále udržuje, takže není pouze reliktem.

Celkový náhled stavby kraje ukazuje na orientaci území do středu a k jihu. Okrajové oblasti jako okolí Znojma nebo Velké nad Veličkou jsou více orientovány k Brnu než k jiným krajům. Podobně je tomu i u Velkých Opatovic a dalších periferních částí. Přítomnost Brna dále posiluje centralitu celého celku. Mimořádně velkou významnost a unikátnost mají historické vazby k Vídni a Rakousku, kdy prakticky celá střední a jižní část kraje je ovlivněna transportem kultury i hmotných statků mezi Brnem a Vídní. Dalším mocným vlivem v kraji také spojeným s Rakouskem je činnost řady šlechtických rodů, hlavně Lichtenštejnů, kteří se chtěli vyrovnat Habsburkům. Centrální částí kraje od Pálavy a Břeclavi až po Brno tak prochází pruh území o vyšší kulturní a historické (někdy i přírodní) hodnotě. Severní třetina kraje je zase tvořena úplně jinými územími než ta jižní, rozlehlé plošiny, teplé klima, široké nivy jsou naopak vystřídány členitější krajinou, která je ale opět zpestřena sníženinou Boskovické brázdy. Každá část kraje má své zvláštnosti, a to dělá celý kraj územím nevyčíslitelné hodnoty.

Celý systém oblastí krajinného rázu v této práci zahrnuje 39 oblastí. Některé jsou malé a zasahují pouze okrajově, ale jiné jsou poměrně velké. Oblasti jsou pojmenovány podle hlavních center, a jestli nejsou přítomna, tak podle obecného názvu hor.

Etnografické oblasti

Etnografická oblast je kultura vlastní společnosti, která se nachází na přirozeném a tradičním prostředí. Kultura se mezi etnografickými oblastmi liší, zahrnuje hlavně specifické práce, způsoby obživy, bydlení, odívání, obyčeje, folklór, duchovno a zvyky ve všední i sváteční dny a také důležitá vesnická architektura. Pro krajinný ráz mají etnografické oblasti jako jeden z důležitých kulturních faktorů ovlivňujících hlavně více osídlení části krajiny. Je to způsob života člověka, který se přirozeně liší. V Jihomoravském kraji se nachází osm etnografických oblastí. V popisech oblastí krajinného rázu již následují pouze zmínky o těchto oblastech, proto je zde zařazeno krátké představení.

Brněnsko se nachází v Brně a širším okolí. Je to přechodná oblast mezi Hanou a Podhoráckem. Mísí se zde kulturní a jazykové vlivy, a tak je zde etnografická nejednotnost. Patrné jsou také vlivy německé kultury. Nářečí je středomoravské, resp. Hanácké. V Brně byl také německý jazykový ostrov. Zvláštní podoblastí je Rosicko-Oslavansko, kde probíhaly důlní aktivity.

Podhorácko je podobné Horácku (ve Vysočině). Je na pomezí Moravy a Čech a tento název vyjadřuje spíše geografickou než kulturní příslušnost. První zmínky jsou o něm až z přelomu 18. a 19. století. Podhorácko bylo místo bohaté díky pěstování lnu a chovu koní. Podhorácko je také více ovlivněno bohatou Hanou než Horácko.

Haná je nejvýraznější etnografický region Moravy – historické a kulturní jádro Moravy. Uvádí ji již mapa Komenského z roku 1627. Je v úrodné oblasti, kde vždy panovala ekonomická a sociální stabilita. Udržují se zde tradice. Haná má výrazné prvky v odívání a architektuře, například s výskytem arkád.

Menší verzí Hané je Malá Haná, což je přechodný region v okolí obcí Jevíčko a Konice. Mluví se tam Hanáckým dialektem, kulturně je ale oblast již příbuzná Podhorácku, hlavně v typu osídlení, odívání a kroji. Celkově byla oblast chudší.

Hanácké Slovácko je další přechodná oblast mezi Hanou a Slovenskem. V 16. století proběhla Charvátská kolonizace. Obec Čejč je znovu založenou obcí osadníky z Lotrinska. Dodnes se zde vyskytují francouzská jména. Objevovaly se zde četné inovace materiální i duchovní díky blízkosti Brna a Vídně.

Slovácko je nejrozsáhlejší etnografická oblast se složitým historickým vývojem. Do poloviny 12. století patřilo převážně k Uhrám, poté až do 18. století zde byly četné nájezdy Turků, kteří sebou přinesli svoji kulturu i geny, proto má oblast velkou pestrost. Dělí se na několik podoblastí.

Valašsko a valašské obyvatelstvo je nejvíce sporné osídlení. Nejasný je původ obyvatel, možná z Rumunska nebo z východních a severovýchodních Karpat, část Valachů je možná i ze Slovenska. Valaši měli specifický pastevecký a drsnější životní styl typický pro horské oblasti. Jejich architektura je roubená. Valašské osídlení se v JMK nachází například v Orlovicku. (Vašutová, a další, 2007)

Jednotlivé etnografické oblasti mají i své specifické domy (Obr. 3).

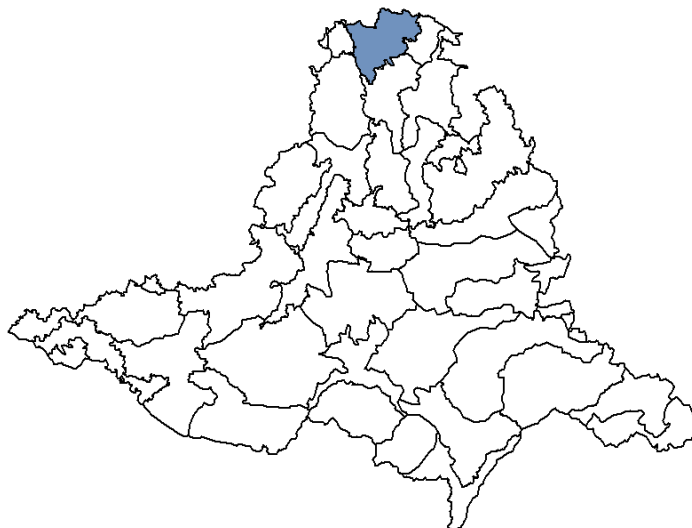

Obr. 3 Regionální formy lidového domu na Moravě (Mencl, 1980)

Oblasti krajinného rázu

Letovicko

Oblast krajinného rázu Letovicko je vymezena při severní hranici Jihomoravského kraje, jako komplex lesní a zemědělské krajiny rozdělený na dvě poloviny výrazným údolím řeky Svitavy.

Obr. 4 Město Letovice při pohledu z jihu, typický reliéf Letovicka v pozadí (Novák, 2007)

Důvod a způsob vymezení

Oblast sousedí na východě s oblastí krajinného rázu Boskovicko, hranici tvoří její západní zalesněný svah ve směru Velké Opatovice – Svitávka. Na jihu Letovicko tvoří kontrast s taktéž plochou a zemědělskou oblastí Boskovicka, kde u obce Svitávka vytéká řeka Svitava ze svého úzkého průlomového údolí. Na jihozápadě oblast plynule přechází do Svratecké hornatiny, která již má výraznější vrchovinový ráz a mnohem větší členitost a chladnější klima. Hranice mezi oblastmi prochází jižně od Kunštátu. Na západě se stýká Letovicko s Olešnickem na svahu údolí Křetínky. Olešnicko je samostatný krajinný unikát. Oblast pokračuje dále proti proudu Svitavy až k Březové nad Svitavou.

Přírodní charakteristika

Geologické podloží oblasti je velice pestrá směs především třetihorních i starších pískovců a slínovců, viditelné v krajině především na Kunštátsku, například v podobě umělé jeskyně

Blanických rytířů pod kopcem Milenka a blízkých lomů. Na jihozápadě se objevují odolnější ruly, ze kterých je vytvořena sousední Svratecká hornatina. Hlavní osu celé oblasti tvoří řeka Svitava. Výškový rozdíl mezi dnem údolí a vrcholky okolních kopců činí až 200 metrů. Západní část je dále rozdělena řekou Křetínkou, která spolu s přehradou Letovice tvoří také významný pohledový prvek v krajině. Ojedinělé jsou výskyty hadců. Krajina působí jako mozaika střídajících se větších komplexů hospodářského jehličnatého lesa až 10km² a podobně velkých zemědělských ploch. Lesy se nacházejí na méně úrodných půdách a na svazích.

V oblasti se nacházejí 2 polně-lesně-luční přírodní parky: Halasovo Kunštátsko a Údolí Křetínky. Kunštátsko je charakteristické malebnou mozaikou lesa s volnými plochami zemědělsky využívané krajiny s bohatým zastoupením rozptýlené zeleně, agrárních teras, kamenic, luk, pastvin sadů, břehových porostů a alejí ovocných stromů podél silnic. (Samuel, 2009) Je to nejhodnotnější část Letovicka z hlediska krajinného rázu. Údolí Křetínky ochraňuje řadu drobných lokalit zejména ekologické a částečně historické povahy.

Národní přírodní rezervace ani památky se nevyskytují. Ostatních MPZCHÚ je málo s výjimkou zmíněných parků.

Kulturní a historická charakteristika

Oblast byla kolonizována za vrcholněstředověké kolonizace a převládají návesní obce, avšak v údolí Křetínky lesní lánové obce. Etnograficky patří do Podhorácka, což je oblast na pomezí Čech a Moravy. První zmínky o Podhorácku jsou až z 18. století. V Letovicích byla oblast ovlivněna bohatší Malou Hanou. Významné historické prvky krajinného rázu jsou zámky v Letovicích a Kunštátu a již zmíněná přehrada Letovice a pozůstatky partyzánské činnosti. Zejména zámek v Letovicích je určující prvek. Kunštát je zase jeden z nejstarších šlechtických renesančních hradů na Moravě. Centrem oblasti v JMK jsou Letovice, které vznikly ve dvanáctém století a mají podobně bohatou historii jako Boskovice. Nejvýznamnější křesťanské památky jsou gotický kostel a klášterní barokní kostel v Letovicích. (Wikipedie, 2012) Je zde také fungující novověký klášter. Gotický kostel je přítomen i v Kunštátu. Dopravní osou je silnice I. třídy číslo 43² s intenzitou dopravy asi 10 tisíc aut denně.³

Památkové zóny nejsou vyhlášeny.

Národní kulturní památkou je zámek Kunštát. Významné technické památky jsou vodní mlýny na Svitavě v Letovicích a jižně od Letovic.

² Silnice první třídy je značena dvoumístným číslem, rychlostní silnice má na začátku písmeno R a dálnice písmeno D.

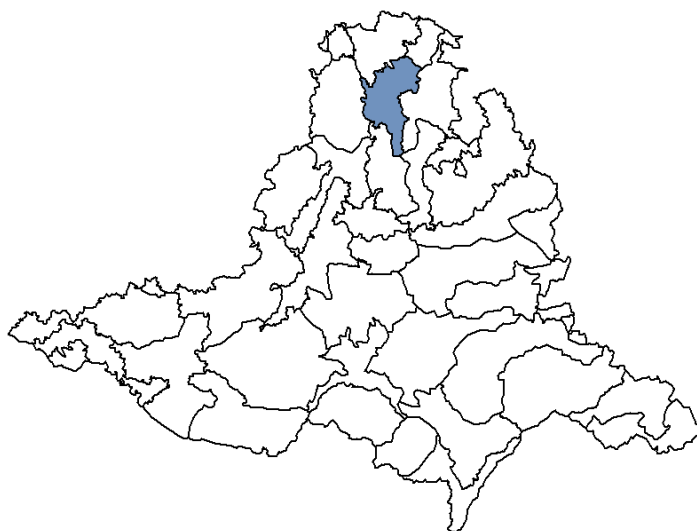
³ Silnice I. třídy a dálnice jsou pouze jednou z charakteristik perifernosti a centrality oblasti. Informace slouží pro ilustraci dalšího z faktorů ovlivňujících krajinný ráz.

Tab. 1 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf má podobu tabule	XX	0	X
	Mírně zaříznuté údolí Křetínky	XXX	0	X
	Průlomové údolí Svitavy pod Letovicemi	XXX	+	XX
	Mohutná svah nahoru k Olešnicku	X	0	XX
	Monotónní lesozemědělská textura krajiny	XXX	-/0	X
	Vysoká členitost lesních porostů s množstvím ekotonů v jižní polovině oblasti	XX	+	XX
	Mohutné komplexy lesa na svazích při okraji oblasti	XXX	+	XX
	Velké množství remízků	X	+	XX
	Vysoký podíl málo druhové pestrých luk na bývalých polích na svazích	XX	+	XXX
	Přírodní a přírodě blízké břehové porosty vodních toků zachovány ve fragmentech	X	+	XX
	Technicky upravené koryto Svitavy bez nebo s minimální účastí přírodních prvků	X	-	X
	Těleso vodní nádrže Letovice	XX	+	X
	Velké množství potoků stékajících po úbočích údolí Křetínky	X	0	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Převládající smrkové porosty v lesích	XXX	-	X
	Scelené lány polí většinou na svazích	XX	-	X
	Průmyslové čtvrtě v Letovicích u Svitavy	XX	-	XX
	Železniční koridor na Českou Třebovou	XX	0	X
	Zachovalé malé vesnice do 50 domů	XX	+	XX
	Vesnický dům Poličský statek	XX	+	XXX
	Výrazná stavba poutního kostela v Letovicích	XX	+	XX
	Cenné obrazy sídel	XXX	+	XX
	Řada vísek v údolí Svitavy	X	+	XX
	Radiální návesní vsi v odlehlejších částech oblasti	XX	0	X
	Nízký podíl kulturně významných objektů	XX	-	XX
	Nízká přírodní významnost krajiny	XX	-	X
	Zapojení Kunštátu do přírodního rámce okolí	X	+	XXX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Zachovalý ráz menších obcí	XXX	+	XXX
	Výběžek křídové pánve jako jediný výskyt v JMK	X	0	XXX
	Výrazně vymezený jižní okraj oblasti zalesněnými svahy	X	0	XX
	Zalesněné horizonty	XXX	+	X
	Soulad velikosti osídlení a velikosti dopravních koridorů	X	+	X
	Většinou dochované tradiční měřítkové vztahy	XX	+	X
	Harmonický vztah zástavby+hospodaření a přírody	XX	+	XX
	Přírodě blízký charakter scenérie	XXX	+	XX
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Boskovicko

Tato oblast tvoří střední část Boskovické brázdy a vyznačuje se výraznou tranzitní dopravou v severojižním směru. Oblast má mírně kotlinový charakter a v jižní části se její šířka snižuje, což uzavírá větší města Blansko a Rájec-Jestřebí ze západního a východního směru zalesněnými svahy.

Obr. 5 Boskovická brázda, pohled na Rájec-Jestřebí od Adamovska (Panoramino, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Důvody pro vymezení je hlavně reliéf blíže popsany dále. Hranice byla stanovena na rozmezí viditelnosti svahů. Západně od Blanska se nachází výrazně prudší svah (příčemž východní svah je z části zastavěn). Na úpatí svahů začíná i lesní krajina, která již byla zařazena do další oblasti. Boskovická brázda je velký geomorfologický celek, kde se nacházejí pět oblastí krajinného rázu. Celá brázda probíhá ve směru JZ-SV. Od Tišnovska je ale tato část oddělena Žerovnickou hrástí. K Opatovicku však krajina plynule přechází do podobného typu také sníženiny, zatímco zde má kotlina podobu menší pahorkatiny, zejména u Boskovic, v Opatovicku již zcela převládá charakter více uzavřené a méně členité kotliny. V Opatovicku se vyskytuje také biota

Svitavského bioregionu, v Boskovicku převládá biota Brněnského bioregionu. Kořenecko tvoří část východní hranice, kde již není kotlina, ale vyskytují se izolované lánové radiální obce. Východní svah Blanska byl přiřazen ke Kořenecku z důvodu podobného reliéfu.

Přírodní charakteristika

Oblast tvoří centrální široce otevřenou tektonická sníženina severně s miocenními jíly překrytými sprašemi. Hřbet u Boskovic je výběžkem Brněnského masívu. Boskovicko zaujímá hlavní část Boskovické brázdy a její význam spočívá hlavně jako ve spojnici dalších částí krajiny. Příznivější klima, plošší reliéf okolo 400 m nad mořem a třetího vegetačního stupně a úrodnější brumizemě než v okolních vrchovinách a pahorkatinách umožnily rozvoj zemědělství a také větších měst, z nichž největší jsou Blansko a Boskovice. Reliéf je převážně pahorkatinný s menšími kopečky ve střední části oblasti.

Přírodní parky zasahují pouze okrajově: polně-lesní Lysicko a polně-lesně-luční Halasovo Kunštátsko. Národní přírodní rezervace ani památky se nevyskytují. Ostatních MPZCHÚ je málo.

Kulturní a historická charakteristika

Osou osídlení jsou zmíněná historická města. Jejich přítomnost je důsledkem zmíněných faktorů a dokazují expanzi osídlení z jihu na sever směrem k Letovicím a k Jevíčku. Kolonizace proběhla ve 12. a 13. století během vrcholněstředověké kolonizace. Historicky jsou nejvýznamnější město Boskovice, ale je zde i celá řada dalších historických měst. Vznikly ve třináctém století s pravděpodobným dřívějším osídlením a prodělaly bohatou historii včetně mnoha různých majitelů. Město tak tvoří kulturní osu celé oblasti. Blansko prožilo největší rozvoj ve dvacátém století jako průmyslové město. Je naopak největší město a zároveň okresní město. Vzniklo ve 12. století. Na město bylo však povýšeno až v roce 1905 a svůj největší rozmach prodělalo ve dvacátém století. Specifické je, že větší část oblasti včetně největších sídel není součástí žádné vyhraněné etnografické oblasti. V Boskovicích a Lysicích jsou významné gotické kostely. V Blansku je unikátní dřevěný kostelík ze 17. století přivezený v roce 11936 z Podkarpatské Rusi. Unikátní je i židovské město v Boskovicích se synagogou a rozsáhlým židovským hřbitovem. (Wikipedie, 2012) V současnosti oblastí prochází silnice I. třídy číslo 43 s vytížením asi 14 tisíc aut denně.

V oblasti je přítomna jedna městská památková zóna v Boskovicích zahrnující přes 20 židovských domů, radnici, synagogu, kostel sv. Jakuba Staršího na náměstí, kašny, několik měšťanských domů a další objekty. (NPÚ, 2011) V blízkosti památkové zóny se nachází i Boskovický hrad a kostel. Vesnické památkové zóny nejsou vyhlášeny.

Národními kulturními památkami jsou zámek v Lysicích a zámek v Rájci nad Svitavou. Mezi technické památky patří řada vodních mlýnů na Svitavě.

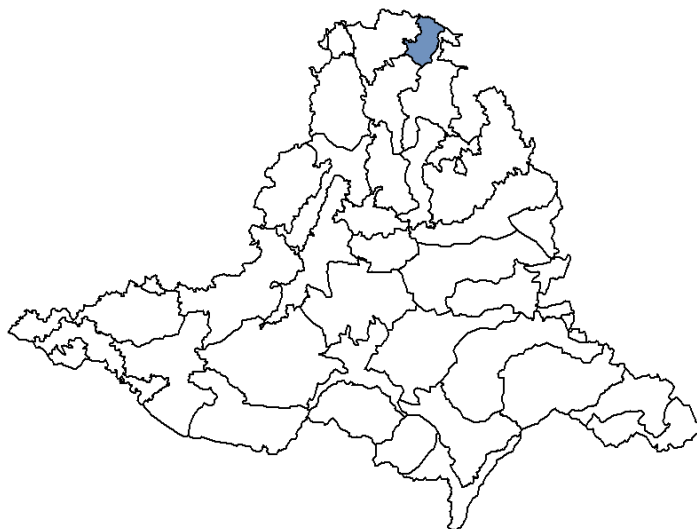
Tab. 2 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf rozlehlého údolí obklopené svahy	XXX	0	XX
	Převaha jehličnatých lesů	X	0	X
	Malý počet ekotonů centrální části sníženiny	XX	-	X

	Velké množství luk a lad v oblasti Malého a Velkého Chlumu	X	+	X
	Izolované vrchy Malého a Velkého Chlumu	XXX	+	XXX
	„Ukryté“ prudké svahy u říčky Bělé	X	+	X
	Zalesněné smíšené svahy mezi Velkým chlumem a Boskovicemi	XX	+	XX
	Nadprůměrný podíl monokulturních luk při okrajích oblasti	XX	+	XX
	Technicky upravené vodní toky s malou účastí přírodních prvků	X	-	X
	Jasně úpatnicové hrany	XX	+	XXX
	Zatopený lom s příkrými stěnami v Blansku	X	+	XXX
	Pás stromů podél náspu „Hitlerovy dálnice“	XX	+	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Velké scelené bloky polí	XXX	-	X
	Rozsáhlá sídliště ve výše položených částech města Blanska	XXX	-	X
	Zemědělská družstva a velké haly na okrajích obcí nevhodně urbanisticky a esteticky umístěné	X	-	X
	Průmyslové čtvrtě v nivě Svitavy v Blansku	XX	-	XX
	Stromořadí podél komunikací	X	+	X
	Vedení vysokého napětí přes oblast	XX	-	X
	Pozůstatky náspu tzv. „Hitlerovy dálnice“	X	+	XXX
	Přítomnost silnice I. třídy číslo 43	XX	-	X
	Přítomnost železničního koridoru na Českou Třebovou	XXX	-	X
	Řada zámeckých parků a zahrad	XX	+	XX
	Řada zámků a zřícenin hradů	XXX	+	XX
	Řada zachovalých vodních mlýnů na Svitavě	X	+	XX
	Pivovary v Boskovicích a Černé Hoře	X	+	X
	Nadprůměrný počet historických měst	XXX	+	XXX
	Velký podíl kulturně a historicky významných staveb	XX	+	XX
	Obce ohraničené z jedné strany lesním horizontem a lesnatá pozadí městských panoramat	XX	+	XX
	Místy členité okraje zástavby s bývalou (nyní travnatou) pružinou nebo zahrádkami	XX	+	X
	Chaotická organizace zástavby v Blansku	XX	-	X
	Novodobá zástavba rodinných domů	X	-	X
	Novodobá průmyslová zástavba na SZ okraji Boskovic	XX	-	X
	Sílo ve Skalici nad Svitavou	XX	-	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Obraz Boskovic se zříceninou Boskovického hradu, Boskovickým zámkem, radnicí a historickým jádrem	XXX	+	XXX
	Dominanta Drnovického kostela Nejsvětější Trojice	X	+	X
	Panorama Černé Hory se zámkem a kostelem a její zasazení do okolní krajiny	XX	+	XX
	Severní pohled na Blanenská sídliště a město	XXX	-	XX
	Zapamatovatelnost scenérie Boskovic ze severu	XX	+	XX
	Výraznost izolovaných vrchů Velkého a Malého Chlumu	XXX	+	XX
	Symetrie uspořádání obcí na obou svazích Boskovické brázdy	X	+	XX
	Kontrast měst Boskovice a Blansko	X	0	XX
	Pohledová spojitost větší části oblasti	XX	+	XX
	Historicky daný soulad umístění osídlení a využívání krajiny	X	+	X
	Harmonické osídlení mezi Bořitovem a Boskovicemi a přírodě blízký charakter krajinné scény	XX	+	XX
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Opatovicko

Oblast nacházející se v severní části kraje zaujímá asi polovinu geomorfologického celku Boskovické brázdy. V JMK se nachází část a oblast pokračuje v Pardubickém kraji až k průlomovému údolí Trnávky k Městečku Trnávka. Mezi nejtypičtější znaky patří podélný tvar lokality mezi Moravskotřebovskou pahorkatinou a Českotřebovskou vrchovinou ze severozápadu a Adamovskou a Konickou vrchovinou z jihovýchodu. Podélný tvar oblasti nabádá k přirozenému výskytu koridorů jak přírodních, tak antropogenních, zde je však na rozdíl od jižní části brázdy, tento jev přítomný v menší míře.

Obr. 6 Olešnicko, pohled k severu (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Přirozené hranice jsou tvořeny jednak změnou tvaru reliéfu a přechodem do vrchovin, tak změnou způsobu hospodaření, který přechází z čistě zemědělské krajiny v oblasti do lesně-zemědělské krajiny na vrchovinách, v případě Adamovské vrchoviny i do lesní krajiny. Další hranice zde tvoří rozšíření typické bioty, neboť se na hranicích této oblasti stýkají Svitavský bioregion (společný i pro Letovicko) s Dražanským a Brněnským. Perifernost podporuje i absence rychlostní silnice z Boskovic do Mohelnice, a tak si města jako Velké Opatovice a Jevíčko do určité míry zachovávají maloměstský ráz. Do určité míry to platí i pro Boskovice. Oblast je zároveň i vnitřní periferií na hranici tří krajů. Dalším typickým rysem této části

Boskovické brázdy je nepřítomnost jakékoli větší řeky, až v Pardubickém kraji teče Jevíčka, která si však proráží cestu Zábřežskou vrchovinou směrem v Litovli.

Přírodní charakteristika

Rozdílné přírodní podmínky v plochem reliéfu Boskovické brázdy a na vysočinách se odrazil i v odlišném způsobu osídlení lidmi a odlišném způsobu hospodaření. Pro větší část Boskovické brázdy je typické využití kvalitní zemědělské půdy pro produkci potravin a obce, tak byly umístěny ve většině případů již do svahu. Vytváří se tak typický vzhled krajiny se strukturou pole-dopravní trasy-obce-svah-lesy na obzoru. Výskyt souvislého lesa také tvoří přirozenou hranici. Boskovická brázda je původně tektonická sníženina vzniklá pohybem ker Českého masívu. Vzniklý prostor se vyplnil permskými a karbonskými usazeninami, později překrytými neogenními štěrky. Z čtvrtohor pak rozsáhlé plochy zaujímají sprašové usazeniny, na kterých se dnes nacházejí pole. Biota ještě tvoří okrajovou část Svitavského bioregionu, čímž se liší od jižní část Boskovické brázdy, která již náleží k Brněnskému. Typické jsou zbytky dubohabřin, které však, zejména na svazích vysočin přecházejí do hospodářských smrčín. V současnosti však silně dominuje zemědělství, nebo výroba elektrické energie ze Slunce. Pozůstatků původní bioty je minimum. Klima je mírně teplé. Teploty oblasti jsou průměrem ČR (7,5 °C), srážkově je oblast brázdy sušší než okolní oblasti se 600-650 mm srážek.

Přírodní parky zde nejsou vyhlášeny. Národní přírodní památky ani rezervace nejsou vyhlášeny. Ani žádná další chráněná území. Absence chráněných území je další typický rys.

Kulturní a historická charakteristika

Od jižní části brázdy se tato oblast liší zejména výrazně větší periferností, což se do určité míry projevuje i v případě města Boskovic, které však přesto tvoří hlavní centrum v okolí. Oblastí neprochází žádná silnice I. třídy. Dalším centrem oblasti jsou Velké Opatovice. Velké Opatovice byly založeny ve 14. století, městem se staly v roce 1969. Ve městě v minulosti sídlily významné šlechtické rody. Město Jevíčko bylo založeno jako královské na dvou obchodních stezkách, na tzv. polské ve směru z Prahy do Krakova a na brněnské z Brna na sever. (Wikipedie, 2012) Opatovicko je součástí českých vrcholně středověkých sídelních krajin typických pro celou část Jihomoravského kraje severně od Brna, přestože existují zprávy, že byla osídlena již v mladší době kamenné (neolitu). První obce byly založeny začátkem 13. století a byly umísťovány na okraje k lesům. (Jevíčko, 2012) Etnograficky je to významná oblast Malé Hané, což je malý přechodný etnografický region v okolí městeček Konice a Jevíčko. Lidé zde mluví hanáckým dialektem. Kulturně je příbuzné s Podhoráckem (v typu osídlení, odívání a kroji). Oblast bývala chudší – déle zde přetrvávalo využití dřeva jako stavebního materiálu, dále ale také opuk, což jediná oblast na Moravě, kde se opuky používaly ke stavbě domů. (Vašutová, a další, 2007) Opatovicko je nadprůměrně religiózní region. (Kartografie Praha, 2012) V JMK části jsou významné barokní kostely v Borotíně a Cetkovicích a barokní kaple v Knínicích u Boskovic. V Jevíčku je středověký klášter.

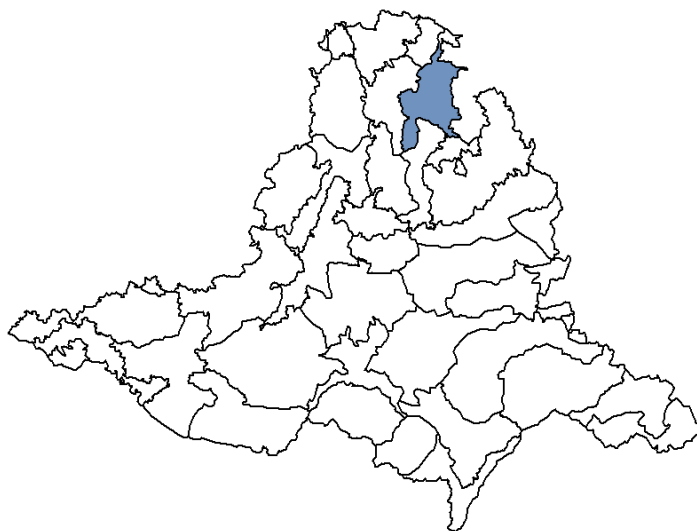
Vesnické ani městské památkové zóny nejsou v jihomoravské části oblasti přítomny. Národní kulturní památky nejsou v jihomoravské části vyhlášeny.

Tab. 3 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf má podobu široce otevřené brázdy	XXX	0	XX
	Ohraničení svahy s jehličnatými lesy	XXX	-	X
	Členité porostní okraje s otevřenými porostními průhledy	XX	+	X
	Minimum solitérních stromů	XX	-	X
	Pás stromů podél náspu „Hitlerovy dálnice“	XX	+	X
	Téměř odlesněná krajina	XXX	-	X
	Sprašové sedimenty vyplňující střed brázdy	X	0	X
	Nízký počet luk	XX	-	X
	Suchý beztoký střed brázdy	XX	0	XXX
	U některých obcí přítomné rybníky s přírodě blízkými břehovými porosty	X	+	XX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Mohutné scelené lány polí	XX	-	X
	Nevhodně umístěná panelová výstavba ve Velkých Opatovicích	XX	-	X
	Vedení vysokého napětí	X	-	X
	Velké množství zemědělských objektů	X	-	X
	Malá fragmentace krajiny dopravou	X	+	XX
	Zachovalá struktura sídel s četnými zahradami a sady	XX	+	XXX
	Velký podíl orné půdy na ploše oblasti	XXX	0	X
	Přítomnost menších zámků a zámeckých zahrad v některých obcích	X	+	XX
	Středně velká kulturní významnost	X	+	X
	Velmi malá přírodní významnost oblasti	XX	-	X
	Dochované obrazy sídel v blízkosti zalesněných svahů	XXX	+	XX
	Členité okraje zástavby	X	+	X
	Zachovalé původní ohraničení obcí humny	XX	+	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Pohledové dominanty kostelů	XXX	+	XX
	Průběh bývalé „Hitlerovy dálnice“	XX	+	XXX
	Umístění sídel ve vyšších polohách	XXX	+	XX
	Jednoduché táhlé méně členité horizonty	XXX	0	X
	Výrazné rozdělení využití území	XXX	0	X
	Symetrie obou svahů brázdy	X	0	XXX
	Pohledová spojitost oblasti	XX	+	XX
	Statické působení střední části oblasti	X	0	XX
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Kořenecko

Kořenecko jako oblast krajinného rázu se nachází v severní části Adamovské vrchoviny a na území geomorfologického celku Konická vrchovina. Tato oblast je typická velkými komplexy lesa s pozdně založenými obcemi, přičemž v krajině je větší podíl lesů než polí či luk.

Obr. 7 Okolí Vratíkova, typická krajina Kořenecka

Důvod a způsob vymezení

Hranice oblasti jsou jasně vymezeny. Ze severozápadu a západu je zde jasný svah směrem do Boskovické brázdy typický i změnou využití krajiny. Jižně se vyskytuje vápencový Moravský kras a z východu bezlesá krajina v okolí městyse Jedovnice a obce Drahany. Krajina je již chladnější než okolní oblasti, ale stále převládají bukové lesy, v údolích již s výraznější příměsí jehličnanů. Z části přesahuje do Olomouckého kraje. Hranici s Opatovickem a Boskovickem tvoří změna využívání území a odlišná geomorfologie. Podobně i hranice s Moravským krasem je stanovena tam, kde končí výskyt vápencových útvarů. Na východě, když se krajina otevře, přechází plynule do Jevišovicka.

Přírodní charakteristika

Reliéf má podobu náhorních planin. Kulmské horniny, droby, slepence, břidlice jsou monotónní mořské sedimenty variského vrásnění z prvohor, nejsou příliš úrodné, což mělo vliv na období osídlení. Typické je větší množství srážek až 700 mm. Klima dovoluje také dlouhé setrvání sněhové pokrývky. Půdy jsou hnědé lesní nebo illimerizované, nebo často pelozemě, což jsou těžké půdy s vysokým obsahem jílu. (Vavříček, a další) Vrcholky dosahují až do pásého, podhorského vegetačního stupně. Lesy jsou však většinou hospodářské. Tvoří zde rozsáhlé komplexy a podíl lesní krajiny přesahuje 50%. Pestrost krajiny je nízká, počet biochor je malý. Biota odpovídá Drahanskému bioregionu. (Culek, 1996)

V Kořenecku je vyhlášen polně-lesní přírodní park Řehořkovo Kořenecko podle regionálního umělce a podle obce Kořenec, která se nachází uprostřed parku. Součástí je významná mokřadní oblast Pavlovské mokřady. Park je vyhlášen pouze v JMK, ale v Olomouckém kraji je místo něho řada přírodních památek a rezervací. Národní přírodní památky nebo rezervace se nevyskytují.

Kulturní a historická charakteristika

Půdy se nedaly využívat tak dobře pro zemědělství jako v Boskovicku a oblast byla kolonizována až během pozdněstředověké kolonizace obcemi návesními, v nejvyšších polohách lesními lánovými. Nižší polohy byly kolonizovány během vrcholněstředověké kolonizace, ale mnoho obcí zaniklo (od vrchu Holíkov se 665 m jihozápadním směrem k Blansku). Například Beniška, Bouchenec, Jabloňsko nebo Stryerlech. Jejich pozůstatky již nejsou většinou v krajině na první pohled patrné, popř. zůstala v lesích mýtiny s terénními nerovnostmi. V oblasti se nenacházejí větší centra, což souvisí s periferností. Obce jsou nyní na výrazné periférii směrem do JMK i Olomouckého kraje a byla zde periferie i v době kolonizace. (Wikipedie, 2012) Etnograficky oblast spadá jen ve svém severním cípu k Malé Hané. (Vašutová, a další, 2007) Religiozita je v Kořenecku nadprůměrná. V některých obcích přesahují i 75 % obyvatelstva. (Kartografie Praha, 2012) V kontrastu s tím ale je absence jakýchkoli křesťanských památek či staveb kromě obce Sloupu na hranici s Moravským krasem, kde lze nalézt významný barokní poutní kostel. Mimořádností byla enkláva německy mluvícího obyvatelstva v olomoucké části Kořenecka ve vesnicích Brodek u Konice a Skřípov poblíž Konic.

Vesnické ani městské památkové zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památky také nejsou žádné vyhlášeny. Mezi technické památky patří sklárna v Úsobru a vodní kanál v Suchém.

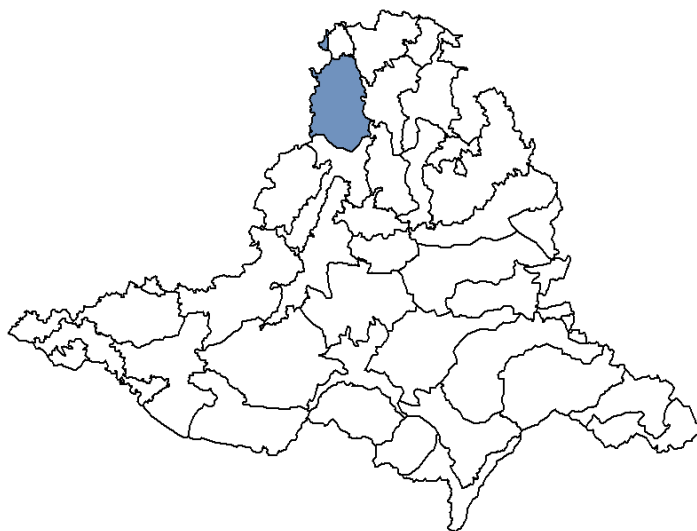
Tab. 4 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf ploché vrchoviny	XXX	0	X
	Táhlý západní svah k Blansku	XX	+	XX
	Údolíčka mezi kopci převážně odlesněna	XXX	0	X
	Monotónní kulmské sedimenty	XX	0	X
	Menší výstup vápenců procházející zhruba středem oblasti	X	+	XX
	Téměř výhradně jehličnaté lesy ve spojitých celcích	XXX	-	X

	Zařízené toky potoků v lesích	XX	+	X
	Jasně ohraničené ekotony lesů	XX	-	X
	Monotónní louky na bývalých polních lánech využívané pro pěstování píce	XX	-	X
	Zbytky původních stromořadí ohraničujících zpravidla vlastnictví plužiny	X	+	X
	Vodní toky v původních korytech se segmenty původní vegetace	XX	+	X
	Těleso přehrady Boskovice bez významné břehové vegetace	X	+	X
	U některých obcí obecní rybníky	X	+	XX
	Časté lesní paseky	XX	+	XX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Scelené původní plužiny do velkých polí	XXX	-	X
	Velký podíl polí v okolí vesnic	XX	-	X
	Malý podíl zemědělské půdy na výměře katastrů	XX	0	X
	Převaha smrčín v lesích	XXX	-	X
	Zemědělství silně ovlivněné socializační érou	XXX	-	X
	Zachovalá cestní síť vedená převážně na trasách starých cest	X	+	XX
	Malá kulturní i přírodní významnost	XX	0	X
	Zachovalá vesnická kultura a venkovský charakter území	XXX	+	XXX
	Dochovaná vesnická architektura	XX	+	X
	Zachovalé uspořádání vesnic, polí a lesa	XX	+	X
	Lánové obce podél cest	XXX	0	X
	Patrné ohraničení obcí humny	X	+	X
	místa zbytky původních radiálních plužin	X	+	XX
	Objevující se větrné elektrárny	X	-	X
	Kolem významnějších komunikací vzrostlá stromořadí nebo aleje	X	+	X
	Dochovaná drobná sakrální architektura, zejména křížky, boží muka	XX	+	XX
	Obrazy sídel s dominantou kostelem nebo kapličkou	XXX	+	XX
	Homogenní obrazy sídel	XX	+	XX
	Nízké zalesněné horizonty okolních vrchovin	XX	-	X
	Izolovanost jednotlivých obcí	X	+	XX
	Narušení měřítka obcí scelenými půdními bloky	XX	-	X
	Zachovalý dojem vesnic jako samot	X	+	XXX
	Vodorovné nebo kopcovité horizonty	X	-	X
	Zachovalé měřítko vesnické zástavby	X	+	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Jednotlivé obce uzavřeny mezi lesními komplexy	XXX	+	XX
	Scénérie odlehle krajiny	XXX	+	XX
	Poutní kostel ve Sloupu	XX	+	XX
	Soulad prostorového měřítka osídlení	XX	+	X
	Typické oddělení obcí od lesa věncem polí	XXX	0	X
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Svratecká hornatina

Oblast navazující na svoji hlavní část v kraji Vysočina. Členitá vrchovina se vyznačuje velmi výrazným údolím Svatky. Výrazné svahy a vyšší nadmořská výška podměnily specifické pozdní osídlení. Velký podíl lesa a ruderálnost oblast přiblížují Vysočině.

Obr. 8 Sýkoř od Kozákova (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Od všech okolních krajin se, se Svratecká hornatina liší v mnoha vlastnostech, jako jsou například mnohem větší členitost reliéfu (maximálně 520 m). Z východu je ohraničena Boskovickem, které je tektonická sníženina, zatímco Svratecká hornatina je vyvýšenina. Jižním směrem se krajina otevírá k Tišnovu. Klima je teplejší a způsob využití je značně odlišný. Stejně jako historie osídlení. Snad ještě odlišnější je Olešnicko, které je sice v podobných nadmořských výškách, ale jedná se o náhorní zarovnaný povrch. Celkově je Svratecká hornatina jedinou

velkou hornatinou v JMK, přestože není nejvyšší (Čupec má 819 m. n. m. a Sýkoř 702 m n. m.). Jako celek se také jedná o jednu z největších oblastí krajinného rázu.

Přírodní charakteristika

Oblast tvoří východní část většího krajinného celku rozkládajícího se na Vysočině. Svratecká hornatina vznikla na měkkých metamorfovaných horninách, amfibolitech, přeměněných starých lávách, do kterých se mohly řeky Svratka, Loučka a Libochůvka snadno hluboce zaříznout a vytvořit hluboká údolí. Kromě činnosti řek jsou údolí i částečně tektonicky podmíněna. Údolí řek jsou přirozeně skalnatá a úzká. Libochůvka a Loučka vytvořily i skalnaté meandry. Nejvyšší bod Sýkoř je tor. Jihovýchodní třetina oblasti je na permu, což jsou kontinentální sedimenty. Větší část oblasti spadá do Sýkořského bioregionu s velkou pestrostí biochor. Typická je velká lesnatost, podobně jako v Dražanské vrchovině. Lesy jsou zachovalé. Větší část oblasti spadá do čtvrtého vegetačního stupně a vrcholky již do pátého. Vyskytuje se hlavně smrk a borovice, ale i listnáče. Horské druhy bioty však nepřevažují. Půdy jsou středně živné nebo kyselé, hlavně hnědé půdy nebo illimerizované. Na tuto nadmořskou výšku jsou spíše nadprůměrně živné vlivem geneze ze starých láv. Prudké kamenité svahy vedly k velkému rozšíření suťových půd a ekosystémů nebo cenných luk. Vyskytují se vzácné pruhy mramorů. V části oblasti jsou i zarovnanější plochy, kde poté vznikly zamokřená místa nebo rašeliniště.

Větší část oblasti je součástí polně-lesně-lučních přírodních parků: Svratecká hornatina, Halasovo Kunštátsko a Lysicko. Svratecká hornatina je největší PP. Národní přírodní památka se nachází na Vysočině a je to NPP Švařec. Charakteristický ráz výslunným stráním vtiskuje velmi bohatá populace jalovce obecného s keřovými porosty trnky obecné na mezích. (AOPK ČR, 2012) Kromě ní je zde velké množství přírodních památek a rezervací.

Kulturní a historická charakteristika

Obce jsou rozptýlené a zasazené v lesích, ale osídlení je poměrně husté. Specifickým rysem pro Jihomoravský kraj je radiální struktura obcí, pravidelná nebo nepravidelná. Typická je pro obce jako např. Tasice nebo Černovice v severní části oblasti, které tvoří jádro malé oblasti osídlené až během podzvěstředověké kolonizace. Větší část ostatních obcí byla založena ve vrcholněstředověké fázi osídlování jako okrouhlíce nebo návesní. Centra osídlení se v oblasti nevyskytují. Etnograficky obyvatelstvo spadá k Podhorácku. (Vašutová, a další, 2007) Religiozita je zde velká, ale počet křesťanských objektů je malý, podobně jako v Kořenecku. Tyto dvě oblasti jsou si v tom podobné. (Kartografie Praha, 2012) Našel by se zde barokní kostel v Lomnici. V ní je bývala i židovská čtvrť se synagogou a hřbitovem. Oblast má horší dopravní dostupnost, ale zato velký rekreační potenciál.

Městská památková zóna je vyhlášena v Lomnici. Zahrnuje Lomnický zámek a židovskou školu. Národní kulturní památky nejsou vyhlášeny. (NPÚ, 2011)

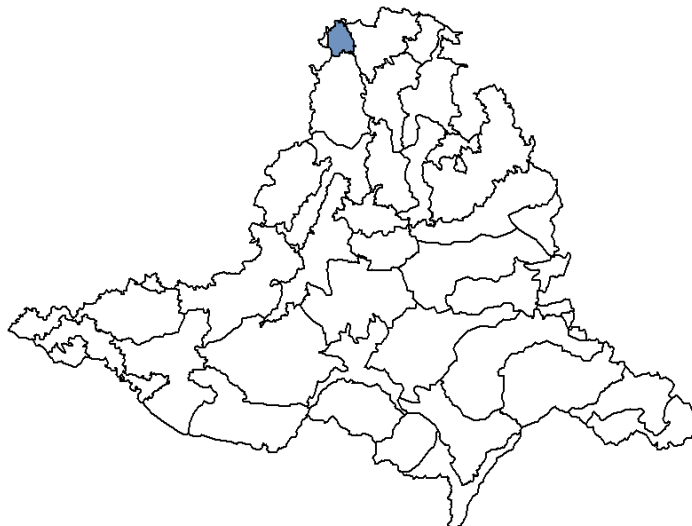
Tab. 5 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky	Členitý reliéf hornatiny	XXX	+	XXX
	Mohutné údolí Svratky a přítoků	XXX	+	XXX

území	Výrazné vrcholy s kuželovitým tvarem	XXX	+	XXX
	Zaříznuté skalnaté meandry Svratky	XX	+	XX
	Výskyt skal v nejprudších místech údolí	XX	+	X
	Ojedinělé skalní stěny nebo sloupy	X	+	XXX
	Přirozený meandrující tok Svratky s přirozenou břehovou vegetací	XX	+	XX
	Převaha hospodářských lesů	XX	-	X
	Vyskyt přirozených a smíšených lesů na prudkých svazích údolí Svitavy	XX	+	XX
	Velké množství ekotonů a členité hranice lesa	XXX	+	XX
	Příkré zalesněné svahy	XX	+	X
	Velmi zachovalé lesní bystřiny stékající jak do Svratky, tak do Svitavy	XX	+	XX
	Množství liniové vegetace	XX	+	X
	Ve vyšších polohách vesnické potoky s břehovou vegetací	X	+	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Zachovalé znaky radiálních plužin	XX	+	X
	Pole převážně malá, zasazená v blízkosti lesa nebo jiné vegetace	XX	+	XX
	Výskyt menších mokřadů	X	+	XX
	Malý podíl orné půdy na výměře katastrů obcí	X	+	X
	Druhově bohatší louky bývalých pastvin	XX	+	XX
	Velký počet luk a pastvin	XX	+	X
	Zachovalá struktura obcí	XXX	+	X
	U některých obcí mimořádně zachovalá radiální struktura	XX	+	XXX
	Velké množství opečovávané drobné sakrální architektury (boží muka, kapličky, hřbitovy)	XXX	+	X
	Zámek a zámecká zahrada v Lomnici	X	+	X
	Velká přírodní významnost krajiny	XX	+	XXX
	Náměstí v Lomnici	X	+	X
	Plynulé přechody obcí do otevřené krajiny	XX	+	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Rozvolněná zástavba u řady obcí s velkým podílem drobné držby, zahrádek a sadů	XX	+	XX
	Nedílnou součástí obcí jsou obecní rybníky	X	+	X
	Mohutné měřítko vrchů i údolí Svratky	XXX	+	XX
	Dojem otevřené hornaté krajiny	XXX	+	XX
	Zachovalý dojem vesnic jako samot	XX	+	XX
	Zachovalý vesnický ráz obcí s dominantami kostelů nebo kapliček	XXX	+	XX
	Horizonty nenarušené velkými technicistními stavbami	X	+	XX
	Panorama Lomnice se zámek	XX	+	X
	Harmonický vztah zástavby a krajiny	XXX	+	XX
	Výrazně podhorský charakter scenérie	X	+	XXX
Legenda	Kontrast mohutných přírodních prvků a malých antropogenních prvků	XX	+	XXX
	Výrazně řazené a akcentované horizonty	XXX	+	XXX
		XXX zásadní XX spoluurčují cí X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Olešnicko

Olešnicko je neobvykle otevřená krajina obklopená lesem členitou krajinou. Na náhorní plošině vzniklo osídlení s lokálním centrem Olešnicí.

Obr. 9 Olešnicko (Panoramino, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Tato oblast patří mezi menší z hlediska rozlohy, ale svojí zajímavostí ve vztahu k okolí, patří mezi zajímavé části Jihomoravského kraje. Zpravidla je v nížinách plošina a do svahů stoupá les do vrchovin. V případě Olešnicka je uspořádání opačné a k Letovicím klesá výrazný svah na necelých dvou kilometrech o 200 metrů nadmořské výšky. Z části je tento svah mírnější a zároveň odlesněný jako u obcí Sulíkov a Petrov u jihovýchodní hranice oblasti, tato část již byla přiřazena do Letovicka. Nejvýznamnějším důvodem u Olešnicka je tvar reliéfu – náhorní plošina. Od Sýkořska se oblast liší hlavně tím, že Sýkořsko je typičtější vrchovina s velkou členitostí reliéfu a velkou lesnatostí. Přesto je ale Olešnicko odvodňováno Svratkou. Další specifickou vlastností této oblasti je stále ještě zachovalá struktura polí radiální orientace směrem k centru. Oblast pokračuje do Pardubického kraje.

Přírodní charakteristika

Geologie Olešnicka je shodná se Svrateckou hornatinou. Od Svratky údolím jejího přítoku Hodonínky postupuje zpětná eroze, která ještě nedošla do Olešnicka. Nejvyšším vrcholem je

plochý vrch Panský vrch se 700 m n. m. Průměrná roční teplota se pohybuje okolo 6 °C, což je poměrně málo, proto je také již ve čtvrtém vegetačním stupni. Dlouho se zde udrží sněhová pokrývka. Reliéf je plochý s mírnou sníženinou okolo Olešnice. Celá oblast je poměrně malá a snadno lze dohlédnout z jednoho okraje na druhý, např. od Letovicka ke Svratecké hornatině. Horizonty jsou však nevýrazné a zajímavější je samotná zemědělská krajina.

Z přírodních parků do oblasti zasahuje Svratecká hornatina. Tvoří asi jednu třetinu. A dále Halasovo Kunštátsko. Národní přírodní rezervace ani památky nejsou. Přírodní rezervace se téměř nevyskytují.

Kulturní a historická charakteristika

Olešnicko bylo osídleno během vrcholněstředověké kolonizace. Město Olešnice vzniklo v jedenáctém století, ve 14. století bylo povýšeno na městečko a v roce 1999 na město. Město bylo dlouho v držení Perštejnů. Původně vzniklo jako historické město s vidlicovým náměstím, ale jeho plužina měla radiální uspořádání a dodneška se částečně zachovala. V současnosti je to silně zemědělská oblast. (Wikipedie, 2012) Etnograficky stále ještě spadá do Podhorácka. (Vašutová, a další, 2007) Religiozita v Olešnicku je vysoká. (Kartografie Praha, 2012) Oblast je periferní.

Městské památkové zóny nejsou vyhlášeny. Je zde vesnická památková zóna ve Veselce. Národní kulturní památky nejsou přítomny.

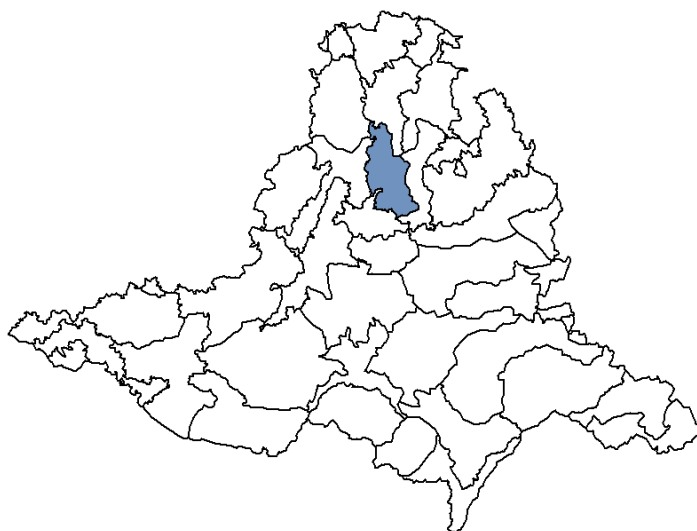
Obr. 10 Vesnická památková zóna Veselka. (Google Earth, 2012)

Tab. 6 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf náhorní plošiny s málo výraznou centrální sníženinou	XXX	+	XX
	Inverzní okraje oblasti	X	0	XXX
	Dosud málo erodované podloží rul	XX	0	XX
	Drobné remízky na prudších svazích	XX	+	X
	Otevřené porostní stěny s průhledy do krajů porostu a členité ekotony	X	+	X
	Velmi vysoký podíl luk	XX	+	XX
	Výskyt dvou drobnějších mokřadů	X	+	XX
	V krajině málo viditelné drobnější říčky technicky upravené se segmenty přirozené břehové vegetace	X	0	X
	Drobné soustavy většinou dvou rybníků	XX	+	X
	Dlouhé lesnaté svahy na hranici oblasti	XX	-	X
	Osamocené vrcholy s případným výskytem skal	X	+	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Liniová vegetace naznačující průběh původních plužin	XX	+	XX
	Středně velké až velké scelené lány	XX	-	X
	Socializací silně ovlivněné zemědělství a velké zemědělské objekty v blízkosti vesnic	XX	-	X
	Množství sadů a zahrad	XX	+	X
	Středně velká kulturní významnost oblasti	X	+	X
	Nízká významnost přírodní krajiny	X	-	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Jednoduché lesnaté horizonty obklopující oblast téměř ze všech stran	XX	-	X
	Velmi zachovalý vesnický obraz Prosetína	X	+	XX
	Harmonický soulad středně velkého měřítka krajiny a obcí	XX	+	XX
	Členitá zástavba obcí s pozvolným přechodem do krajiny	X	+	X
	Zcela zachovalý ráz hromadné vsi Veselka	X	+	XXX
	Dochovaný obraz města Olešnice	XXX	+	XX
	Měřítka narušené velkými zemědělskými družstvy	X	-	X
	Soulad měřítka vegetace a obcí	XX	+	XX
Legenda	Soulad forem osídlení a přírody	X	+	X
		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Adamovsko

Západní část Dražanské vrchoviny s velmi vysokým relativním převýšením tvoří nejvýraznější přírodní krajinu celého geomorfologického celku a jednu z nejvýraznějších krajin severně od Brna. Mimořádnou geomorfologickou podobu vyrovnává průměrná biota a relativně nezajímavé kulturní rysy.

Obr. 11 Výškový pohled na Adamov a adamovskou krajinu (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Oblast krajinného rázu vymezuje nejčlenitější části Dražanské vrchoviny. Maximální převýšení je 350 m. Velké převýšení má např. Hořícký vrch u Blanska nebo údolí Svitavy v okolí Adamova. Oproti východně a severně ležícím sníženinám byla oblast osídlena řídčeji a má větší podíl lesa. Horninové prostředí je tvořeno granity a granodiority, čímž se naopak odlišuje od Moravského krasu. Z jihu tvoří hranici urbanizované území brněnských předměstí, kde zároveň zástavba zasahuje až k úpatím a přechází přímo do lesní krajiny. Od Tišnovska ho odlišuje liniový prvek – silnice z Brna do Lipůvky a dále na Svitavy. Komunikace krajinu ovlivňuje a vytváří dojem hustěji osídlené krajiny, což Adamovská vrchovina není. Navíc se zde nacházejí pouze méně významné

místní komunikace. Uzavřené obce Lelekovice a Šebrov byly ještě zařazeny do této oblasti. Přírodní hranicí v oblasti je okraj Dražanské vrchoviny. Od Boskovicka ho ohraničuje výraznější svah a úplná změna hospodaření. Oblast je poměrně homogenní.

Přírodní charakteristika

Menší část oblasti je geologicky tvořena metabazitovou zónou, která se skládá z metamorfovaných starých oceánických láv a diabasů. (Culek, 2010) Větší část oblasti je ale z granodioritů. Půdy jsou mělké, většinou kyselé hnědé půdy. Klima je typické teplotní inverzí, kdy na dně údolí je chladněji. Jižní okraj oblasti je severní okraj druhého vegetačního stupně, ve kterém je Brno a severní okraj a dna údolí spadají do třetího stupně. Orná půda má minimální podíl. Lesy jsou většinou přirozené a ekologicky hodnotné. Tvoří v podstatě jeden celek. Převažuje dub s bukem a místy habr a bříza nebo smrk v monokulturách. Na skalních výchozech, kterých je celá řada, pak borovice. Krajina stále působí dojmem relativně nepoškozené části přírody.

Kulturní a historická charakteristika

Snad blízkost Brna podpořila poměrně brzké osídlení za vrcholněstředověké kolonizace ve 12. a 13. století. Obce jsou zpravidla nevyhraněné, respektující místní reliéf. V současnosti oblast funguje spíše jako zázemí Brna. Centrum oblast má snad jen ve městě Adamově. Město vzniklo pravděpodobně ve 13. století a od počátků je to průmyslové a těžební centrum. Z počátku s těžbou železa. Později v polovině devatenáctého století s průmyslem automobilovým a ve dvacátém století s vojenským a strojírenským. (Wikipedie, 2012) Etnograficky je Adamovsko na pomezí mezi Podhoráckem, které má vliv na západě oblasti a Brněnskem, které má vliv v jižní polovině území. Severovýchodní část není vyhraněna k žádné etnografii. (Vašutová, a další, 2007) Křesťanských památek je překvapivě velké množství. Nejvýznamější je barokní poutní kostel ve Vranově s hrobkou Lichtenštejnů, přibližně ve středu oblasti. (Wikipedie, 2012) Ve Vranově je i novověký klášter. Významné jsou barokní kostely v Lelekovicích a ve Svaté Kateřině. Zajímavý je cihlový historizující kostel v Adamově.

Městské ani vesnické památkové zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památky nejsou vyhlášeny. Je třeba zmínit, že širší zázemí krajiny severně od Brna bylo vždy využíváno zejména pro průmyslovou a těžební činnost. Nachází se zde proto i řada technických památek. Asi nejvýznamnější je průmyslový a hutnický areál v Adamově a dále pozůstatky vodního mlýna v Bílovicích nad Svitavou.

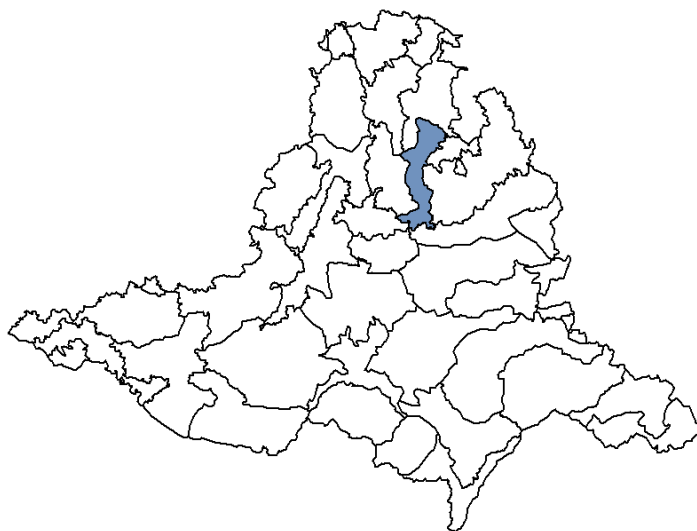
Tab. 7 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf členité pahorkatiny	XX	+	XX
	Hluboké zaříznuté údolí Svratky	XXX	+	XX
	Příkré a často skalnaté svahy	XXX	+	XX
	Vystupující skály a ostré horní hrany	X	+	XX
	Výrazné údolnice přítoků Svratky se stržemi, přirozené potoky	XX	+	XX
	Zalesněné svahy a vrcholy kopců	XX	0	X
	Lesní prameny a studánky	X	+	XX
	Značný podíl přirozených lesů s bukem	XX	+	XX

	Značný podíl smíšených lesů	X	+	XX
	Výskyt památných a starých stromů	X	+	XXX
	Rozsáhlé souvislé lesní komplexy	XXX	+	XX
	Výskyt suťových lesů	X	+	XX
	Zahloubené, upravené a opevněné koryto Svitavy	XX	-	X
	Výrazně přírodní charakter oblasti	XXX	+	XX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Osamocené lesní obce v blízkosti lesa	X	+	X
	Hustá síť lesních cest a úvozů	XX	0	X
	Bývalá drobná pole přeměněná na trvalé travní porosty v blízkosti obcí	X	+	X
	Subdurální vývoj obcí	XX	-	X
	Průmyslové komplexy v Adamově	XX	-	X
	Rozsáhlá sídliště na kopcích v Adamově	XX	-	X
	Frekventovaný železniční koridor	XXX	-	X
	Poutní kostel a klášter ve Vranově u Brna	XX	+	XX
	Zříceniny hradů	X	0	X
	Menší kulturní významnost krajiny	X	0	X
	Větší přírodní významnost krajiny	XX	+	XX
	Rychlý přechod ze sídla do lesa, kontrast	X	+	XX
	Izolovanost obcí včetně Lelekovic	X	0	X
	Dochované lesní památníky	X	+	X
	Opouštění tradičních industriálních funkcí oblasti	X	-	X
	Minimální podíl zemědělské půdy	X	+	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Tunely na železnici	XX	+	XXX
	Částečně zachovalý obraz sídla Bílovice nad Svitavou s kostelem	X	+	XX
	Ploché mírně členité lesnaté horizonty z dálky málo výrazné	X	0	X
	Jedinečné industriálně-socialistické panorama Adamova	XX	-	XXX
Legenda	Pohledová izolovanost jednotlivých údolí	XX	+	XX
		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Moravský kras

Zhruba kilometr severovýchodně od Brna začíná krasová oblast, která se v podélné „nudli“ široké v průměru pět kilometrů táhne asi dvacet kilometrů severně. Oblast je významnou turistickou destinací s množstvím vzácných krasových jevů, specifickou biotou i reliéfem.

Obr. 12 Soutěska Horní Úzká v údolí Punkvy (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Oblast je výrazně vymezená výskytem devonských vápencových hornin a vápencových útvarů. Vyskytují se zde jeskyně, závrtý, propasti s nejznámější českou propastí Macochou, propadání a podzemní toky, jako např. řeka Punkva. Vápencové horniny se na zemském povrchu v České republice vyskytují ve větší míře pouze na dvou lokalitách – v Českém a Moravském krasu. Dále díky vápencům, které se rozpouštějí, má krajina malou hustotu povrchové říční sítě se suchými údolími. Zvláštní je i výskyt vápencové bioty. Celá oblast tvoří vlastní bioregion. Jedná se o nejlépe vyvinutý kraj v České republice. Nejlépe patrné je to na čtyřech hlavních jeskyních (Punkevní, Sloupsko-Šošůvské, Kateřinské, Balcárka), které jsou zpřístupněny pro veřejnost a

jsou v nich typické známé vápencové jevy jako stalagmity, stalaktity a stalagnáty. Kromě jeskyní je významná největší propast v České republice Macocha. Oblast patří rozlohou k menším.

Přírodní charakteristika

Krajina Moravského krasu má převládající spíše přírodně blízkou nebo ruderální povahu. Převládají mírně teplé krajiny původně bukových lesů dnes často přeměněných na hospodářské lesy (smrk tvoří 35%) nebo pole a doplněné plošně menšími vápencovými údolími řek Punkva a Říčka. Krajina Moravského krasu se právě dělí na tyto dva typy: často odlesněné pahorkatiny s malými sídly a zalesněná údolí s častým výskytem unikátních přírodních jevů. Toto rozdělení jen výjimečně pozměňují širší a otevřenější údolí, která byla také osídlena jako například u Lažánek. Specifická je i biota těsně vážící na výskyt zmíněných hornin a tvoří samostatný bioregion, který se rozšířením prakticky shoduje až na malé odchylky s CHKO a oblastí krajinného rázu. Výjimky jsou u jižního okraje u Brna, kde kopec Hády již spadá do brněnské oblasti k. rázu, a také u Adamova, kde CHKO přesahuje za výskyt vápenců. V jižní části oblasti výrazně převládá lesní krajina a sídla zasahují pouze okrajově, zatímco v severní polovině oblasti je plošší reliéf a převažují pole. Větší část oblasti spadá do třetího a čtvrtého vegetačního stupně. Pátý stupeň se nenachází v nejvyšších polohách, ale naopak v těch nejninverznějších lokalitách jako jsou žleby. Půdy jsou velmi živné, obohacené vápníkem, ať už z vápenců nebo ze spraší, protože asi 40 % půd je také pokryto sprašemi. Propustnost vápenců také usnadňuje odvádění vody z krajiny a ve větší míře se zde vyskytují hydriky omezená stanoviště, zejména na skalách, kde poté vznikají nižší a světlejší lesy. Lesy tvoří více než polovinu území a převládají smrčiny nebo často bučiny. Smrčiny jsou hlavně v severní polovině území. Duby rostou v jižní polovině. Vodních toků je minimum, ale jejich tok je velmi zajímavý. Například řeka Punkva je největší česká vyvěračka s celoročně stabilní teplotou vody 8°C. V oblasti je také největší jeskynní systém v ČR – Amatérská jeskyně. V biotě je řada vzácných druhů rostlin.

Přírodní parky nejsou vyhlášeny, ale CHKO je vyhlášena již od roku 1956. (AOPK ČR, 2012) Národních přírodních památek a rezervací je zde velká koncentrace (v JMK pouze ve třech oblastech krajinného rázu: Moravský kras, Mikulovsko a Bělokarpatko). Celkem 5: Moravský kras se nachází ve středu CHKO a chrání nejcennější oblast s Pustým a Suchým žlebem a propastí Macochou. Býčí skála v údolí Křtinského potoka. Rezervace je známé archeologické naleziště. Rudické propadání zachovává 86 m hluboké propadání Rudického potoka ve vápencových horninách. Hradecká planinka chrání cenné listnaté lesy. A Jeskyně Pekárna chrání geologicky významnou jeskyni a archeologické naleziště. K dispozici je i řada dalších rezervací.

Kulturní a historická charakteristika

Moravský kras byl osídlen během vrcholněstředověké kolonizace, ale archeologická naleziště deklarují již pravěké osídlení. V severní polovině území se vyskytují lánové radiální vsi a v jižní spíše neortogonální návesní vsi. Tato část je již součástí brněnské etnografické oblasti. Větší města se zde nevyskytují. Známé je mnoho významných archeologických nalezišť, např. Kůlna, Býčí skála, Švédův stůl nebo Pekárna. V historii se zde také těžila železná ruda ve střední části krasu u obce Rudice. Dnes se těží vápenec v lomu u města Mokrý-Horákov. Přímo v krasu nejsou žádné významnější památky. U hranic oblasti se nacházejí dva důležité barokní poutní kostely, a to Sloup a Křtiny.

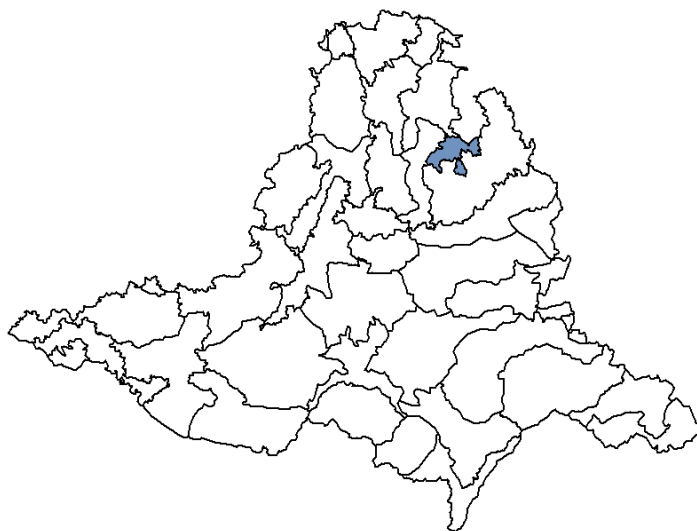
Památkové zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památky také nejsou přítomny (kromě Křtin). Podobně jako v Adamovsku, i zde jsou však unikátní technické památky. Nejdůležitější a unikátní je Huť Františka v Josefovském údolí. V širokém okolí již od 8. do 12. století pracovaly železářské hutě zpracovávající místní ložiska limonitických rud. Nejpozději na přelomu 15. a 16. století vznikl nedaleký železářský hamr a v roce 1746 zde byla založena huť s vysokou pecí nazvanou Františka. Palivem bylo dřevěné uhlí, které se získávalo pálením dřeva v milířích. Provoz hutě byl ukončen v roce 1877. Dominantní stavbou huti je zachovaný skelet vysoké dřevouhelné pece o výšce 10 metrů se základnou o rozměrech 12x12 metrů. (Wikipedie, 2012) Dalšími památkami jsou například drobné vápenky.

Tab. 8 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Vápencová geneze reliéfu, úplný kras	XXX	+	XXX
	Reliéf zaříznutých údolí a malých plošin	X	+	X
	Prudké svahy	XX	+	X
	Výstupy vápencových skal	XXX	+	XXX
	Přítomnost velkých jeskyní	XXX	+	XXX
	Vyvěračky vodních toků	XXX	+	XXX
	Přítomnost škrapů na polích	XX	+	XXX
	Krasové jevy v jeskyních	XXX	+	XXX
	Propast Macocha	XXX	+	XXX
	Přítomnost přirozených lesů a vápencových ekosystémů	XX	+	XXX
	Velké klimatické inverze na malých vzdálenostech	X	+	XX
	Převaha lesní krajiny	XX	+	X
	Přežívající staré stromy	X	+	XX
	Malé vodní toky s častými propadáními	X	+	XX
	Skalní vápencové sloupce a stěny v otevřené krajině nebo v lese	XXX	+	XXX
	Unikátní skalní útvar Rudické propadání	XX	+	XXX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Dochované preindustriální stavby v Josefově údolí	XX	+	XXX
	Přítomnost řady bývalých vápencových lomů a pozůstatků těžby železné rudy	X	0	X
	Velkolom u Mokré-Horákov	XX	0	X
	Četná archeologická naleziště	XXX	+	XX
	Blízkost významných poutních míst ve Sloupu a ve Křtinách	XX	+	XX
	Četné zříceniny starých hradů	X	+	X
	Velký počet historicky a kulturně významných míst v údolích	XXX	+	XXX
	Středně velké scelené lány polí	X	-	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Přítomnost chráněné krajinné oblasti	XXX	+	XX
	Harmonické měřítko mezi velikostí obcí a otevřených prostor	X	+	XX
	Majestátní scénérie jeskynních vstupů a strmých vápencových skal	XXX	+	XXX
	Narušení měřítka krajiny scelenými lány	X	-	X
	Přírodě blízký charakter scénérií	XX	+	XX
	Dynamické působení skalních stěn v krajině	XXX	+	XX
Legenda	Z dálky nevýrazné lesnaté horizonty	X	0	X
		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Jedovnicko

Tato oblast krajinného rázu se nachází z části v Jihomoravském a z části v Olomouckém kraji. Oblast je v JMK jen menší částí. Nachází se zde řada obcí částečně připomínajících Vysočinu. Oblast tvoří vnitřní moravskou periferii s mnoha charakteristickými rysy.

Obr. 13 Jedovnicko (Panoramino, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Všestranná izolace rozsáhlými lesy a absence výraznějších koridorů izoluje okolí města Jedovnice od větších center jak Jihomoravského, tak Olomouckého kraje. Podobně jako Olešnicko se jedná o náhorní plošinu jen s o málo nižší nadmořskou výškou okolo, proto byla oblast odlesněna a využita k zemědělství, což také přilákalo obyvatele četných vesnic. Místy krajina působí až dojmem, že se jedná o svět sám pro sebe. Rozdělení mezi dva kraje dále posílilo vnitřní periferii. Plochý reliéf je vhodný k zemědělství, avšak vyšší nadmořská výška okolo 550 m tuto oblast posouvá mimo nejúrodnější oblasti, proto se zde zvyšuje podíl řepky olejky a trvalých travních kultur. Hranice oblasti jsou ve většině případů jasně dány rozšířením

lesa. U západního a severozápadního okraje hranic výskytu vápencových útvarů, na polích zvláště výskytem závrtů.

Přírodní charakteristika

Kulmské prvohorní sedimenty pokračují z Dražanska do této oblasti a pak dále do Kořenecka. Do Jedovnicka však, opět podobně jako do Olešnicka ještě nedorazila ve větší míře zpětná říční eroze a reliéf je tak plošší a méně rozčleněný, resp. rozčleněný drobnými údolíčky, jak to lze najít například i na Svitavsku ve výše položených částech České křídové pánve. Z přírodního hlediska je Jedovnicko, alespoň jihomoravská část, prakticky homogenní. Biochora je pouze jedna. Využití krajiny téměř stejnoměrné. Půdy kyselé hnědé půdy, nepříliš vhodné pro zemědělství.

Přírodní parky nejsou vyhlášeny. Chráněná území jsou dvě. V Olomouckém kraji se nacházejí další. Národní přírodní památky ani rezervace nejsou vyhlášeny. Z technických památek je zde vápenka z industriální doby.

Kulturní a historická charakteristika

Zajímavější a specifitější než přírodní podmínky je osídlení, které vznikalo během několika fází kolonizace. Jedovnice byla založena ve třináctém století v druhé části vrcholněstředověké kolonizace jako historické městečko, od roku 2007 je městy. (Wikipedie, 2012) Okolní obce ze stejné doby jsou návesní. Několik dalších obcí východně je lesních lánových a za nimi další obce jako Ruprechtov, Lipovec nebo Kulířov byly založeny až v pozdněstředověkém osídlení také jako lánové. Za Kulířovem Studnice již je ale opět starší ze 13. století. Kolonizace probíhala z jihu i ze západu. Zajímavostí jsou zachovalé rybníky ve vesnicích a zachovalá vesnická architektura a četná drobná sakrální architektura.

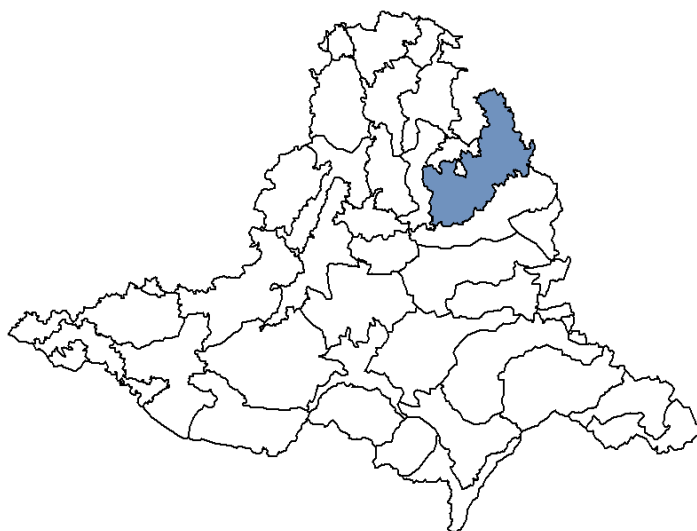
Tab. 9 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf náhorní plošiny	XX	0	X
	Převážně odlesněný reliéf	XXX	-	X
	Řídká říční síť	X	-	X
	Přítomnost větších rybníků kompenzující malý počet řek a potoků	XX	+	XX
	Nečlenité okraje lesů	X	-	X
	Krajina bez stromořadí a solitérů	XXX	-	X
	Vodní plocha rybníka Olšovce s částečně zachovalou břehovou vegetací v soustavě rybníků	XX	+	X
	Jehličnaté lesy při okrajích oblasti	XX	-	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Obraz sídla Jedovnice s dominantou kostelem na kopci	X	+	X
	Převaha orné půdy v oblasti ve scelených lánech	XX	-	X
	Zachovaná stavení velkých statků	X	+	XX
	Nízká kulturní i přírodní významnost krajiny	XX	0	X
	Členité okraje zástavby s přechody do zemědělské krajiny	X	0	X
	Chatové kolonie při březích Olšovce	X	+	X

	Stožár vysílače Kojál	XX	-	XXX
	Zemědělská družstva necitlivě umístěná v blízkosti obcí	XX	-	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Narušení měřítka velkými scelenými lány polí	X	-	X
	Dominanta Jedovnického kostela	X	+	X
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Drahansko

Drahansko je hlavní část většího geomorfologického celku Drahanské vrchoviny. Vrchy s nejvyšším bodem v oblasti Proklestem s 574 m. Oblast představuje lesnatou krajinu s rozsáhlými bučinami nebo smrčínami. Využíváním se podobá okolnímu Adamovsku nebo Kořenecku, ale reliéf je odlišný. Tvoří jádro Drahanského bioregionu.

Obr. 14 Rakovecké údolí (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

U jižního okraje oblasti se nachází výrazný svah proslulý svým specifickým zemědělským využitím pro sady a vinice. Hranice oblasti byla stanovena přibližně u horní hrany svahu tak, aby vinice již spadaly do Slavkovska. Zajímavá je také krajina v okolí Mokré, kde se nachází velká vápenka. Celá vápenka, lom a část obce byly přiřazeny k Moravskému krasu. Drahansko tak již nesahá až k Brnu. Východní a západní hranici tvoří z jedné strany Moravský kras a z druhé strany otevírající se krajina do Hornomoravského úvalu a dlouhodobě stanovená hranice vojenského újezdu Březiny. Moravský kras je specifický po geologické stránce. Vojenský újezd se liší svým hospodařením od západní poloviny oblasti, ale charakter vegetace je podobný

včetně řídkého osídlení. Na severní hranici, obec Ruprechtov patří ještě k Jevišovicku i přes své zdánlivé uzavření do lesů, protože i pro Jevišovicko jsou typické zalesněné horizonty a zarovnaný reliéf. Pravděpodobně oblast dále nikam nepokračuje do Olomouckého kraje.

Přírodní charakteristika

Geomorfologie oblasti funguje tak, že v Jevišovicku se nacházejí rozsáhlé zarovnané povrchy a ty zvolna klesají jižním a jihovýchodním směrem před Draňansko ke Slavkovsku a Vyškovsku. Svahy zůstaly ve větší míře zalesněny. Horninové prostředí je silně monotónní tvořené prvohorním flyšem, břidlicí s droby, s výskytem zlomů. Větší část oblasti je ve čtvrtém vegetačním stupni a lesy tedy tvoří klasická kombinace smrku, buku, borovice a místy plantáže modřínu. Půdy jsou spíše kyselé a neúrodné. Orné půdy je relativně málo. Řeky stékají z vyšších poloh u Jevišovicka, ale většina jich pramení v Draňansku v na loukách, kde se vyskytují i zamokřená prameniště. Nebo také z vrchu Červený (535 m), který se nachází mezi obcemi Bukovinka a Olšany. Reliéf má tvar vrchovin s výraznými údolími. Celá oblast Draňanska si do značné míry zachovává svou přírodou, což se projevilo na vyhlášení dvou přírodních parků. Přesto je biota spíše monotónní a v porovnání s blízkým krasem chudší.

Přírodní parky zde jsou vyhlášeny lučně-lesní Rakovecké údolí. Patří k nejkrásnějším údolím Draňanské vrchoviny. Na svazích je vyvinuta, pro Draňanskou vrchovinu výjimečná, teplomilná doubrava s ojediněle vtroušenými teplomilnými keři. Druhý park jsou lesní Říčky. (Wikipedie, 2012) Národní přírodní památky nebo rezervace nejsou vyhlášeny. Ostatních chráněných území je velmi málo. Z technických památek se zachovaly větrné mlýny.

Kulturní a historická charakteristika

Podobně jako v Adamovsku, i do této oblasti ještě zasahuje výskyt zaniklých obcí, zejména v severozápadní části oblasti. Ve vojenském újezdu taktéž většina obcí zanikla, zbývají Podivice a Březiny Oblast je osídlena z větší části během vrcholněstředověké kolonizace návesními obcemi. Nejvyšší polohy, zejména u Jevišovicka, během pozdněstředověké kolonizace. Existujících obcí je menší počet, nejvíce jsou stále ještě v nezalesněné části krajiny jižně od Draňanska (např. Pozořice). Obce svým převládajícím venkovským charakterem již byly zařazeny do této oblasti (např. Olšany). Vesnic umístěných přímo v lesích je méně než deset. Zaznamenávají však zvyšování počtu obyvatel. Etnograficky patří neobydlenější část k Brněnsku, přestože územně je pod vlivem Hané. (Vašutová, a další, 2007) Kulturní dominantou oblasti je poutní místo Křtiny, kde se nachází Chrám jména Panny Marie, které je i národní kulturní památkou. Z hlediska ostatních kulturních prvků je Draňansko v podstatě pusté.

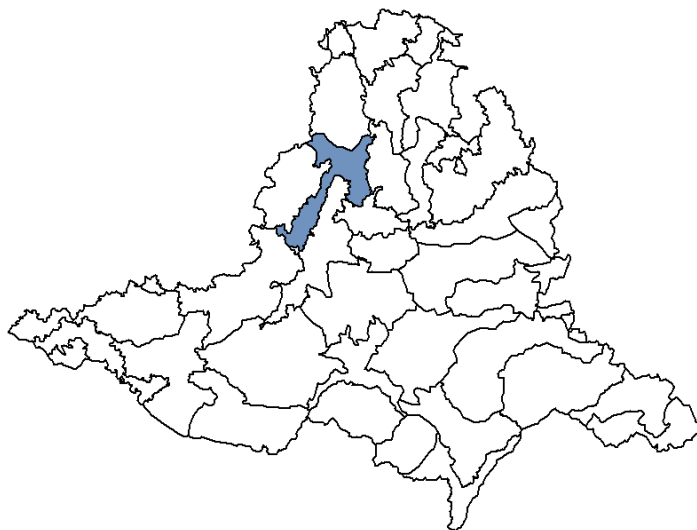
Tab. 10 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf má podobu vrchoviny se zářizými údolími a ploššími temeny	XX	+	X
	Převažující táhlé svahy	XXX	+	X
	Vyrovnaný podíl listnatých a jehličnatých lesů	XX	+	XX
	Přírodní a přírodě blízké potoky a říčky s významným podílem břehových porostů bez podstatných technických	XX	+	XX

	úprav			
	Přítomnost mokřadních ekosystémů	X	+	X
	Nízký podíl luk	X	+	XX
	Převládající lesní krajina	XXX	+	XX
	Velké množství lesních mýtin	XX	0	X
	Ojedinelé rybníky v údolích potoků	XX	+	X
	Paralelně orientovaná skupina žlebů v severní části oblasti	X	+	XXX
	Těleso vodní nádrže Opatovice se zachovalými břehovými porosty	X	0	X
	Lesní studánky a prameny	XX	+	XX
	Spíše ojedinělé otevřené prostory s málo intenzivním zemědělským využíváním nebo loukami	XXX	+	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Cestní síť zejména v údolích potoků	X	+	X
	Osamocené lesní chaty	X	+	X
	Mnoho zaniklých obcí	X	0	X
	Velké množství turistických tras a značení	XX	+	X
	Sídla s plynulým přechodem do okolní krajiny	XX	+	XX
	Uzavřenost a specifické využívání vojenského prostoru	XXX	-	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Harmonická krajina zachovalých údolí	XX	+	XXX
	Zachovalé obrazy sídel s dominantami kostelů	X	+	XX
	Dochované původní prostorové uspořádání sídel	XX	+	X
	Dochované hraniční balvany a drobná sakrální architektura	X	+	X
	Charakter přírodní krajiny s malým dopadem lidské činnosti	XX	+	XXX
	Absence významných architektonických dominant	X	0	X
Legenda	Dochované tradiční měřítkové vztahy	X	+	XX
		XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Tišnovsko

Nejjihnější část Boskovické brázdy je členitější a méně výrazná. Skládá se z otevřené krajiny mezi Kuřimí a Tišnovem a pak z relativně úzkého údolí v okolí Rosic. Osídlení je silně vázáno na Brno.

Obr. 15 Tišnovsko a jeho kotlinový charakter (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Boskovická brázda je u severního okraje oblasti rozdělena Žirovnickou hrástí, která je součástí Svratecké hornatiny. Tišnovsko je větší část jižní poloviny brázdy až Oslavanům. Západní hranici s Adamovskem tvoří výraznější svahy a procházející dopravní koridor ohraničující mnohem více urbanizované území Tišnovska od víceméně rekreačně laděného Adamovska. Na severní hranici odlišuje Tišnovsko teplé a na srážky chudší klima, výskyt živnějších spraší v nižších polohách mezi kopci a geologické podloží. Západní hranice je stejně jako východní v okolí Veverské Bítýšky až po Zbýšov hranicí údolí. Boskovická brázda u Oslavan je pak už výrazně ovlivněna protékajícími toky. Oblastí procházejí dva koridory: Boskovickou brázdou severovýchodním směrem a severozápadním směrem od Brna. Oba jsou významné z historického hlediska.

Přírodní charakteristika

Geologie je pestrá. Střídají se zde permské kontinentální sedimenty se sprašemi a sprašovými hlínami, dále mořské jíly a vápnité písky, výchozy vápenců a na východním okraji oblasti u Kuřimi také metabazity. Kromě sníženin zde je i tektonická vyvýšenina Baba. Reliéf je značně odlišný od Blanska, kde je široce otevřené mírně asymetrické údolí. Mezi Kuřimi a Tišnovem vystupují ze sedimentů spraší osamocené kopce tvořené a vápenci nebo metabazity. Vzniká tak zajímavý reliéf osamocených kopců a krajina je velmi pohledná. Určitě jedna z nejzajímavějších v JMK. Tišnovsko je jako „malá Pálava“. Klima je teplé ve druhém a třetím vegetačním stupni. Půdy relativně živné. Lesy jsou často zachovalé a přirozené s dubem a bukem. Biochor je mnoho, což ukazuje na velkou pestrost krajiny, užší část oblasti u Rosic je již chudší.

Přírodní park je vyhlášen jeden: lesní Baba. Kopcovitější reliéf asi 6 km dlouhého hřbetu byl v minulosti méně využíván, a tak zůstal zalesněn. Nachází se zde unikátní dubový porost stoletého stáří. (Wikipedie, 2012) Národní přírodní rezervace nejsou vyhlášeny. Z technických památek je zde vodní mlýn ve Veverské Bítýšce a pozůstatky důlní činnosti u Zastávky a Zbýšova.

Kulturní a historická charakteristika

Obce vznikly ve vrcholněstředověké kolonizaci jako návesní. Největším centrem je Kuřim, historicky ale největší význam má Tišnov. Založený ve třináctém století spolu s klášterem v Předklášteří. Městem se Tišnov stal v roce 1788 a hrál významnou roli v regionálním kulturním dění. Nejvíce obyvatel má Kuřim (přes 10 tisíc). Obec vznikla ve dvanáctém století a městem se stala v roce 1964. Město je orientováno na Brno. Třetí centrum Rosice je ve střední části Oslavanské brázdy. Obec vznikla také ve třináctém století a postupně se vyvinula v městys, pak i v roce 1907 na město. Zajímavostí je, že mají ve znaku štika. (Wikipedie, 2012) Etnograficky patří okolí Kuřimi k Brněnsku, zbytek oblasti do Podhorácka. (Vašutová, a další, 2007) Křesťanských památek je relativně hodně, v porovnání s jinými oblastmi. V Oslavanské brázdě stojí několik menších barokních kostelů, z nichž největší význam má kostel svatého Jana Křtitele a svatého Václava v Ostrovačicích. Z období baroka je v Rosicích i poutní kaple. V Předklášteří se nachází možná nejvýznamnější klášter celého kraje – Porta Coeli. V současnosti je to ženský klášter. Baziliku Nanebevzetí Panny Marie v klášteře zdobí unikátní gotický portál. Skrze Oslavanskou brázdou prochází napříč dálnice D1, což je největší dopravní koridor v České republice s dopravou asi 44 tisíc aut za den.

Památkové zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památky nejsou vyhlášeny.

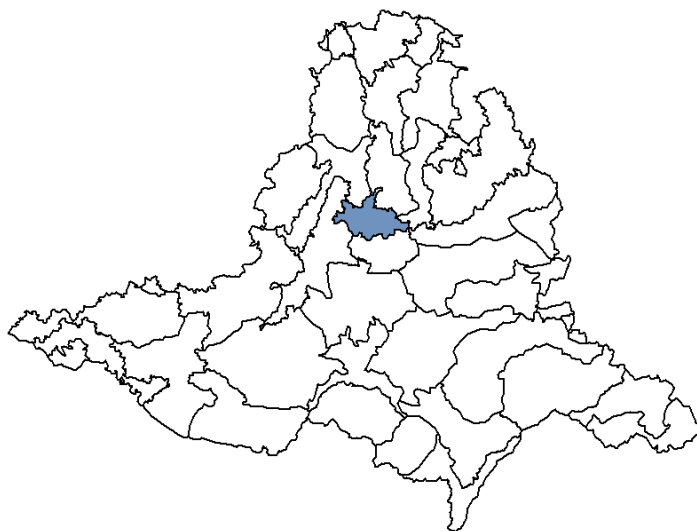
Tab. 11 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf samostatných kopců nebo hřbítků ohraničených sprašovými návějemi zarovnávacími předchozí reliéf	XXX	+	XXX
	Výrazná úpatí svahů	XX	0	XX
	Zalesněné kopce nebo hřbítky	XX	+	X
	Široké úvalovité údolí Oslavanské brázdy	XX	0	X

	Převážně smíšené lesy při okrajích brázdy nebo na svazích kopců	XX	+	X
	Druhově bohaté ekotony	X	+	XX
	Dva paralelní výchozy vápenců	XX	+	XX
	Vápencové vrcholy se specifickou druhově bohatou biotou	X	+	XX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Zadrátovaná krajina téměř v celé oblasti	XX	-	X
	Velký podíl zemědělské půdy	XX	-	X
	Velké halové objekty	XX	-	X
	Velký rozvoj suburbánních obcí	XX	-	X
	Pozůstatky těžební činnosti u Rosic	X	0	X
	Lom v Dřínové	XX	-	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Zámek a zámecký park v Rosicích	XX	+	XX
	Kontrast zalesněných svahů se zemědělskými plošinami	X	+	X
	Symetrie svahů Oslavanské brázdy	XX	0	X
	Výhledy z mnoha míst dovnitř Tišnovska	X	+	XX
	Obraz sídla Tišnov s lesnatými svahy v pozadí	X	+	XX
Legenda	Zapamatovatelnost krajinné scenérie	XXX	+	XX
		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Brno

Město Brno by se dalo rozdělit na dvě poloviny. Tato část má původní historické jádro a většinu prvorepublikové městské výstavby a také řadu socialistických sídlišť (Bystrc, Žabovřesky, Vinohrady).

Obr. 16 Letecký pohled na střed města, na obrázku hlavní vlakové nádraží a velké komerční budovy (Tesco, Vaňkovka) (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Severní polovina Brna má od té jižní části výrazně odlišně vymezené hranice, protože město na řadě lokalit končí u hranice lesa. Zajímavá je z hlediska rázu Brněnská přehrada, která je v širší části zcela obklopena chatami a v užší části dále pokračuje mezi lesy Bobravské vrchoviny k hradu Veveří a až k Veverské Bítýšce. Žebětín ještě spadá spíše k Brnu, hlavním důvodem je obsluha MHD a viditelnost Bystrckého sídliště. Krajina se pak jižním směrem stáčí a stává se odlehlejší, lesy u Kohoutovic a pole u Popovic se již liší. Městské části Jehnice a Ořešín se nacházejí na dlouhém táhlém svahu, kde je za hezkého počasí skvělý výhled k Brnu. Specifickou dominantou jsou Hády, které jsou sice z vápence, ale z hlediska krajinného rázu jsou

dominantou Brna. Hranice mezi dvěma částmi Brna vede tak, aby největší a novodobě průmyslové komplexy spadly na jih.

Přírodní charakteristika

Brno má kotlinový charakter. Klima je poměrně teplé ve druhém vegetačním stupni. V okolních lesích převládá dub a habr, vyskytuje se i akát. Reliéf je velmi pestrý a členitý s řadou starých říčních teras. Utvářely ho značně řeky Svatava a Svitava, které se stékají v oblasti Průmyslové Brněnsko. Srážky se pohybují okolo 550 mm. Dominantou reliéfu je tektonická vyvýšenina Petrov. Biochor by byl poměrně velký počet, kdyby zde nebylo město.

Přímo na území oblasti krajinného rázu nejsou vyhlášeny přírodní parky. Národní přírodní památka je jedna: Červený kopec. Chrání vzácný úplný profil čtvrtohorních spraší s archeologickým nalezištěm. Národní přírodní rezervace je také jedna, a to Hádecká planinka, což je východ vápenců Moravského krasu až po lom Hády, kde se nacházejí lesní a lesostepní společenstva nejjižnější části Moravského krasu s chráněnými a ohroženými druhy rostlin a živočichů. (AOPK ČR, 2012) Technických památek je celá řada, zejména v devatenáctého a dvacátého století z industriální éry.

Kulturní a historická charakteristika

Za přímého předchůdce Brna je považováno hradiště Staré Zámky u Líšně, jedno z hradisek Velkomoravské říše, jehož osídlení se datuje od konce neolitu až do začátku 11. století. První nálezy pozůstatků v brněnské oblasti jsou přibližně z paleolitu a byly nalezeny v oblasti Stránské skály, první doložené slovanské osídlení brněnské oblasti je z doby kolem 5. až 7. století. Dějiny města Brna byly vždy pevně svázány s dějinami Moravy, již v 11. století Brno zastávalo mimořádně důležitou úlohu ve správě země. První písemná zmínka o Brně je v Kosmově kronice roku 1091. Roku 1243 bylo povýšeno na město, v polovině 13. století byl založen hrad Špilberk. Brno je bývalé moravské hlavní město a od středověku je zejména spolu s Olomoucí jejím historicky nejvýznamnějším městem. V roce 1919 vzniklo tzv. Velké Brno s asi 7× větší rozlohou a počtem obyvatel asi 222 tisíc oproti původním asi 130 tisícům. (Wikipedie, 2012) Velký rozvoj město zaznamenalo také s výstavbou rozsáhlých příměstských sídlišť, např. Kohoutovice, Lesná, během socialistické éry. Brno je jádrem etnografické oblasti Brněnsko⁴. Podíl věřících v Brně je přibližně 30-45 %. (Kartografie Praha, 2012) Hodnota je to na úrovni podprůměru v kraji. Ale vzhledem k tomu, že město je již od svého vzniku centrem kultury a od roku 1777 biskupstvím (Olomouc je biskupstvím od roku 1063, arcidiecézí od 1777) (Wikipedie, 2012), je zde velké množství kostelů jak běžných, tak klášterních. Většina jich pochází z baroka nebo gotiky. V Husovicích je secesní kostel, v Židenicích novověký a v Husovicích i kostel v historizujícím stylu. Klášterů je také mnoho. Lokalizovány jsou zejména v centru a většina jich je novověkých. Kromě křesťanské kultury bylo město i centrem židovské kultury s významnou židovskou čtvrtí a synagogou. Do města přichází ze severu silnice první třídy číslo 43 s dopravním vytížením až 44 tisíc aut denně. V současnosti má město značný vliv na všechny okolní oblasti.

Je zde vyhlášena jedna městská památková rezervace chránící centrum města. Zahrnuje téměř 500 objektů v centru města. (NPÚ, 2011) Je jednou z největších památkových rezervací v České

⁴ Více informací o etnografických oblastech v úvodní části představující celý kraj.

republiky a jednou ze tří v kraji. Národní kulturní památky jsou Čestné pohřebiště na Ústředním hřbitově v Brně, Hrad a pevnost Špilberk, Kostel svatého Jakuba Většího, Kounicovy vysokoškolské koleje s pomníkem Vítězství nad fašismem, Petrov a Vila Tugendhat. Vila je zároveň zapsána na seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Vila je ojedinělým funkcionalistickým dílem německého architekta Ludwiga Miese van der Rohe z roku 1928. Měla mimořádný architektonický význam a byla jednou z budov udávající standard nového moderního bydlení. (Wikipedie, 2012) Technické památky pocházejí zejména z industriální éry a je to řada textilních továren a dalších budov.

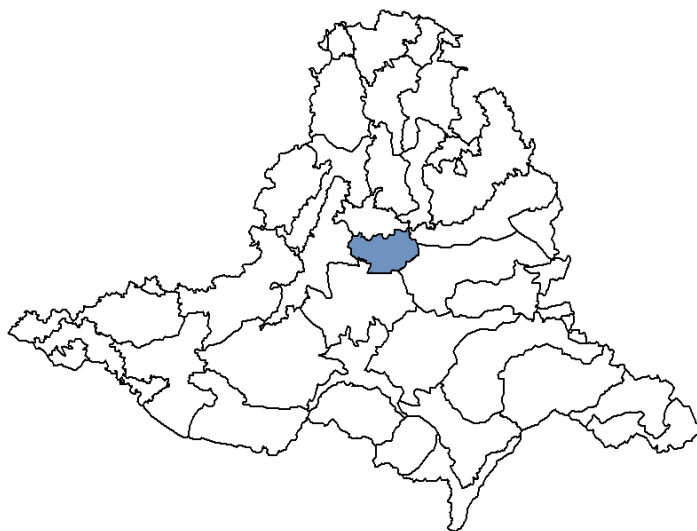
Tab. 12 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Kotlinový reliéf	XXX	0	XX
	Zastavěné říční terasy	XX	0	X
	Výrazná rozhraní využití krajiny	X	-	X
	Omezený počet luk, a pokud ano spíše ruderalizované	X	-	X
	Městská vegetace – aleje, stromořadí a parky	X	+	X
	Těleso vodní nádrže Brněnská přehrada s rekreační zástavbou	X	+	XX
	Velké terénní úpravy související se stavebními pracemi	XX	0	X
	Značné poškození původních půd a jejich znečištění	X	-	X
	Technicky upravená koryta řek	XX	-	X
	Velké množství solitérů a památných stromů	X	+	XX
	Lesnaté horizonty	X	+	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Většina území zastavěna různorodou zástavbou	XXX	0	X
	Rozsáhlá příměstská sídliště v zázemí města	XXX	-	XX
	Velký rozvoj suburbánních obcí (Žebětín) a sídlišť	XX	-	X
	Několik železničních koridorů vedoucích středem města a rozsáhlé plochy spojené s drážní činností	XXX	-	XX
	Historické jádro města má podobu turisticky komerční lokality	XX	0	XX
	Velké rozdíly mezi jednotlivými městskými čtvrtěmi a jejím obyvatelstvem	XX	-	X
	Zahrádkářské kolonie nebo opuštěné sady	XX	+	X
	Velké technologické a vědecké komplexy v zázemí města (Technologický park, Kampus Bohunice)	XX	-	XXX
	Řada historických architektonických dominant jako je Špilberk	XXX	+	XXX
	Několik okružních silničních tras, které zachovávají monocentrickost města	X	+	X
	Velký počet kostelů, zpravidla ve středu každé čtvrtě (Husovice, Střed)	XXX	+	XXX
	Všeobecné kulturní centrum	XXX	+	XXX
	Architektonicky cenné a různorodé domy postavené například v secesi (Konečného náměstí), novorenesanci (Ústavní soud), funkcionalismu (Tugendhat a další), moderní (Moravská zemská knihovna)	XXX	+	XXX
	Četné městské parky na místě původních hradeb nebo samostatně (Lužánky)	X	+	XX
	Řada průmyslových čtvrtí	XXX	-	X
	Velká nákupní centra a velké nákupní domy	XX	-	X
	Arboretum Mendelovy univerzity	X	+	XX
	Rekreační plocha na Kraví hoře	X	+	XX
	Vzdělávací centrum kraje	XX	+	XXX

	Komplex budov brněnského výstaviště	X	+	XXX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Kontrast lesnatých svahů přírodě blízké povahy a velkoměstské a sídlištní zástavby na plošších částech reliéfu	X	+	X
	Obraz sídla města Brna s hradem Špilberk a kostelem Petrov	XX	+	XXX
	Obraz zašlých částí města s malým podílem obnovených budov	XXX	-	XX
	Klasická struktura města s bohatšími čtvrtěmi při okrajích města	XX	+	X
	Sociálně vyloučené oblasti města jako jsou např. Zábrdovice jsou umístěny v nižších polohách	X	0	X
	Bohatší čtvrtě umístěné ve vyšších nadmořských výškách (Kraví hora, Veveří)	X	0	X
	Organická struktura města	XXX	-	X
	Dalece viditelné komíny teplárny a továren	XX	-	X
	Horizont narušující sídliště Kohoutovice	X	-	X
	Asi polovina zástavby v oblasti je souvislá s ulicemi a polovina otevřená	XX	0	X
	Zapamatovatelnost scenérie Petrova	X	+	XXX
	Jediné velkoměsto v kraji	XXX	0	XXX
	Kontrast mezi sídelním Brnem a Průmyslovým Brněnskem	X	0	XX
	Až několik kilometrů dlouhé přímé třídy	XX	+	XX
	Pravoúhlá struktura Králova pole	XX	+	X
	Radiální struktura ulicové sítě v Pisárkách	X	+	XXX
	Vynikající stavba Bohunické nemocnice	X	-	XX
	Nesoulad forem osídlení a reliéfu	XX	-	X
	Rovnoměrně rozmístěné městské dominanty	X	0	X
	Dochované tradiční měřítkové vztahy v centru	XX	+	X
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Průmyslové brněnsko

Město Brno by se dalo rozdělit na dvě poloviny. Tato část vymezuje území prudkého průmyslového a komerčního rozvoje posledních dvaceti let. Dominantní jsou dálnice D1 a D2. Oblast zahrnuje Letiště Brno a Modřickou průmyslovou zónu.

Obr. 17 Brno-Bohunice od Moravan (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Důvodem pro zvláštní vymezení je zejména odlišné měřítko zástavby a způsob využívání hlavně pro průmyslovou a komerční činnosti. Zatímco severní část města je vymezena více pro obytnou funkci. Přesto se i zde nacházejí velká sídliště, zejména Lískovec. Tyto sídliště ale již jsou v otevřené krajině a mění krajinný ráz jiným způsobem. Zahrnuty byly i obce, ze kterých směřují významné dopravní proudy denní dojížděky do Brna, často ještě obsluhované městskou hromadnou dopravou. Jižní hranice byla vymezena tam, kde je ještě patrný ráz krajiny s typickou kombinací nová zástavba+pole. Město Rajhrad je již spíše historické město. U východní hranice u obce Podolí již naopak převládá venkovský charakter, zatímco Šlapanice jsou ještě obsluhovány přes MHD. Důležitým faktorem je viditelnost velkých sídlišť (hlavně Starý Lískovec). To korunuje ráz této oblasti v západní části a je důvodem zahrnutí i obcí Moravany a Ostrovice. Troubsko se nachází za menším kopcem.

Přírodní charakteristika

Spraše a nivní sedimenty v luvizemích okolo řek a teplé klima předurčily oblast ke starému osídlení a zemědělskému využívání. To vytvořilo současné černozemě. Pestrá geologie a geomorfologie zde přechází do mnohem „klidnější“ plošší krajiny říčních niv a Pracké a Rajhradské pahorkatiny. Klima je také mnohem teplejší než severně od Brna. Zasahuje sem výběžek velmi teplé a suché klimatické oblasti z jižní Moravy. Tyto faktory naznačují silící vliv Panonské biogeografické provincie. Zároveň převládá biota Lechovického a nivního Dyjsko-svrateckého bioregionu. Část oblasti východně od Svatky spadá do prvního nejteplejšího vegetačního stupně a zbytek do druhého. Většina oblasti je silně urbanizovaná a dále se rozvíjí.

Přírodní parky nejsou vyhlášeny. Národní přírodní památka je Stránská skála, která je výchozem vápenců s velkým množstvím zkamenělin a zároveň archeologické naleziště, kde se těžil rohovec pro výrobu pravěkých nástrojů. (Culek, 2010) (AOPK ČR, 2012)

Kulturní a historická charakteristika

Jižní polovina města v sobě obsahuje dva prvky: obytné zóny vytvořené pohlcením malých vesnic a komerční a průmyslová zástavba nové doby. Původní vesnice byly většinou buď ortogonální (pravoúhlé) nebo lánové. V ostrém kontrastu s nevídanou kulturní hodnotou severní poloviny Brna je novodobá zástavba, která možná někdy také bude technickou památkou, kulturně chudou oblastí. Z křesťanských památek stojí za zmínku novodobý kostel a barokní poutní kostel v Tuřanech, kaple ve Slatině nebo románský kostel sv. Gotharda v Modřicích. Před 2. světovou válkou byly některé obce v oblasti německé, patřily mezi ně Modřice, Moravany a Želešice (již v Rajhradsku). Průmyslové brněnsko je také velkou dopravní křižovatkou, prochází tudy ve východo-západním směru dálnice D1. Ve směru na Vyškov je doprava okolo 45 tisíc aut a ve směru na Prahu u hranice oblasti asi 50 tisíc aut denně. Na D1 se napojuje D2 směrem na Vídeň, kde je vytížení 22 tisíc a směrem k Pohořelicím vede silnice I. třídy číslo 52 s dopravou 20 tisíc aut. Tyto dopravní tepny mimořádně silně utvářejí krajinný ráz oblasti po stránce estetické, společenské, ekologické i zvukové.

V oblasti je vesnická památková zóna Brněnské Ivanovice chránící sochu sv. Floriána a tři venkovské usedlosti. (NPÚ, 2011) Z technických památek jsou významné mosty v Nebovidech a v Chrlících.

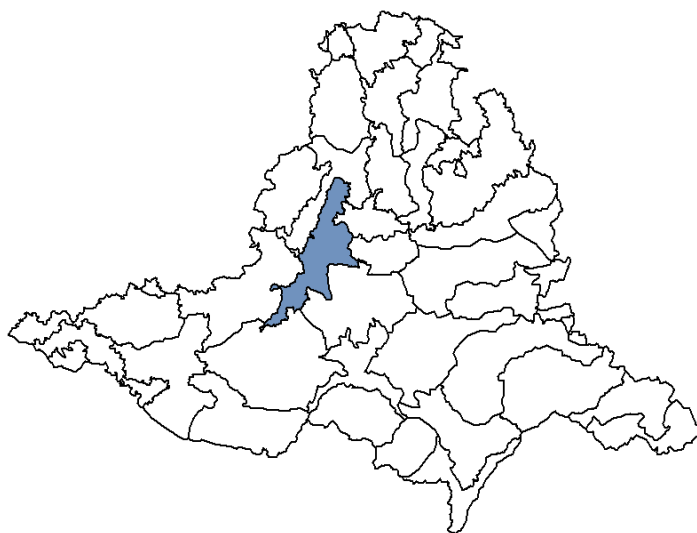
Tab. 13 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf převážně širokých říčních niv se sprašovými návějemí	X	0	X
	Malý podíl lesní porostů, převážně zarůstajících ruderalních lad	X	-	X
	Přírodní prostředí značně přeměněno zemědělskou a sídelní funkcí	XXX	-	X
	Lesy se téměř nevyskytují	XX	-	X
	Mnoho ruderalizovaných lokalit	XX	-	X
	Velké terénní úpravy v souvislosti se stavební činností (železniční násypy apod.)	X	-	X

	Místy zachovalé části vodních toků s břehovou vegetací	X	+	XX
	Části toků silně technicky upraveny	XX	-	X
	Holasecká jezera	X	+	XX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Největší dopravní koridor kraje	XXX	0	X
	Území využíváno v podstatě pro zástavbu, zemědělské půda působí dojmem půdy připravené pro zástavbu	XX	-	X
	Největší příměstský rozvoj v kraji	XXX	0	X
	Letiště Tuřany	XX	-	X
	Řada dálničních koridorů a jejich velký vliv na krajinný ráz oblasti	XXX	-	X
	Poutní kostel v Tuřanech	X	+	XX
	Zástavba rozšiřující se podél nejvýraznějších komunikací	XXX	-	X
	Kontrast kulturní a historické funkce Brna a této oblasti	X	0	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Velká kulturní významnost historických obcí, nyní částí města	XX	+	X
	Již převládající monumentální velké měřítko – komunikace a budovy	XXX	-	X
	Velká fragmentárnost krajiny	XX	-	X
	Velké komplexy průmyslových a komerčních objektů	XXX	-	X
	Nově vznikající výškově vybočující stavby v Jižním Brně	XX	0	XX
	Obrazy velkých sídlišť s obvyklými hranatými tvary	XXX	-	X
	Neplynulý a neharmonický přechod zástavby do okolní krajiny	XX	-	X
	Zapamatovatelnost scenérie brněnských sídlišť Lískovce	X	+	XXX
	Narušené horizonty	X	-	X
	Zcela převrácené měřítkové vztahy k původním obcím	X	-	X
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Bobravsko

Teplá vrchovina pojmenovaná po řece Bobravě. Spadá do skupiny teplejších pohoří JMK spolu s Ždánickým lesem, Pálavou, Výhonem a částečně Chříby. Tvoří kontrast k chladnějším vrchovinám Dražanské vrchoviny a Svratecké hornatiny. Jižní cíp zasahuje až k rovinám nejteplejší Moravy. Osou oblasti je hřbet v severojižním směru přerušovaný v polovině průlomovým údolím Jihlavy.

Obr. 18 Dolní Kounice, pohled k západu (Panoramino, 2012)

Obr. 19 Zarovnanější povrchy ve střední části oblasti, Lipový vrch (Panoramino, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Oblast je vymezena jako vrchovinná s větším podílem lesů než v okolních sníženinách. Ve většině západní hranice je vymezení jasné. U Brna, Žebětín je silně navázán na Brno, reliéf je sice již členitější, ale osídlení ho přiřazuje ještě k Brnu. Ale je na pomezí. Okolní svahy byly přiřazeny k Bobravsku. Troubsko a Střelice již nepatří do brněnských předměstí. Je určitým kompromisem přiřadit je k Bobravsku. Nicméně Bobravsko není definováno jako neosídlená oblast. Naopak jednoznačné je přiřazení celého údolí Bobravy až k Želešicím. Krajina okolo Ořechova je svým způsobem charakteristická, protože již není tak teplá jako zbytek Rajhradska a je výše položená, přesto se jedná o hustě osídlené území, proto připadlo k Rajhradsku až na některé obce přímo při okraji zalesněného území. Součástí krajinného rázu oblasti je železnice z Brna k Miroslavi. Vymezení této oblasti je tím značně ovlivněno právě na východním okraji, kde byla krajina v okolí železnice zahrnuta do Bobravska i se zmíněnými obcemi. Na západním okraji u Moravského Krumlova, kde vede podél lesa, tvoří také hranici oblasti. Na jihu u Miroslavi pokračuje geomorfologický celek dále na jih a v krajině se to projevilo zvláštním svým způsobem výjimečným úzkým zalesněným hřbítkem. Reliéf tam ale není tak výrazný a hřbítkec zapadá do systému malých lesíků Miroslavska. Malý kaňon Rokytné u Moravského Krumlova byl zahrnut až po kapli svatého Floriána. Město samotné leží v kaňonu, ale je již součástí Moravskokrumlovska. Značná část toku Rokytné ale teče jen v obyčejnějším údolí, a to spadá také do Moravskokrumlovska, protože řeka neprotéká v té části u Ivančic vrchovinou.

Přírodní charakteristika

Samotná Bobravská vrchovina je tvořena granity a granodiority brněnského masívu, z části také metabazity. Tyto tvrdší horniny vytvořily vyvýšeninu reliéfu. Dnes s několika velkými průlomovými údolími řek Svratky, Bobravy a Rokytné. Kromě Svratky zde mají řeky velký spád. Svratka je přehrazena a horní část nádrže sahá ke hradu Veveří, čili do západního okraje Bobravska. Oblast je v tomto směru poměrně úzká a podporuje tak organizaci krajiny ve směru sever-jih, podobě jako Tišnovsko. Údolí jsou ekologicky hodnotná. Jsou dostatečně velká, aby se v nich alespoň mírně projevila teplotní inverze, což se projeví hlavně u Bobravy. Okraje oblasti na západě jsou v permských slepencích, kde Rokytná vytvořila menší kaňon. Vegetační stupně

přecházejí od druhého ke třetímu s odpovídající dubo-bukovou vegetací. V oblasti nejsou větší centra osídlení, ale oblast je velmi atraktivní z hlediska rekreace, i díky blízkosti Brna.

Přírodní parky byly vyhlášeny dva. Oba lesního typu. Jedním jsou Podkomorské lesy, kde jsou listnaté dubohabrové lesy. Park je prameništěm mnoha potoků a potůčků, v povodí Svratky. Součástí parku je i Mojetínský kras u Veverské Bítýšky. Druhým je Bobrava. Park má zachované luční porosty a zbytky přirozených lesů, které se rozprostírají na svazích v celé oblasti. V údolí stojí do dnešní doby několik starých větrných mlýnů. Národní přírodní rezervace jsou Krumlovsko-rokytenské slepence, s výskytem druhově mimořádně bohatých rostlinných a zejména živočišných společenstev skal, lesostepí, lesů a vodních toků. Vyskytuje se například kudlanka nábožná. (AOPK ČR, 2012) Důležitou technickou památkou je Ivančický viadukt.

Obr. 20 Zbytek Ivančického viaduktu. V současnosti je používán vedlejší modernější most. (Panoramino, 2012)

Kulturní a historická charakteristika

Bobravsko bylo osídleno ve dvou vlnách. Jižní polovina již v pravěku, ale severní polovina západně od Brna až během vrcholněstředověké kolonizace. Ve starosídelní oblasti jižně od Ivančic se nacházejí lánové liniové (neorganizované) a v severní později osídlené neortogální návesní obce. Etnografické rozdělení je shodné s rozložením osídlení a severní polovina patří k Brněnsku a jižní k Podhorácku. (Vašutová, a další, 2007) Kulturní památky jsou lokalizované spíše ve městech v okolí Bobravsku. V oblasti je několik barokních kostelíků. Gotický klášterní kostel a pravoslavný historizující kostel v Dolních Kounicích. Ve městě bývala také velká židovská komunita. Hned vedle v Pravlově jsou také barokní fara a gotický kostel. Skrze Bobravsko mezi přírodními parky Bobrava a Podkomorské lesy severozápadním směrem prochází D1. Dálnice značně narušuje lesní charakter krajinného rázu oblasti.

Památkové zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památky také nejsou vyhlášeny. Nejvýznamnější technickou památkou je Ivančický železniční viadukt postavený v roce 1870.

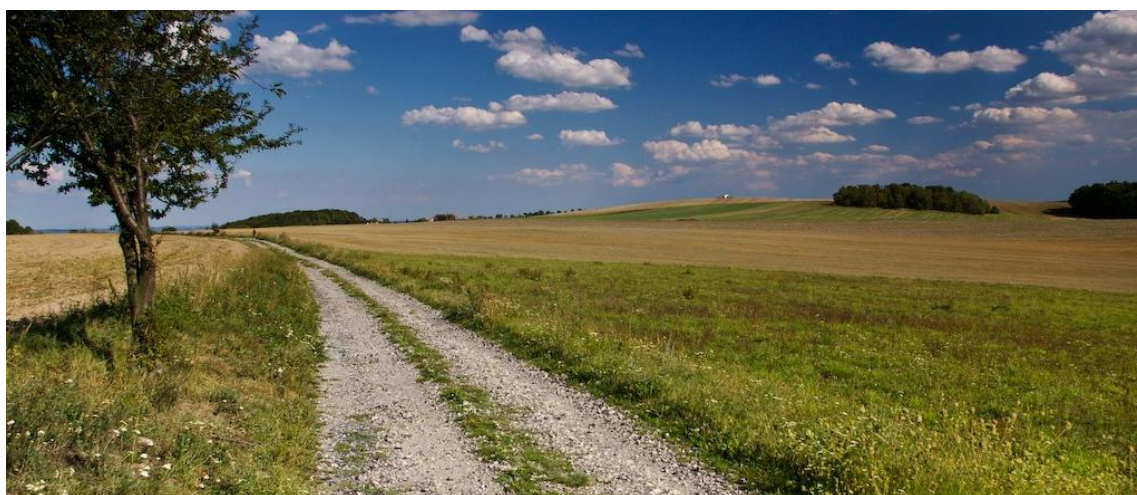
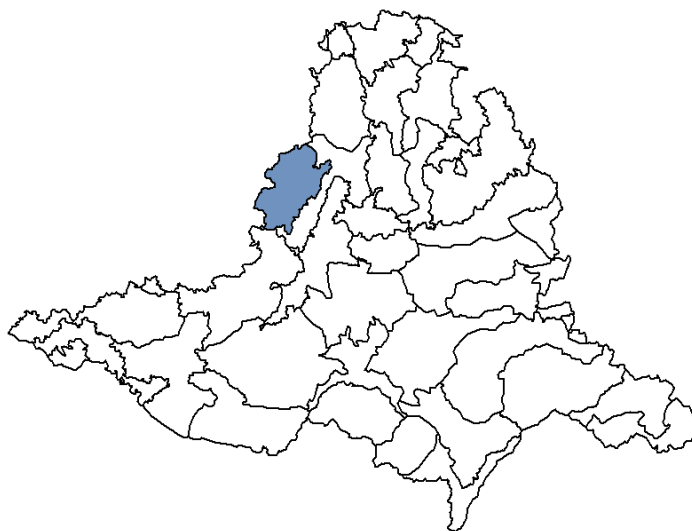
Tab. 14 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků
-------	--------------------------------	------------------------------------

		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf protáhlé vrchoviny rozrušené hlubokými průlomovými údolími	XXX	0	XX
	Při okrajích průlomových údolí a na okrajích oblasti výraznější svahy, v jádru oblasti výskyt méně členitého reliéfu	XX	+	XX
	Téměř výhradně listnaté lesy	XXX	+	XX
	Přírodě blízký charakter lesních porostů	XX	+	XX
	Kontrastní horninové složení vzhledem k okolním oblastem	XXX	+	X
	Nadprůměrné množství lesních mýtin	XXX	+	XX
	Druhově bohaté ekotony	XX	+	XX
	Mohutné lesní komplexy	XXX	+	XX
	Větší vodní toky tudy protékají, nepramení, většinou postrádají břehové porosty	XX	0	XXX
	Velké množství menších pramenů	XX	+	XX
	Velká přírodní významnost krajiny	XX	+	XX
	Krajinářsky, geologicky a biologicky zajímavá lokalita Krumlovsko-Rokyteckých slepenců	X	+	XXX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Řídké osídlení a s tím spojené malé množství kulturních faktorů	XXX	0	X
	Hrad Veveří	XX	+	XX
	Zámek a hrad Dolní Kounice	X	+	X
	Velké obce v zázemí Bobravska (Dolní Kounice)	XX	+	X
	Brněnský závodní okruh	X	-	X
	Zachovalá cestní síť	XX	+	X
	Poutní kaple Svatého Antonína u Dolních Kounic jako lokální krajinná dominanta	X	+	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Lom u Dolních Kounic	X	0	X
	Zachovalé obrazy sídel zasazených do údolí Jihlavy	XX	+	XX
	Velká historický významnost střední části oblasti jako menšího koridoru skrze Bobrovskou vrchovinu	X	+	XX
	Plynulé přechody sídel do okolní krajiny se sady a zahradami	XX	+	XX
	Lesnaté horizonty ve vnitřní části oblasti	XX	+	XX
	Výrazný přírodní charakter oblasti	XXX	+	XX
Legenda	Kontrast závodního okruhu a přírodní krajiny	X	0	XXX
		XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Deblínsko

Oblast malých obcí nacházející se na periférii JMK. Pojmenovaná po významné obci Deblín. Deblínsko je zde chápáno jako oblast krajinného rázu a Deblín není centrem oblasti. Významným prvkem je dálnice D1.

Obr. 21 Deblínsko u Braníškova jižně od Deblína (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Deblínsko bylo vymezeno již v podstatě určení Tišnovska, kde Oslavanská brázda je významně jiným typem krajiny. Západní hranici tvoří hranice kraje, kde dále přechází do Křižanovska-Bíteška. Ve Vysočině zahrnuje dvě menší části území u vesnic Košíkov a Sudice. Severní hranici tvoří svah před Tišnovem. Oblast je z hlediska krajinného rázu možná nejméně zajímavá z celého kraje.

Přírodní charakteristika

Deblínsko je geomorfologicky součástí Bítešské vrchoviny tvořené starými metamorfovanými lávami a amfibolity. Oblast je odvodňována Bobravou. Asi polovina oblasti je ještě ve čtvrtém vegetačním stupni, druhá polovina pak ve druhém. Klima oblast odlišuje od Bobravska. Taktéž

přechod vegetačních stupňů kopíruje bioregion Velkomeziříčský. (Culek, 1996) Struktura krajiny připomíná Kořenecko. Nadmořská výška je však nižší a období vzniku osídlení je jiné. Biochor je také relativně málo.

Přírodní park je vyhlášeno polně-lesní Údolí Bílého potoka chránící zachovalé skalnaté údolí. (Obec Braníškov, 2012) Národní přírodní rezervace ani památky nejsou vyhlášeny. Ostatních chráněných území je velmi málo.

Kulturní a historická charakteristika

Osídlení vzniklo během vrcholněstředověké kolonizace ve 12. a 13. století. Styl obcí však není jednotný. Religiozita je v jižní části oblasti nižší a poměrně hodně vzrůstá severně od Bílého potoka v okolí Deblína, kde se nachází významný gotický klášterní kostel. Oblastí prochází dálnice D1 s vytížením 44 tisíc automobilů za den. Dálnice je nejvýraznějším antropogenním prvkem v oblasti.

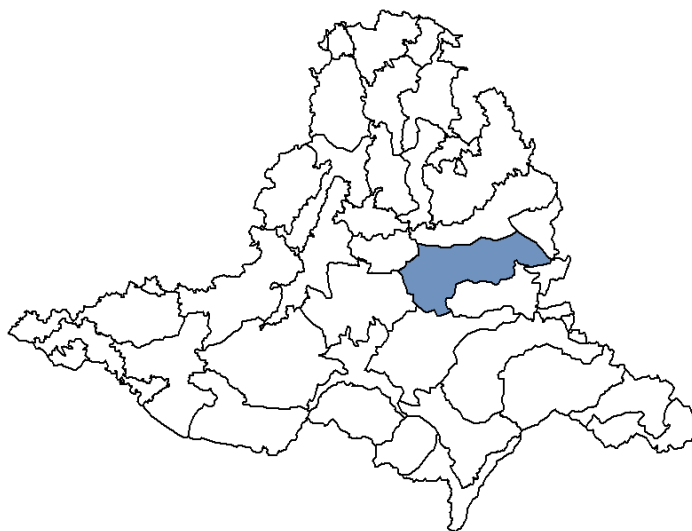
Památkové zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památky nejsou přítomny. V údolí Bílého potoka v přírodním parku jsou zachovány zbytky preindustriálních hutí a hamru.

Tab. 15 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf vrchoviny rozřezaný lesnatými údolími směrem k jihu postupně přecházející do pahorkatiny	XXX	0	X
	Lesy převládají jehličnaté a ve východní třetině území smíšené v enklávách	XX	-	X
	Převládající hospodářský charakter lesních porostů	XX	-	X
	Málo členité a druhově chudší ekotony, zejména v případě hospodářských lesů	XX	-	X
	Monotónní geologická stavba	XXX	0	X
	Malý podíl luk, převládají lány polí	X	-	X
	Výrazné a přírodě blízké údolí Bílého potoka	XXX	+	XX
	Výskyt ledopádů v údolí Bílého potoka	X	+	XXX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Výše položené plošiny osídleny vesnicemi a zemědělsky využívány	XXX	0	X
	Větší počet malých podobných obcí	XX	0	XX
	Poutní kostel a klášter v Deblíně	X	+	XX
	Nízká kulturní avšak relativně vyšší přírodní hodnota krajiny	X	0	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Jednotlivé obce uzavřeny mezi lesními komplexy	XXX	+	XX
	Scénérie odlehlejší krajiny narušena dálnicí D1	XXX	-	X
	Soulad prostorového měřítka osídlení	XX	+	X
	Typické oddělení obcí od lesa malým vřemcem polí	X	0	X
Legenda		XXX zásadní XX spouurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Slavkovsko

Velká oblast střední části kraje tvořená pahorkatinou. Oblast je z části v zázemí Brna a z části již jako samostatný region. V podstatě se jedná několik pahorkatin. Slavkovsko je dlouhodobě zemědělský kraj v téměř úplném bezlesí.

Obr. 22 Slavkov u Brna a okolí. Pohled od Severozápadu. V popředí je golfové hřiště. (Panoramino, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Severní hranici tvoří dálnice D1. Vyškovsko je silně tranzitně orientovaná oblast jako například Boskovicko. Ve Slavkovsku se vyskytují vinice, ale zatím ještě pouze na nevhodnějších lokalitách. Orlovicko bylo osídleno až během valašské kolonizace. Jižní hranice s Kyjovskem je tam, kde právě začínají ve větší míře vinice. Hranice se Žďánickem začíná v blízkosti lesní krajiny, kde v úbočích svahů. Nížkovice jsou situovány na výraznějším úbočí údolí. Sokolnice a Telnice vytváření hranici se Rajhradskem, kde se údolí Litavy otevírá do široké nivy. Nivy spíše nejsou případem Slavkovska. Rajhradsko také představuje jiný tranzitní směr v krajině. Projevují se v něm navíc vlivy etnografické oblasti Hornácka. (Vašutová, a další, 2007)

Přírodní charakteristika

Geologicky je oblast tvořena čtvrtohorními sedimenty spraší nebo slepenci. Jižní část u Žďánicka také místy flyšem. Osu oblasti tvoří málo výrazná říčka Litava, okolo které se z jihu a severu postupně nevýrazně svažují pahorkatiny. Prolíná se několik bioregionů. Na západě a na jihu v částech Žďánicko-Litenčický. Z části zde ještě má vliv i Brněnský, ale pouze již okrajově.

Největší část, v nivě Litavy, zastupuje Hustopečský bioregion. Biota je v něm již panonská a silně ovlivněná Karpatami. Krajina je pestrá, biochor je větší množství, právě díky tomu, že se prolíná více vlivů několika bioregionů. (Culek, 1996) Přesto kvůli dlouhodobému intenzivnímu využívání se tyto původně velké rozdíly do značné míry setřely a převládá tak zemědělský ráz krajiny. O lesní vegetaci snad ani nemůže být řeč. Více než polovina oblasti je tvořena černozeměmi, takže hospodaření je zcela logické. Vyskytují se i jílovité pelozemě. Klima je teplé ve druhém vegetačním stupni, v nivě Litavy i v prvním. Okraje oblasti u Litenčické pahorkatiny přecházejí do třetího stupně. Po geomorfologické, stejně jako biogeografické stránce se zde prolíná několik celků.

Přírodní parky nejsou vyhlášeny. Z části zasahuje polně-lesní Žďánický les. Národní přírodní rezervací jsou Větrníky. Rezervace chrání stepní květenu. Chráněných území je větší koncentrace východně od Slavkova v okolí obce Němčany. (AOPK ČR, 2012)

Kulturní a historická charakteristika

Krajina byla osídlena již ve starověku. Obce jsou u Litavy hlavně lánové, na pahorkatinách potom návesní. Osídlení je husté. Snad jen v sadech, kterých je hodně. Centrem oblasti je Slavkov u Brna. Založen ve třináctém století. Město zaznamenalo největší rozvoj v období baroka a v 19. století. (Wikipedie, 2012) Město je etnograficky na rozhraní mezi Brněnskem a Hanou. (Vašutová, a další, 2007) Stejně rozdělená je i celá oblast krajinného rázu. Památek duchovní kultury je velké množství, jsou to hlavně kostely z nejrůznějších dob. Gotický kostel je v Žatčanech, barokní v Nové Hvězdici a v Letonicích, klasicistní ve Slavkově, Bučovicích a v Bohdalicích, historizující ve Vážanech a v Telnici. V Křenovicích je i klášterní kostel. V oblasti byla významná židovská komunita ve Slavkově a v Bučovicích (a v Rousínově). Oblastí prochází silnice I. třídy číslo 50 do Uherského Hradiště a 54 do Kyjova s dopravním vytížením 16 tisíc a 6 tisíc aut denně.

Městská památková zóna je vyhlášena ve Slavkově u Brna. Západní polovina oblasti je poznamenána ještě historickou událostí – bitvou u Slavkova z roku 1805. Armáda Francouzského císařství v čele s císařem Napoleonem Bonapartem zde drtivě porazila vojsko spojenců (tzv. III. koalice), jimiž byly Rusko v čele s carem Alexandrem I. a M. I. Kutuzovem a Rakousko pod vrchním velením císaře Františka I. Je to jedna z nejznámějších bitev, které proběhly na území Moravy. (Wikipedie, 2012)

Národními kulturními památkami jsou zámky ve Slavkově a v Bučovicích. Ve 13. století postavil ve Slavkově řád Německých rytířů románskou řádovou tvrz. Kounicové, kteří ve 2. polovině 16. století nechali tvrz přestavět na dvoukřídlý renesanční zámek, vytvořili rozsáhlou stavbu s impozantní zahradou⁵. (Zámek Slavkov, 2011) V Bučovicích je renesanční zámek. Na rozdíl od většiny renesančních zámků v ČR se nejedná o renesanční přestavbu staršího sídla (hradu či tvrze), ale o realizaci originálního projektu. (Wikipedie, 2012) Pozoruhodné je arkádové nádvoří s 90 sloupy, které jsou bohatě vyzdobeny. (Bučovice, 2012)

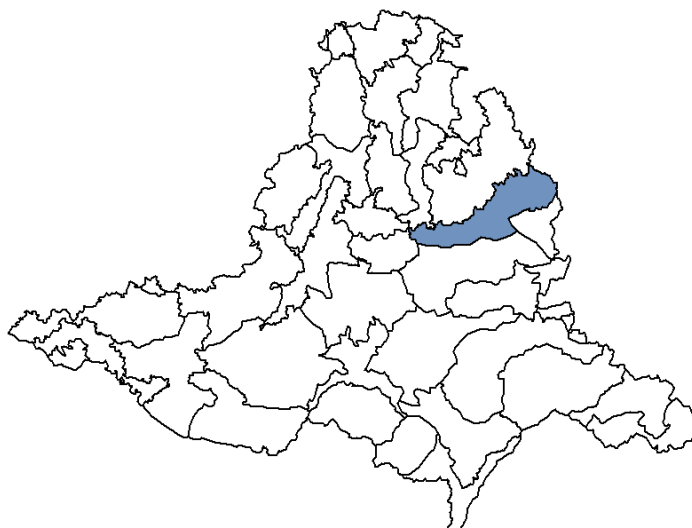
⁵ Krajínářská perlička: hned vedle zámecké zahrady stojí stejně tak velké golfové hřiště.

Tab. 16 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf pahorkatiny nevýrazně se svažující k Litavě západním směrem	X	0	X
	Minimální podíl luk a lesů	XXX	-	X
	Převládání orné půdy	XXX	-	X
	Technicky upravená koryta potoků a Litavy bez břehové vegetace	XX	-	X
	V jižní části oblasti chráněné stepní stráně	X	+	XX
	Početná stromořadí a aleje a solitérní stromy	XX	+	X
	Typické obecní rybníky	XX	+	XX
	Významné skupiny vysazených líp	X	+	XX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Velké množství zemědělské půdy tvořící až souvislé zorané území, nejvyšší podíl zemědělské půdy ze všech oblastí	XXX	-	X
	Osídlení koncentrování k Litavě	XX	0	X
	Pestrá historie křesťanského vývoje	XX	+	XX
	Klášter v Křenovicích	X	+	XX
	Obrazy zámků v Bučovicích a ve Slavkově	X	+	XX
	Území bojiště Bitvy u Slavkova	X	+	XXX
	Četné další zámecké parky	X	+	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Plynulý přechod obcí do krajiny přes sady	XX	+	XX
	Harmonické měřítko mezi osídlením a krajinou	X	+	XX
	Typická krajiny střední části kraje	X	0	XX
	Dominantami obcí jsou kostely	XX	+	X
	Zachovalé pohledy obcí	XXX	+	XX
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Vyškovsko

Tranzitní oblast mezi Brnem a Olomouckého kraje Kojetínem a Prostějovem. Významným prvkem je dálnice D1 a velký počet velkých obcí s podobnou strukturou. Vyškova je v etnografické oblasti Hané.

Obr. 23 Vyškovsko s dominantou kostela (foto autora)

Důvod a způsob vymezení

Severní hranici tvoří jižní okraj Dražanské vrchoviny, místy tvořen výrazně skloněnými svahy s jižní expozicí. To vytváří podmínky pro rozvoj teplomilné vegetace. Svahy jsou vesměs pokryty lesem. Ostrůvky teplomilné a spíše teplomilné a acidofilní vegetace vznikají na prosvětlených místech, jaká se objevují např. na lokalitách skalních výchozů. (Buřival, 2006) Jedná se o nejsevernější výskyt vinic v JMK. Okolí Rousínova a Pozořic je v mnoha rysech podobné Slavkovsku, nicméně silně převládá návesní vřetenový typ obcí, které se táhnou až před Prostějov. Hranice mezi Slavkovskem a Vyškovskem je přibližně u menších plochých vrcholů severně od Slavkova mezi Velešovicemi a Dražovicemi. Obce v Orlovicku jsou v podobném typu krajiny, nicméně přibližně o sto metrů výše než Vyškov.

Přírodní charakteristika

V oblasti zcela převažují černozemě na spraších. Biota je součástí Prostějovského bioregionu. Převažují dubohabrové háje ve druhém vegetačním stupni. Biota je však výrazně ochuzená. Až na drobné akátové nebo topolové lesíky chybějí. (Culek, 1996) U Brna zasahuje Brněnský

bioregion. Krajina není ani moc pestrá, počet biochor je nízký. Reliéf má podobu pahorkatiny zcela využívané pro zemědělství. Vodní toky jsou malé a nevýrazné. Vyškovem protéká menší řeka Haná. Klima je teplé s nízkými zimními srážkami. Nejzajímavějším prvkem je svah Dražanské vrchoviny směřující k jihovýchodu, který zde tvoří většinou prudké svahy s místy vystupujícím skalním podkladem. Ten je tvořen kulmskou drobou, tedy jde o podklad minerálně chudý a spíše kyselý. Nadmořská výška se pohybuje mezi 280 a 380 m nad mořem. Vegetace je zde ovlivněna především jižní expozicí silně svažitého terénu. Na svahu se snoubí poměrně harmonické využívání pro sady a vinice s drobnou drážbou s jižní orientací. Důležité jsou i zachovalé drobné prvky jako jsou zídky. (Buřival, 2006)

Přírodní parky vyhlášeny nejsou, přestože vhodné lokality by oblast mohla nabídnout. Národní přírodní rezervace ani památky vyhlášeny nejsou. Chráněná území se v podstatě vyskytují pouze v blízkosti Brna.

Kulturní a historická charakteristika

„Podhůří“ Dražanské vrchoviny bylo na rozdíl od ní osídleno již ve starověku. Dnešní osídlení je velice husté, obce jsou velice blízko a jsou velké. Většina vesnic je neortogonální návěsní vřetenová. Takto homogenní typologie vesnic je spíše vzácností v rámci kraje. Centry oblasti jsou velké obce jako Rousínov a historické město Vyškov. Rousínov vznikl ve 13. století. V historii v něm fungovala židovská synagoga. Vyškov je důležité historické město, které vzniklo ve dvanáctém století a na město bylo povýšeno už v roce 1248. Po většinu jeho historie patřil k nejvýznamnějším městům Moravy. Bylo centrem „německého jazykového ostrova“ na Moravě spolu s okolními vesnicemi. Kvůli tomu se během okupace musely české rodiny z těchto obcí vystěhovat, protože nacisté měli v plánu využít jazykového ostrova pro rozšíření Němců na Moravě. Po válce byly zase odsunuty německé rodiny. Většina oblasti etnograficky patří do Hané. (Vašutová, a další, 2007) Vyškovsko má protáhlý tvar, který do značné míry kopíruje geomorfologický celek Vyškovské brány a toho využívá i řada různých koridorů a komunikací. Největší je D1, denně zde projede v průměru 30 tisíc aut. Ve Vyškovsku je velké množství kostelů a památek křesťanské kultury, možná nejvyšší ze všech oblastí kromě Brna. Vynikají barokní kostely snad v každé větší obci a pravoslavné kostely v Tvarožné a Pustiměři. Velká židovská komunita fungovala v Rousínově.

Městská památková, zóna je vyhlášena ve Vyškově. Vesnické památkové zóny jsou zde tři ve třech sousedních obcích Hlubočany Zvonovice a Lysovice. Všechny bývaly německé vesnice. (NPÚ, 2011) Z technických památek Vyškov nabízí historické budovy pivovaru.

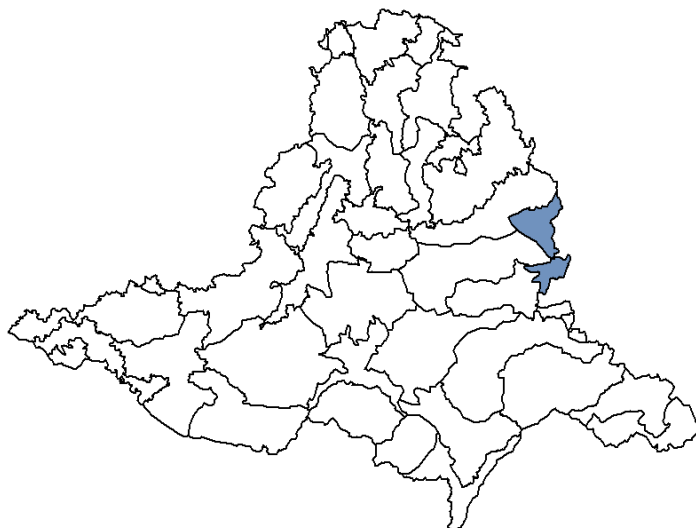
Tab. 17 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf široce rozetřeného údolí s plochým dnem	XXX	0	X
	Výrazný severní svah hraničící s Dražanskem	XXX	+	XXX
	Velké množství stromořadí a alejí doplňujících komunikace	XX	+	XX
	Velmi malý podíl lesa	XX	-	X
	Málo významné vodní toky (pouze část říčky Hané)	XX	0	X
	Minimum luk, kromě severního okolí Vyškova	X	0	X

	Řada solitérních nebo skupin starých líp	X	+	XX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Dlouhodobé zemědělské využívání	XX	0	X
	Vojenské „sídliště“ ve Vyškově	XX	-	XX
	Velký počet kulturních a duchovních památek	XXX	+	XX
	Velká kulturní významnost	XXX	+	XXX
	Německý jazykový ostrov ve středu oblasti	X	+	XX
	Velký vliv D1	XXX	-	X
	Narušení původní kompaktní zástavby Vyškova průmyslovými zónami a vojenskými objekty	XX	-	X
	Množství zřícenin hradů podél severní hranice oblasti	X	+	XX
	Narušená struktura obcí a jejich vnitřní měřítko	XX	-	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Dynamické působení oblasti	X	+	XX
	Kontrast mezi dynamickým středem oblasti a klidnějšími okraji	XX	+	XX
	Nepřirozené přechody okrajů obcí do okolní krajiny	XXX	-	X
	Soulad velikosti obcí a plochého reliéfu	X	+	X
	Zapamatovatelnost scenérie Vyškova	X	+	X
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Orlovicko

Tato oblast krajinného rázu je v JMK jen z menší části. Je tvořena Orlovickou a Bučovickou pahorkatinou. Oblast je již spíše středomoravského typu, celá na flyši.

Obr. 24 Výhled z Hradiska (nevýššího vrchu oblasti 518 m) směrem k jihu na jižní část oblasti, na horizontu Žďánicko. (Panoramino, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Důvodem k vymezení oblasti je lesozemědělská krajina, která je v kontrastu s čistě bezlesými oblastmi Vyškovska a Slavkovska. Na druhou stranu byla osídlena z větší části během valašské kolonizace v novověku, což je mnohem později než Žďánický les, který je osídlen už od starověku. Ve Zlínském kraji má oblast již chladnější klima. Okolí Brankovic je mnohem odlehlejší a také uzavřenější krajina než Slavkovsko. Není ani tak členitá, jako Chřiby ani tak zalesněná, jako Žďánický les. Již zde začíná větší vliv Hané. Vliv Brna již také není patrný.

Přírodní charakteristika

Reliéf je plochá až členitá pahorkatina. Oblast se v JMK skládá ze dvou částí: severněji položené Orlovické pahorkatiny, která je součástí Litenčické pahorkatiny, a jižnějšího údolí Litavy pramenící u vrchu Brdo (586 m n. m.). Svahy jsou mnohem méně strmé než ve Chřibech. Orlovicko představuje obvyčejnější karpatskou krajinu s oblými, zvlněnými a táhlými kopci. Lesy jsou poměrně přirozené s dubem a bukem. Biogeograficky patří do Západokarpatské podprovincie. Půdy velmi trpí erozí a místo došlo k úplnému smytí humusového horizontu.

Přírodní parky vyhlášeny nejsou. Národní přírodní památky v JMK nejsou přítomny, ale ve Zlínském kraji se nachází rezervace Strabišov-Oulehla. Chrání teplomilné doubravy, dubohabřiny na spraši a společenstva teplomilných trávníků na jedné z nejbohatších lokalit vstavačovitých. Na Moravě. Památka Křéby má bohatá luční společenstva s výskytem motýlů. (AOPK ČR, 2012)

Kulturní a historická charakteristika

Osídlení vzniklo až během valašské kolonizace. Větší centra v oblasti nejsou, ale ve Zlínském kraji by pravděpodobně pokračovala k městu Zdounky. Orlovicko je středně periferní oblast. Kulturních památek je velmi málo nebo nejsou v dobrém stavu (zámek Litenčice). Oblastí prochází silnice I. třídy číslo 50 s asi 12 tisíci auty denně.

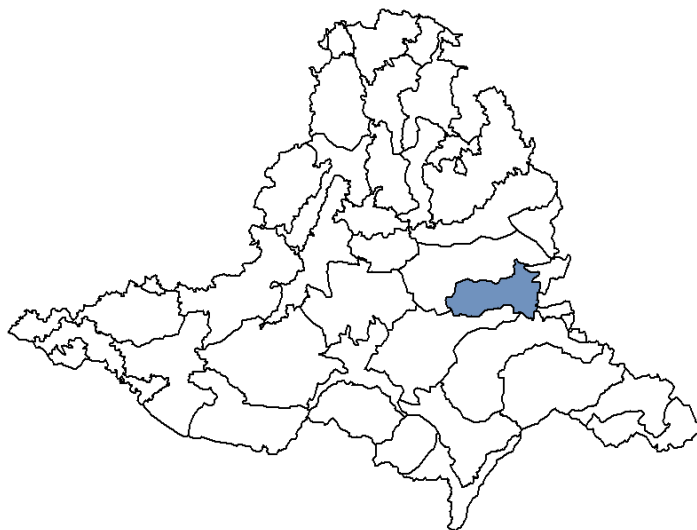
Památkové zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památky nejsou přítomny.

Tab. 18 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf členité pahorkatiny s flyšovými prvky	XX	0	X
	Převažují listnaté lesy v souvislém komplexu	XXX	+	X
	Přírodní dominanty vrch Hradisko	XX	+	X
	Velký počet potoků	XX	+	XX
	Málo členité okraje lesa s druhově bohatými ekotony	X	-	X
	Minimální podíl luk, krajina bez přechodů mezi lesem a poli	X	-	X
	Velká přírodní významnost krajiny	XXX	+	XX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Vlivy valašské kolonizace	XX	+	XX
	Vnitřní část oblasti prakticky neosídlena	XX	0	XX
	Osídlení obklopuje lesy ze všech stran	XX	0	X
	(Ve Zlínském kraji) mimořádné množství zámků	XX	+	XX
	Vnitřní periferie	XX	0	X
	Malá kulturní významnost krajiny	XXX	-	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Dojem neznámosti krajiny	X	+	XX
	Lesnaté horizonty na jedné straně a otevřená krajina na straně druhé	X	+	X
	Relativně dochované měřítko osídlení	XX	+	XX
Legenda		XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Žďánicko

Zachovalá a téměř neosídlená vrchovina je velkou enklávou lesní krajiny v jinak zemědělské jižní Moravě. Oblast má charakter hřbetu s několika prostupnými cestami.

Obr. 25 Žďánicko jižně od Nemotic (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Tato oblast byla vymezena na jižní hranici spolu s hranicí rozšíření lesa. Svah Dambořické vrchoviny klesá dále k Hustopečsku a na jižních exponovaných stanovištích vznikly vhodné lokality pro rozsáhlé vinice, které již spadají do další oblasti krajinného rázu. Žďánicka je definováno jako teplá lesní krajina a podobá se v určitých rysech Bobravsku. Východní hranice jde přibližně s hranicí kraje nebo postupně přechází do Stupavska. Severní hranice je definována podobně jako jižní, ale prolíná se mírně do otevřené krajiny. Obce, které jsou hodně zasazené k lesu a ve svahu, jako Nížkovice a Lovčičky, se více hodí ke Žďánicku.

Přírodní charakteristika

Vyvýšenina je tvořena měkkým flyšem. Představuje nejzápadnější výběžek Karpatských vyvýšenin na Moravě. Půdy jsou poměrně vápnité vlivem vápnitých flyšů. Vápence se ale nevyskytují. Žďánicko je i přes minimální osídlení do značné míry kulturní krajina a lesy jsou obhospodařovány. Oblast je jedním velkým celkem lesa. Nejvyšším vrchem je U slepice (438 m n. m.). v lesích rostou zejména duby, buky na vrcholech nebo habry. Akátu je málo. Jehličnany se v této oblasti přirozeně nevyskytují. Klima je středně teplé na JMK a ve třetím vegetačním stupni. Jižní část oblasti pak získává teplejší charakter druhého stupně spolu s orientací svahů k jihu. Skály se prakticky nevyskytují, místy jsou zde ale sesuvy. Řeky se také nevyskytují, vodními toky jsou drobné potoky stékající z vyšších poloh všemi směry. Západní polovina oblasti má půdy vápnitější a vyvinuly se zde pararendziny, čili neúplné rendziny s mocnějšími horizonty, a na západní polovině oblasti pelozemě, které mají větší obsah jílu. Krajina je celkově poměrně monotónní, počet biochor je malý i proto, že krajina není zpestřována většími toky. Její přírodní hodnota je přesto velká.

Přírodním parkem je celá oblast Žďánicka. Je to jedna ze čtyř oblastí krajinného rázu v JMK, která je celá chráněna. Pouze však jako přírodní park. Národní přírodní památkou jsou Malhotky, které chrání velkou biodiverzitu teplých lesů, ekotonů a stepních trávníků. Roste zde více než 300 druhů cévnatých rostlin. (AOPK ČR, 2012) Dalších přírodních památek je však již málo.

Kulturní a historická charakteristika

Oblast byla překvapivě osídlena již ve starověku. Ale asi by se mohly vézt spekulace o podobě takového osídlení. Dnešní centra osídlení se ve Žďánicku nevyskytují, ale vznikl zde mohutný věnec obcí z blízkosti lesa, což souvisí s tím, že je les velmi využíván jako zdroj dřeva. Vesnic v nejbližším zázemí lesa je více než dvacet. Největším městem jsou Žďánice, které vznikly ke konci 13. století a městem se staly až v roce 1990. (Wikipedie, 2012) Okolní obce jsou nevyhraněné. U severního okraje oblasti jsou centrem Bučovice, menší vesnice jsou zejména ortogonální návesní vidlicové. Za hranicí kraje jsou blízko Koryčany. Etnograficky zde přecházejí regiony severní poloviny kraje (Haná a Brněnsko) do Hornácka. Kostely jsou významný gotický v Lovčičkách a románský v Kobeřicích u Brna. Židovská komunita byla v Dambořicích. Oblastí prochází silnice I. třídy ze Slavkova do Kyjova, vytížení je asi 6 tisíc aut denně.

Památkové zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památky nejsou vyhlášeny.

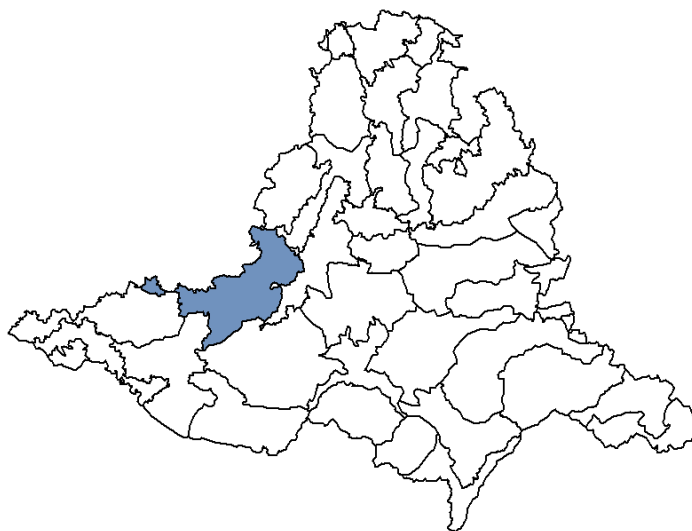
Tab. 19 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf flyšové vrchoviny s téměř nevýrazným hřbetem ve středu oblasti	XX	0	XX
	Potoky stékající pryč z oblasti do všech směrů	XX	0	X
	Převaha původní druhové skladby lesa	XX	+	XXX
	Mohutný komplex lesa	XXX	+	XX
	Velké množství lesních mýtin pravoúhlého tvaru	XX	+	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky	Hospodářské využívání lesa	XX	0	X

území				
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Výrazně přírodní charakter scenérie	XXX	+	XXX
	Respektující hospodaření	XX	+	XX
	Kontrast oblasti k okolním zemědělským krajům	X	+	XX
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčují cí X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Moravskokrumlovsko

Moravský Krumlov dominuje údolí říčky Rokytné, která se zařizla hluboko do měkkých hornin podloží, podobně jako řeky Jihlava a Oslava. Střídání plochého reliéfu s hlubokými údolími je to, co určuje podobu krajin této oblasti. Dominantou je jaderná elektrárna Dukovany.

Obr. 26 Plošší část oblasti s Dukovanami v pozadí (Seznam Mapy, 2012)

Obr. 27 Zařizlé údolí Jihlavy (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Jižní hranice oblasti byla stanovena mezi polními lány podle geomorfologické hranice, kde ve větší míře začínají říční sedimenty, černozemě a krajina přechází do teplé jižní části kraje. Jižní hranice oblasti však prochází v plochem reliéfu bez výrazných rozhraní. Údolí Jevišovky není tak hluboké jako údolí v Moravskokrumlovsku. Východní hranicí je lesní krajina Bobravská. Hranice bioregionu určuje rozhraní mezi Oslavanami a Rosicemi. (Culek, 1996) Oblast je větší částí v kraji Vysočina.

Přírodní charakteristika

Reliéf jsou rozsáhlé zarovnané povrchy s mírnými kopci a střídající se zaříznutá skalnatá údolí. Nejvíce skalnaté údolí vytvořila Jihlava pod vodní nádrží Mohelno. Hluboce zaříznutá údolí se vytvořila v metamorfovaných lávách, jejichž výskyt končí necelých pět kilometrů před Moravským Krumlovem, ale údolí Rokytne pokračuje až na úpatí Bobravské vrchoviny v také poměrně měkkých sedimentech permu. Jednotlivá údolí svojí podobou připomínají méně vyvinuté údolí Svratky ve Svratecké hornatině. Se Svrateckou hornatinou má oblast společnou i návaznost na Vysočinu. Klima je poměrně teplé s nižším množstvím srážek, u Ivančic velmi teplé. Vegetační stupně přecházejí od druhého ke třetímu. Půdy jsou kyselejší, což oblast značně odlišuje právě od Miroslavska, protože na úživnost půdy se navazuje řada dalších přírodních jevů i hospodaření v krajině. Místy se vyskytují hadce, které se zde projevují jako bazické podloží. Velké plochy zabírají prameniště Rokytne a vodní nádrž Dalešice (oboje na Vysočině). Orná půdy se nachází na plošinách. Krajina je celkově poměrně pestrá a biochor je také dost. Měřítko krajiny je monumentální, z přírodního i antropogenního hlediska. Plochou nejmohutnější, ale také nejotevřenější, je údolí Rokytne.

Přírodní parky jsou vyhlášeny dva. Polně-lesní Střední Pojihlaví se skalnatým údolím těžko dostupným pro člověka, což je hlavní předmět ochrany. Park poskytuje místa vhodná pro hnízdění ptáků a vyskytují se zde i zástupci menší fauny jako ještěrky. Druhým je další údolí v lesním parku Rokytne. (Wikipedie, 2012) Přírodní prostředí je v něm doplněno řadou zajímavých staveb, ke kterým patří především vodní mlýny a staré štolky po těžbě železných rud. (Koutný, 2010) Národní přírodní rezervace je Mohelenská hadcová step. Předmětem ochrany je vzácná hadcová biota ve velmi teplém klimatu stepi. Rezervace patří mezi nejznámější chráněná území v České republice. Druhou rezervací jsou zde také částečně Krumlovsko-rokytenské slepence kvůli unikátním rostlinným a živočišným společenstvům, která jsou vázána na geomorfologicky a mikroklimaticky velmi zajímavý a členitý útvar údolí Rokytne. (AOPK ČR, 2012)

Kulturní a historická charakteristika

Moravskokrumlovsko je na hranici kolonizačních oblastí. Větší část v JMK je ještě součástí oblasti osídlení již ve starověku. Obce respektují členitý reliéf a jsou zde povětšinou nevyhraněné podél silnice nebo ulice. Končí zde vliv Podhorácka. Obyvatelstvo v jižní části Moravskokrumlovska již nepatří k žádné etnografické oblasti. Religiozita je vysoká, kromě okolí Ivančic a Oslavan, kde je naopak podprůměrná. Nachází se zde velké množství gotických kostelů, i klášterních. Například v Moravském Krumlově jsou čtyři gotické kostely a jeden poutní barokní, další (gotické) v Ivančicích, v Dolních Dubňanech nebo v Oslavanech. Renesanční kostely jsou v obcích Běhařovice a Horní Dunajovice. Kromě barokních a renesančních kostelů je zde i řada starších románských. Nejvýznamnějším je velmi zachovalý kostel v Řezovicích.

Specifickým prvkem je přítomnost několika bývalých rytířských klášterů, které byly zakládány v odlehlých lokalitách v blízkosti velkých řek. Například se zde nachází zřícenina bývalého kláštera Templštejn na skále nad Jihlavou u obce Biskoupky. Současnou dominantou oblasti je jaderná elektrárna Dukovany, která byla dokončena v roce 1985. Ovlivňuje krajinný ráz širokého okolí i v okolních oblastech. Vyrábí přibližně 20 % celkové energetické spotřeby České republiky. (Wikipedie, 2012) Židovská kultura byla přítomna v Moravském Krumlově hned ve dvou čtvrtích a v Ivančicích.

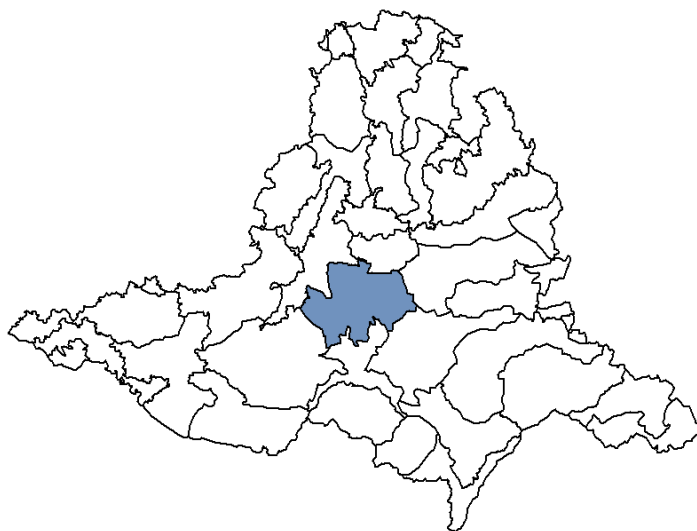
Městské památkové zóny jsou vyhlášeny dvě. Opět v Moravském Krumlově, zahrnuje zámek, a v Ivančicích, kde chrání 16 měšťanských domů, opevnění a architektonické prvky v centru. (NPÚ, 2011) Vesnické památkové zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památky nejsou vyhlášeny. Nejvýznamnější technické památky jsou větrný mlýn ve Višňové nebo vodní mlýn v Rybnících u Moravského Krumlova.

Tab. 20 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf rozřezaných tabulí	XX	+	XX
	Mohutná údolí a vystupující skály	XXX	+	XX
	Lesní komplexy smíšených podél řek	XXX	+	X
	Výskyty hadců	X	+	XXX
	Rozsáhlé plochy měkkých třetihorních jílu a kvartérních spraší	XX	0	XX
	Dominance smrko-borových kultur s modřínem na mírných svazích	XX	-	X
	Ojedinělé, převážně malé rybníky a nádržky	X	+	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Jaderná elektrárna Dukovany	XXX	-	XXX
	Pozůstatky rytířských klášterů	X	+	XXX
	Několik barokních poutních kostelů	XX	+	XX
	Dochované původní prostorové uspořádání sídel	X	+	XX
	Cestní síť vedená v původní historické stopě s doprovodnou zelení	X	+	X
	Rozsáhlé půdní bloky, převážně zorněné, vyznačující se geometrizovanými okraji	XX	-	X
	Stromořadí doprovázející komunikace a aleje	XX	+	X
	Liniové objekty dálkového vedení (VVN, VN) s příhradovými stožáry, stožáry a necitlivě ztvárněné a umístěné vysílače	XX	-	X
	Drobné rybníky a jejich soustavy a malé vodní nádrže s doprovodnou zelení a břehovou vegetací	X	+	X
	Ovocné sady a zahrady na okrajích sídel	XX	+	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Velké měřítko krajiny – velké stavby, Dukovany, velká údolí, daleký výhled do krajiny v otevřených částech	XXX	0	XX
	Obraz sídla Moravského Krumlova	XX	+	XX
	Výrazné paralelně uspořádané přírodní údolní osy krajiny	XXX	+	XX
	Nízké vymežující horizonty tvořené okolními lesními porosty	XX	0	XX
	Potlačené harmonické měřítko	XX	-	X
	Výrazně narušené vztahy sídel a jejich krajinného rámce	X	-	X
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Rajhradsko

Jedna z nejhustěji osídlených krajin Moravy vypovídá o dlouhé historii a úrodných půdách. Rozsáhlé nivy Jihlavy a Svatky směřují k Novomlýnským nádržím. Zvláštností je mini pohoří Výhon.

Obr. 28 Rajhradský klášter (Seznam Mapy, 2012)

Obr. 29 Výhon ze západu (Wikipedie, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Severní hranici s Průmyslovým brněnskem prochází u Popovic, kde končí nejbližší zázemí města a začínají funkčně relativně samostatné obce. Těch je v Rajhradsku hodně. Hlavně historických měst podíl řek je hodně. Od Slavkovska se Rajhradsko liší tím, že je to krajina širokých niv velkých řek, oboje ve Slavkovsku chybí. U jižního okraje oblasti začíná krajina Předního koutu neboli Boleratické vrchoviny, která již není krajina říčních niv a plošin. Výhon také není říční niva. Je vápencového původu s mocnou vrstvou spraší. Je určitou anomálií v oblasti. Hospodaření je však harmonické, a tak zpestřuje krajinu. V podstatě není součástí ani Rajhradska, ani Hustopečska. Historicky a geograficky patří více k Rajhradsku. Novomlýnsko je nad nádrží lužní les, ale Rajhradsko je více zemědělský kraj. V Miroslavsku se zase nenacházejí velké vodní toky a klima je sušší.

Přírodní charakteristika

Geologické prostředí v této oblasti ztrácí část významu. Většina plochy je překryta sprašemi s černozeměmi. U Křepic se nacházejí pelozemě. V nivách řek přirozeně hrubozrnné nivní půdy. V blízkosti Ořechova kyselejší hnědé půdy. Klima je velmi teplé, srážky průměrné. Jihlava a částečně i Svratka v této oblasti začíná meandrovat. Ale Svratka protéká poměrně hodně upraveným korytem. Biota odpovídá Lechovickému bioregionu, ale je hodně pozměněná. Značně se rozšířil nepůvodní akát. Lesů je navíc jen malé množství. Často jsou využity jako obora. Jejich nedostatek kompenzují lesy v Novomlýnsku. Kromě akátu ve větší míře rostou topoly a cenné dřeviny, jako lípy. Buk se prakticky nevyskytuje. (Culek, 1996)

Přírodní parky jsou vyhlášeny dva. Oba lesně-polní. Výhon má převýšení asi 170 m. Celé území přírodního parku je silně antropogenně ovlivněno a upraveno. Prudké svahy jsou dnes charakterizovány mozaikou vinogradů, intenzivních a extenzivních sadů, poliček a zahrad, travnatých mezí podél cest a stepních travnatých lad. Významný je i jako paleontologické naleziště. Neobvyklý je i výskyt poměrně velkých sesuvů. Druhým parkem je Niva Jihlavy, kde je úsek přirozeně meandrující řeky s fragmenty lužního lesa a výskytem vodních živočichů. (Wikipedie, 2012) Národní přírodní rezervace ani památky nejsou vyhlášeny. Ostatních chráněných území je málo.

Kulturní a historická charakteristika

Rajhradsko je starosídlní oblast. Vesnice v této oblasti nabývají zpravidla jednou ze tří podob: neortogonální návesní lalokovitá nebo ulicová nevyhraněná. Třetím typem jsou historická města podél Svratky a Jihlavy. Osídlení se dělí také na tři oblasti. Východní třetina patří k Hornácku, střední třetina k Brněnsku a západní třetina k Podhorácku. Křesťanských památek je velké množství a pocházejí zejména z gotické éry, někdy i z barokní. Významné gotické kostely se nacházejí v Loděnicích, Pohořelicích nebo Blučině. Rajhrad je významným centrem křesťanství s dvěma kostely, dochovanými klášterem. Rajhradský klášter měl významný vliv na vývoj území. (Wikipedie, 2012) Část oblasti je součástí Sudet, kde žilo více než 50 % obyvatel německé národnosti. Němci žili na severu v okolí Modřic, v Hrušovanech u Brna a v okolí Loděnic severně od Pohořelic. Sudety se nacházely v pohraničí, proto jižní části kraje mívaly zpravidla větší podíl Němců. Židovské obyvatelstvo sídlilo v Pohořelicích. Oblastí procházejí dva významné dopravní koridory, a to dálnice D2 do Vídně s dopravou ve výši asi 20 tisíc aut denně

a silnice I. třídy číslo 52 s podobně velkým vytížením. Výhon je významnou lokalitou vinařství v této oblasti.

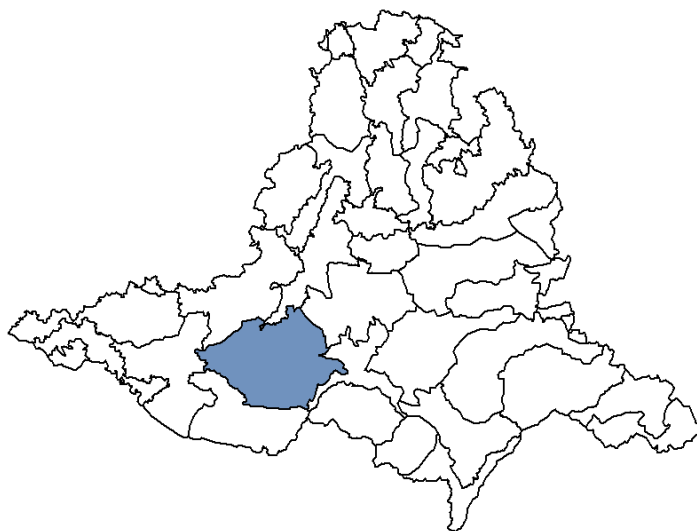
Památkové zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památky nejsou vyhlášeny. Z technických památek je zajímavý starý kamenný most přes původní koryto řeky Svratky, dále velký splav v Cvrčovicích a velký cukrovar Židlochovicích. Cukrovar patřil k nejznámějším v Českých zemích.

Tab. 21 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf širokých říčních niv a sprašových pahorkatin	XX	0	X
	Masiv Výhonu	XXX	+	XXX
	Nízký podíl lesa	X	-	X
	Výskyt akátových porostů	X	-	X
	Velké vodní toky Svratka, Jihlava a Litava	XXX	0	X
	Izolované remízky	X	+	X
	Koryta toků částečně zachovalá s menším podílem břehové vegetace	X	+	XX
	Voda v některých částech toků rozdělena mezi koryta a mlýnské náhony	XX	0	X
	Relativně malá vodní eroze	XX	+	XX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Terasované svahy na Výhonu	X	-	X
	Vysoký podíl zemědělské půdy ve scelených blocích	XXX	-	X
	Velké množství vinic na Výhonu	XX	+	XX
	Na teplejších svazích vinice	X	+	X
	Pozůstatky německého osídlení	X	0	X
	Poutní kostel v Rajhradě	XX	+	XX
	Poměrně velká kulturní významnost krajiny	XX	+	XX
	Velké bažantnice u Rajhradu	X	0	X
	Zámek Želechovice	XX	+	XX
	Historické cesty mezi Brnem a Vídní	X	+	XX
	Železniční koridor do Břeclavi respektující krajinu	XX	0	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Dálnice a rychlostní komunikace	XX	-	X
	Pohledová dominanta kláštera Rajhrad	XX	+	XX
	Zachovalé měřítko obcí	XX	+	XX
Legenda	Harmonické využívání Výhonu	XX	+	XXX
		XXX zásadní XX spouštěcí X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Mirotlavsko

Krajina nacházející se mezi Rajhradskem a Znojmem. Patří mezi plochou větší oblasti krajinného rázu. Jedná se o velmi teplou a suchou část Moravy s nižší ekologickou hodnotou. Střídají se velké lány polí s vinicemi velkými obcemi.

Obr. 30 Hostěradice (Panoramino, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Oblast je tvořena hlavně geomorfologickým celkem Drholeckou pahorkatinou. Reliéf je velmi plochý, ale ne zcela plošinou jako v Jaroslavicku. Na obzoru je stále viditelná Pálava a před ní se nacházejí Novomlýnské nádrže napájené Dyjí. Niva Dyje již spadá do Jaroslavicka, případně do Novomlýnska. Jevišovka tvoří z části jižní okraj oblasti. Údolí vytváří svěží vzdušný dojem, i když je tok meliorovaný, protože řeka ještě má určitý spád. Dyje v Jaroslavicku již povětšinou meandruje. Ke Znojmu krajina pokračuje v bezlesí k vrchu Deblínek (335 m n. m.), kde pak začíná oblast krajinného rázu Znojemska a podobně Jevišovicko ze stejného důvodu. Severní dosah této krajiny končí s výskytem černozemí. Orná půda tvoří velkou většinu oblasti, a to ji i

částečně odlišuje od Moravskokrumlovska, kde je přece jen podíl zemědělské půdy nižší. Bobravsko je zcela v kontrastu.

Přírodní charakteristika

Krajina Miroslavska je poměrně monotónní a nevýrazná. Největší dominantou je paradoxně Pálava. Jinak je to z přírodního hlediska obyčejný moravský zemědělský kraj. Prakticky celá oblast je na spraších, v údolí Jevišovky jsou nivní a říční sedimenty. Jedinou větší řekou je právě Jevišovka. Potoky jsou kvůli letnímu nedostatku vody často přehrazeny na rybníky. Stékají k jihovýchodu k nádržím. Celá oblast je v prvním vegetačním stupni. Klima je suché. Je zde vysoký stupeň srážkové sezónní nevyrovnanosti, proto srážky jsou zde hlavně v létě a v zimě bývá málo sněhu. Ročně mírně přes 500 mm. Podél okrajů polí je vysazeno množství stromořadí. Lesů je zde více než v Rajhradsku. Nacházejí se hlavně podél vodních toků nebo v malých lesních komplexech, které zvyšují pestrost a ekologickou hodnotu krajiny. Z dřevin rostou zejména topoly, habr, cenné dřeviny a akát. Největší podíl lesa je v nivě Jevišovky. Mezi Hostěradicemi, Oleksovicemi a Lechovicemi prochází zajímavý svah Bobravské vrchoviny, představuje zalesněnější část Miroslavska. Svah má tvar kuesty.

Přírodní parky nejsou vyhlášeny. Národní přírodní památka jsou Miroslavské kopce. Skládá se ze sedmi samostatných vrchů. Důvodem ochrany jsou skalní společenstva a vegetace teplomilných stepních lad s výskytem chráněných druhů rostlin a živočichů. (AOPK ČR, 2012) Chráněných oblastí je velmi málo.

Kulturní a historická charakteristika

Miroslavsko je součástí starosídlní oblasti. Obce jsou lánové nebo nevyhraněné. Oblast tvoří další vnitřní periferii mezi Znojmem a Brnem, čímž se podobá krajině okolí Blatnice pod Svatým Antonínkem. Prochází zde silnice I. třídy 53 (10 tisíc aut denně). Centrem oblasti je Miroslav. Dalším centrem u jižního okraje jsou Hrušovany nad Jevišovkou. Ale obce zde jsou celkově značně velké co do počtu obyvatel. Celé Miroslavsko není organizováno k určitému velkému sídlu, ale spíše k řadě menších kulturně významnějších vesnic. Za zmínku stojí Lechovice, Práche, Hostěradice, Suchohrdly u Miroslavi, Olbramovice nebo Braníšovice. V plochém reliéfu o stejné úrodnosti jednotlivých půd není žádné sídlo výrazně zvýhodněno. Není tedy tak velká tendence ke koncentraci obyvatelstva jako někde ve vrchovinách. Miroslav rozhodně není centrem, *jen největší vesnicí*. Vznikla ve 13. století a v roce 1533 byla povýšena na městečko. (Wikipedie, 2012) Religiozita je podprůměrná. (Kartografie Praha, 2012) Památky křesťanské kultury pocházejí hlavně z gotiky, např. v Olbramovicích, nebo poutní kostel v Hostěradicích. V Lechovicích je také významný barokní poutní kostel. Kromě gotických kostelů je přítomno i množství barokních, pravoslavných a dokonce i málo obvyklých klasicistních (Pravice) nebo románský kostel v Oleksovicích. Znojemsko, Miroslavsko, Rajhradsko a Moravskokrumlovsko jsou čtyři oblasti s největším množstvím významných kostelů. V Hostěradicích je středověký rytířský klášter. Židovské komunity působily dvě – v Miroslavi a v Jiřicích u Miroslavi.

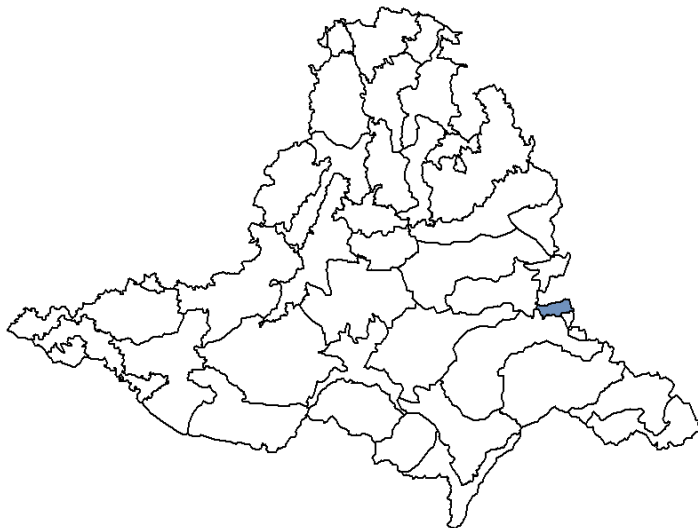
Památkové zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památky nejsou vyhlášeny. Technická památka je větrný mlýn ve Vedrovicích.

Tab. 22 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf pahorkatiny	XX	+	X
	Lesy v remízcích a segmentech, listnaté	X	+	X
	Převaha akátu v lesích	X	-	X
	Řada rybníků, u Braniškovice v kaskádě	XX	+	XX
	Malý podíl luk	X	-	X
	Řídká říční síť orientovaná v jihovýchodním směru	X	0	XX
	Několik výskytů méně významných mokřadů	X	+	XX
	Členité ekotony	XX	+	XX
	Technicky upravené vodní toky s fragmenty břehové vegetace	XX	-	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Velký podíl zemědělské půdy v blocích	XXX	-	X
	Poměrně velká kulturní významnost krajiny	X	+	X
	Husté osídlení a blízkost vesnic	XX	0	X
	Poměrně častý výskyt vinic	XX	+	X
	Absence frekventovaných komunikací	XX	+	XX
	Absence výrazného centra	XX	0	X
	Klášteřínský kostel v Hostěradicích	XX	+	XX
	Poutní kostel v Lechovicích	XX	+	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Nevýrazná krajina s dominancí vzdálených horizontů	XX	-	X
	Pálavy a Bobravské vrchoviny			
	Soulad měřítka osídlení se vzdáleností obcí od sebe	XX	+	X
	Kompaktní struktura obcí	X	+	X
	Zachovalé pohledy sídel	XX	+	X
Legenda	Pohledová otevřenost krajiny	XX	0	XX
		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Stupavsko

Stupavsko je částí Chřibů. V JMK zasahují pouze z malé části (méně než 10 % oblasti). V této práci jí je věnováno méně pozornosti.

Obr. 31 Lenivá hora nad Bohuslavicemi (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení a obecná charakteristika

Důvodem pro zvláštní vymezení je, že je součástí rozsáhlé oblasti krajinného rázu ve Zlínském kraji. Od Žďánicka se liší jak reliéfem, tak osídlením. Hlavním rozdílem je, že svahy zde jsou podstatně prudší a je jich více. Nadmořská výška je i vyšší. Druhým hlavním rozdílem je, že byla osídlena až valašskou kolonizací. Spolu s Orlovickem jsou to jediné dvě oblasti tohoto typu kolonizace v kraji.

Přírodní park není vyhlášen. Ve zlínské části oblasti se nachází řada zajímavých přírodních i kulturních lokalit, například hrad Buchlov.

Hustopečsko

Centrální část Hustopečského bioregionu lokalizovaná na měkkém flyši vnějších částí Karpat. Oblast je typická vyšším podílem lesa, vinicemi a velkým množstvím terasovaných svahů.

Obr. 32 Přední kout (Panoramino, 2012)

Obr. 33 Hustopeče (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Vymezení této oblasti krajinného rázu a Kyjovska a Podivínska bylo poněkud problematické. Kyjovsko a Hustopečsko má velmi mnoho společných rysů, které od sebe odlišují jiné oblasti krajinného rázu. Nicméně rozdíly existují. Hustopečsko je členitější pahorkatina s již zmíněným vyšším podílem lesa. Geologické podloží je také odlišné od Kyjovska, i když obě oblasti mají velmi úrodné půdy. Hustopečsko je vymezeno zejména na flyši, který je společný se Žďánickem. Flyš je však v nižší nadmořské výšce a lesů je menší množství. Hranici se Žďánickem tvoří hranice souvislého lesa. Jižně od lesa se nachází podobný svah s množstvím vinic, jako je jihovýchodní svah Dražanská. Vinice se ostatně ani více severním směrem ve velkém množství již nevyskytují (s výjimkou zmíněného svahu), tak i to tvoří jakési prodloužení hranice se Slavkovskem. Rajhradsko je nívná nížinná krajina, což Hustopečsko určitě není při běžném sklonu svahů přesahující 10 stupňů. Stejně tak je to s blízkým okolím Novomlýnských nádrží, které bylo zařazeno do Podivínska.

Přírodní charakteristika

Klima Hustopečska je velmi teplé, z části suché. Severní třetina v blízkosti Žďánicka je pouze teplá a přibližuje se Žďánickému lesu. V prehistorických dobách jistě nebyl mezi těmito dvěma částmi krajiny rozdíl. Nadmořské výšky se pohybují od 200 do 400 m n. m., nejčastěji okolo 250 m n. m. z hlediska krajinného rázu se jedná o zemědělskou krajinu s lesně-zemědělským jádrem Boleradické vrchoviny (Předního koutu). Biota je teplomilná. Lesy se skládají hlavně z dubů (více než 50%), akátu, cenných dřevin a příměsí habru. Půdy jsou velmi živné, vápnité nebo častěji dusíkaté (t.ř. D), tvoří pestrou směsici černozemí, pelozemí nebo výjimečně hnědozemí. (Culek, 2010) Asi polovina oblasti spadá do prvního vegetačního stupně. Vyšší polohy Boleradické vrchoviny a u Žďánicka jsou ve druhém stupni. Krajina je velice pestrá, počet biochor je vysoký.

Přírodní parky nejsou vyhlášeny. Malým kouskem zasahuje Žďánický les. Národní přírodní rezervace je jedna – Pouzdřanská step - Kolby, kde se chrání unikátní step. Je jednou z nejznámějších a nejtípcičtějších rezervací Moravy. (AOPK ČR, 2012)

Obr. 34 NPR Pouzdřanská step – Kolby. Pohled dolů ze svahu na kavylovou step. (AOPK ČR, 2012)

Kulturní a historická charakteristika

Obce v Hustopečsku jsou převážně neortogonální návesní. Center oblasti je několik, nejvýznamnější jsou Hustopeče. Obec vznikla ve 13. století, ale osídlení je doloženo již z předholocénní doby. Městem se staly v roce 1572. Město bylo ve vlastnictví řady významných šlechtických rodů, např. Lichtenštejnů. Také je významným centrem vinařství. Dalším důležitým centrem jsou Klobouky u Brna. Vznikly na začátku 13. století. (Wikipedie, 2012) Obce v blízkosti Žďánicka jsou někde na pomezí. Jižní část obcí je spíše v polích a v krajině, která již jasně spadá do Hustopečska, ale severní část je zase zasazena do blízkosti lesa, tyto obce patří z části do každé oblasti. Hustopečsko a částečně i Kyjovsko jsou jádrovou oblastí Hornácka. Religiozita je v oblasti nadprůměrně vysoká v rámci kraje, zejména v obcích okolo Žďánic. (Kartografie Praha, 2012) Křesťanské památky jsou spíše nevýrazné, vynikají gotický kostel v Kurdějově a novodobý kostel v Hustopečích. Je zde dále několik barokních kostelů. Okolí dnešních Novomlýnských nádrží bývalo součástí Sudet, což zahrnuje i Hustopeče a Zaječí. Židovská komunita byla v Dambořicích. V oblasti je významný dopravní koridor D2 a prochází od Velkých Němčic přes Hustopeče k Velkým Pavlovicím. Dopravní vytížení je 18-20 tisíc aut denně.

Památkové zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památky nejsou vyhlášeny.

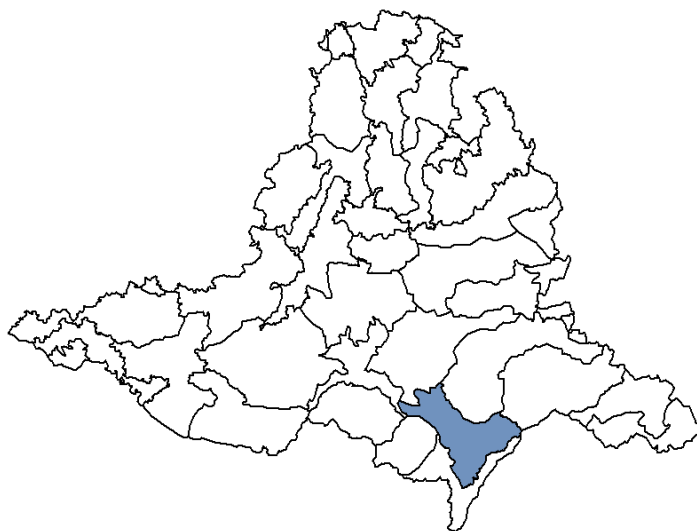
Tab. 23 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf pahorkatiny postupně se snižující k jihozápadu	XX	0	X
	Vyšší podíl lesů	XXX	+	XX
	Přirozená druhová skladba lesů	XX	+	XX
	Vyvýšenina Předního koutu	XXX	+	XX
	Zalesněné kopce Předního koutu	XX	+	XX
	„Podhůří“ Žďánicka	XX	+	XX
	Široce terasované svahy Předního koutu a v okolí Hustopečí	XX	-	X
	Velké množství sadů	XXX	+	XX
	Velké množství lad a luk	XX	+	XX

	Naprostá dominance využití půdy pro vinice	XXX	+	X
	Velké množství druhové bohatých ekotonů	X	+	XX
	Rozsáhlá vodní eroze na polích v severní polovině oblasti	XX	-	X
	Řada památných stromů v Předním koutu	X	+	XX
	Mokřad nadregionálního významu Kalábová	X	+	XXX
	Řídká říční síť	X	0	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Silný region vinařství	XXX	+	XX
	Velký počet kostelů	XX	+	XX
	Velké bloky polí, ale zemědělská půda nepřevládá v celé oblasti	XX	+	XX
	Významné komunikace mezi Brnem a Břeclaví	XX	-	X
	Původní vedení cestní sítě v oblasti Předního koutu	X	+	X
	Pozůstatky německého osídlení v okolí Hustopečí	X	0	X
	Množství menších zámků a zřícenin hradů	X	+	XX
	Větrný mlýn v Kloboučích u Brna	X	+	XX
	Plynulejší přechody ze sídel do krajiny přes drobnou hospodářskou drážbu	XX	+	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Zachovalé pohledy sídel, částečně i Hustopečí	XXX	+	XX
	Harmonické využívání Předního koutu	XX	+	XXX
	Gradace reliéfu k Boleradické vrchovině	X	+	XX
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčují cí X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Podivínsko

Podivínsko, „podivná země“, je nejrovinatější část krajiny Hustopečského bioregionu. Probíhá od břehů Novomlýnských nádrží až k za Břeclavi klesům u soutoku Moravy a Dyje a k Hodonínu.

Obr. 35 Pohled na Rakvice (Panoramino, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Břeclavsko je oblast charakteristická lužními lesy v nivách řek, hranice s Podivínkem probíhá podél těchto lesů. Část města Břeclavi je lokalizována v otevřenější zemědělské krajině, a proto spadá do Podivínska. Ostatní oblasti se odlišují členitějším reliéfem. Hodonínsko odlišným podložím. Tato oblast tvoří svojí průměrností protipól k zajímavým a hodnotným místům v Břeclavsku.

Přírodní charakteristika

Oblast se nachází na černozemích a ty na spraších. Klima je velmi teplé. Řek se zde vyskytuje více: Kyjovka, Trkmanka, Trníček a Prušánka. Koryta jsou značně upravena. Pestrůst krajiny je velmi nízká, počet biochor je také nízký. V severní části se nacházejí zasolené půdy s pozůstatky slanomilné vegetace.

Přírodní parky nejsou vyhlášeny. Chráněných území je extrémně málo.

Kulturní a historická charakteristika

Podivínsko je v kontrastu s jižněji položenými oblastmi poměrně nevýrazná a monotónní oblast. Osídlení je velice řídké, ale obce jsou extrémně velké a daleko od sebe. Mají až několik tisíc obyvatel. Téměř všechny obce jsou neortogonální ulicové široké. Etnograficky oblast spadá do Dolňácka a horní část od Velkých Pavlovic na sever do Hornácka. (Vašutová, a další, 2007) Významné památky jak křesťanství tak obecně se zde příliš nevyskytují. Oblast je kulturně periferní, svůj vliv měli Lichtenštejnové, kteří si za sídlo určili Lednickovalticko a Podivínsko bylo spíše jakési zázemí, kde sice také měli svá sídla, ale už ne tak reprezentativní. Podivínsko bývalo také chudší oblast a převážně česká. Židovské osídlení bylo pouze v Podivíně. Zachovala se městská čtvrť, synagoga a židovský hřbitov s obřadní síní. V současnosti charakter oblasti silně utvářejí dopravní koridory jak železniční, tak dálniční. Prochází tudy D2 a od Hodonína také silnice I. třídy číslo 51 s dopravním vytížením asi 12 tisíc aut denně. Oblast bývala významnou součástí Velkomoravské říše.

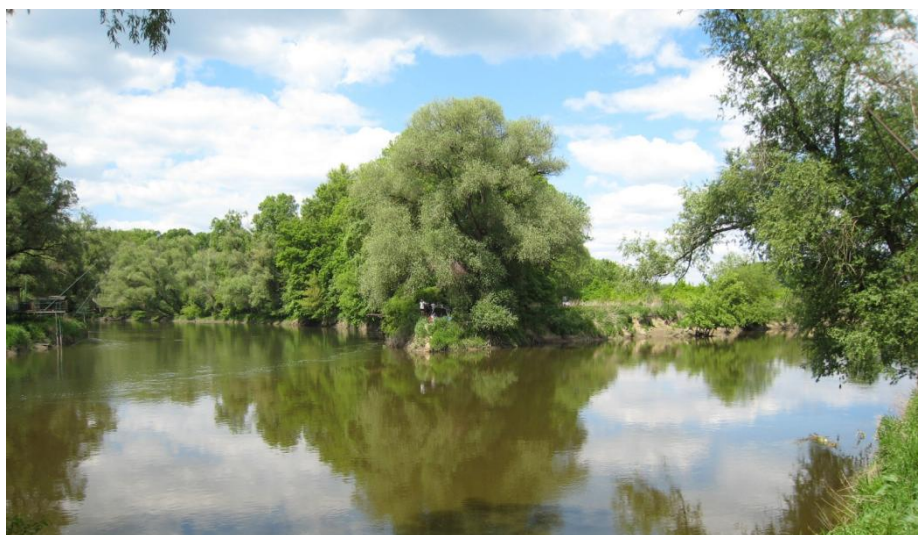
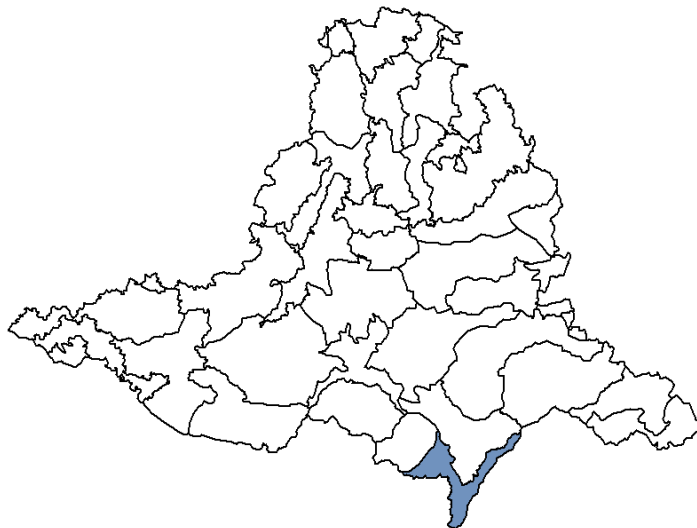
Památkové zóny ani národní kulturní památky nejsou vyhlášeny.

Tab. 24 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf plošiny	XXX	0	X
	Sprašové podloží	XXX	0	X
	Otevřená krajina s minimem lesů	XXX	-	X
	Technicky upravené toky Kyjovky a Trkmanky	XX	-	X
	Malá přírodní významnost krajiny	X	-	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Velké bloky polí a převažující orná půda	XX	-	X
	Velký podíl vinic	XX	+	X
	Zemědělská družstva na okraji zástavby	X	-	X
	Poměrně málo stromořadí	X	-	X
	Přítomnost dopravních koridorů	XX	-	X
	Malá kulturní významnost krajiny	X	-	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Harmonický soulad mezi využíváním krajiny, velikostí obcí a jejich vzdáleností	X	+	XX
	Pocit prázdnoty krajiny	X	-	XX
	Narušení struktury krajiny velkými komunikacemi	XX	-	X
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX významný X běžný

Břeclavsko

Kombinace přirozených lesních ekosystémů a ohospodařované kulturní krajiny vytváří z hlediska krajinného rázu hodnotnou krajinu navazující na Mikulovsko.

Obr. 36 Soutok Moravy a Dyje, nejjižnější část oblasti (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Tato oblast krajinného rázu je vymezena na základě přírodních podmínek. Lužní biota je značně homogenizována. Celá oblast je pouze ve čtyřech biochorách a tři se nacházejí v Mikulovském bioregionu poblíž Lednickovalticka. Severní hranici tedy tvoří hranice lužních lesů, které se značně odlišují od monotónní rovinaté zemědělské a vinařské krajiny Podivínska. V původním přírodním prostředí byly lesy rozšířeny i dále na sever, již ale nebyly lužní. Oblast pokračuje dále na Slovensko a do Rakouska snad až k městu Drösing deset kilometrů jižně od trojstranného hraničního bodu. Oblast je tedy v České republice pouze asi z poloviny. Hranice s Lednickovaltickem je stanovena tam, kde končí turisticky nejfrekventovanější oblast. Přesto se některé památky (archeologické naleziště a zámek Pohansko, zámek Lány) nacházejí v Břeclavsku. Do oblasti je zahrnuta také Břeclav – historicky spojena s touto oblastí.

Přírodní charakteristika

Reliéf je plošina. Západní část oblasti za Břeclaví je tvořena písky. Hospodaření je tam podobné, jako v Hodonínsku, tedy borovicové plantáže nebo doubravy. Vzácností je Soutok, tedy nivy Moravy, Kyjovky a Dyje jižně od Lanžhotu. Lanžhot je nejjižněji položené město v JMK a dále pokračují v podstatě neobydlené lužní lesy. V soutoku nejsou významné kulturní a historické památky. Oblast je i stranou turistickému ruchu, tak zde existuje enkláva téměř opuštěné krajiny. Vliv ze Slovenska a Rakouska je omezen státní hranicí a absencí mostů. Obyvatelé České republiky nemají významné důvody do této oblasti zavítat. Zemědělství v současnosti již téměř neexistuje. Zůstává zachována těžba dřeva. Vodní toky jsou ve svých přítocích ponechány neupraveny, kromě Moravy, která byla z nějakého důvodu napřímena, a boční ramena se odřízla. Soutok je chráněnou oblastí akumulace vod. Nejnížší bod je 150 m n. m.

Přírodní parky sem zasahují z části dva lučně-lesní Niva Moravy a polně-lučně-lesní Mikulčický luh. Nacházejí se zde i dvě národní přírodní rezervace: Cahnov – Soutok chráníci segment jihomoravského lužního lesa pralesovitěho charakteru a záplavovou louku se vzácnou mokřadní vegetací. Rezervace byla dříve pravidelně zaplavována, což bylo narušeno regulací řek Dyje a Moravy. V současnosti probíhá pravidelné povodňování. Ranšpurk má podobný charakter. Navíc se zde vyskytuje ptactvo. (AOPK ČR, 2012) (Wikipedie, 2012)

Kulturní a historická charakteristika

Břeclavsko je oblast krajinného rázu s relativně malým kulturním dopadem. Historický význam je mnohem větší. Centrem oblasti jsou město Břeclav. Okolí Břeclavi bylo osídleno již v pravěku. Nedaleko se nachází velkomoravské hradisko Pohansko, které bylo významným centrem tehdejší říše. Opuštěno bylo v 10. století. Břeclav vznikla v 15. století okolo hradu z první poloviny 11. století. Po celou historii bylo město významným centrem oblasti, zúčastnilo se též řady válek.

Dalším významným centrem byla slovanská bazilika a hradisko ze 6–10. století. Bylo to jedno z hlavních center Velké Moravy. Areál hradiště s pozůstatky 12 kostelů a knížecího paláce je chráněn jako národní kulturní památka Mikulčice-Valy. Od roku 1963 je zde zřízen Památník Velké Moravy. Etnograficky oblast spadá do Dolňácka a Břeclav je jeho centrem. Z kostelů je zcela unikátní historizující kostel v Poštorné u Břeclavi. Břeclavsko bylo stejně jako Podivínsko zejména českou oblastí. Židovská čtvrť existovala pouze v Břeclavi. (Vašutová, a další, 2007) Technickými památkami jsou cukrovar a vodárenská věž v Břeclavi.

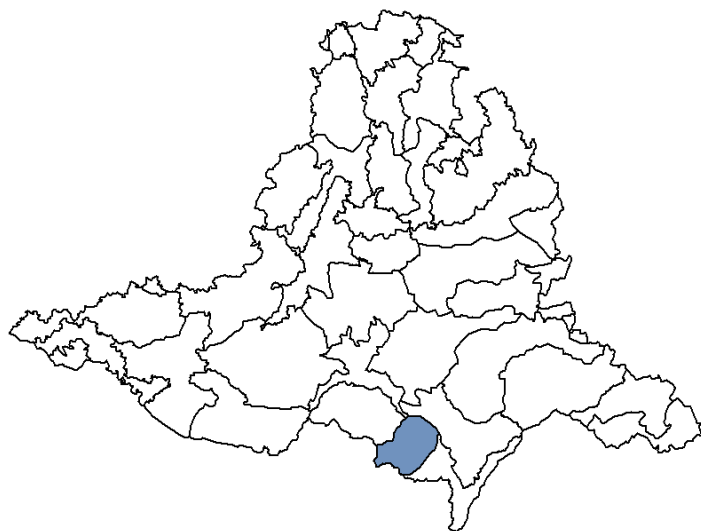
Tab. 25 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf plošiny	XXX	0	X
	Komplikovaná říční síť s množstvím slepých ramen a meandrů	XX	+	XX
	Hlavní koryto Moravy silně technicky upraveno	X	-	X
	Nejvyšší teploty v České republice	X	0	X
	Jedna z největších lokalit nejteplomilnějších lesů v České republice, Komplex přirozeného lužního lesa	XXX	+	XXX

Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Velký historický význam Břeclavi	XXX	+	XX
	Kulturní dominance Břeclavi v oblasti	X	+	X
	Minimum polí	XX	+	XX
	Necitlivě se vyvíjející průmyslové zóny v Břeclavi	XX	-	X
	Malé využívání lužních lesů, hlavně jako zdroj dřeva	X	+	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Necitlivá urbanistická řešení sídlišť v Břeclavi a okolí	X	-	X
	Intimní izolované lokality lesů	X	+	XX
	Pocit zapomenutosti a dalekosti nejjihnějšího cípu oblasti	X	+	XX
	Výrazné přírodě blízký charakter oblasti	XXX	+	XXX
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Lednickovalticko

Oblast komponované krajiny mezi Břeclaví a Mikulovem je mimořádně cennou krajinou silně antropogenně ovlivněnou v historii. Oblast byla založena jako sídlo významného šlechtického rodu Lichtenštejnů.

Obr. 37 Zámek Valtice (Panoramino, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Důvodem vymezení je mimořádný způsob hospodaření. Lichtenštejnové postavili areál jako své reprezentativní sídlo a obohatili jej množstvím cenných staveb, včetně dvou zámků. Přírodní prostředí bylo upraveno do podoby parku. Významné komunikace osázeny mohutnými alejemi. Vodní prvek byl v areálu obohacen několika rybníky. V současnosti je areál používán zejména jako turistická oblast. Nechybí ani typické vinice. V této oblasti krajinného rázu bylo zahrnuto území s největší koncentrací památek od Podivína až ke státní hranici. Nekopíruje však celý rozsah chráněného území Lednicko-Valtického Areálu. Ten sahá až skoro po Lanžhot. Oblast je velmi významnou kulturní památkou národního významu, kde se lidově řečeno přetlačuje jedno chráněné a významné území s dalším v nejbližším sousedství.

Přírodní charakteristika

Oblast je poměrně malá. Geologické podloží tvoří nivní hlíny a písky, podobné těm v Hodonínsku. Na většině oblasti je podle toho půda nivní, zejména v lesích poblíž Dyje. Na otevřených plochách jsou černozemě a v okolí Valtic na písčích hnědé půdy s podzoly na terasových uloženinách. Klima je velmi teplé sušší. Oblast se nachází v prvním vegetačním stupni. Centry oblasti jsou města Lednice a Valtice. Lednice vznikla v první polovině 13. století a od svého vzniku patřila Lichtenštejnům až do roku 1945. Valtice vznikly ve stejném období a v majetku Lichtenštejnů byly od konce 14. století. (Wikipedie, 2012) Německé obyvatelstvo tvořilo v historii většinu.

Přírodní park je vyhlášen jeden. Lučně-lesní Niva Dyje chrání přirozený tok řeky s meandry a lužními lesy. Vyskytují se písčné přesypy nazývané hrůdy. Národní přírodní rezervace jsou zde vyhlášeny dvě. Slanisko u Nesytu, kde se vyskytuje vzácná halofytní vegetace. Slanisko vzniklo vzlínáním rozpuštěných solí, které se nacházejí v mořských třetihorních sedimentech. Lednické rybníky chrání břehy zmíněných čtyř lednických rybníků, které jsou jednou z nejvýznamnějších ornitologických lokalit v České republice. (AOPK ČR, 2012) Národní přírodní památky jsou také dvě. Pastvisko u Lednice chrání mokřady a Rendezvous chrání teplomilné doubravy na kyselých písčích s řadou vzácných a chráněných druhů rostlin a zejména druhy dřevokazných hub, které se v České republice jinde nevyskytují. Technickou památkou je vodní mlýn v Nejdekách a také jez v Lednici zásobující vodou parky. (AOPK ČR, 2012)

Kulturní a historická charakteristika

Tomuto areálu se dříve říkalo „Lednice a její zahrady“. Majestátné zámky jsou obklopené rozlehlými zahradami a množstvím památek. Byl zapsán na Seznam světového kulturního dědictví v roce 1996. Tato oblast na pomezí Moravy a Dolního Rakouska byla v průběhu 18. a 19. století knížecím rodem Lichtenštejnů zformována do podoby přírodního parku. Dominantou Valtic je barokní zámek s kaplí (využívána k hudebním produkcím) a kostel Nanebevzetí Panny Marie. Obec se pyšní oficiálním titulem „hlavní město vína“. Zámek Lichtenštejnůvé užívali jako letní sídlo. V Lednici je zámek, obklopený parkem s Minaretem a Janohradem. Kromě obcí Valtice, Lednice (spojeny Bezručovou alejí z roku 1715) a Hlohovec jsou významnými krajinotvornými celky i uměle vysázený Boří les. V okolí je roztroušeno asi 15 dalších unikátních staveb (tzv. salet). Nejdůležitější krajinářsky je možná Minaret, což je rozhledna v lednickém parku asi 2 km severně od zámku. Celý areál je komponovaná krajina.

Obr. 38 Lednicko-Valtický areál (Halady, a další, 2012)

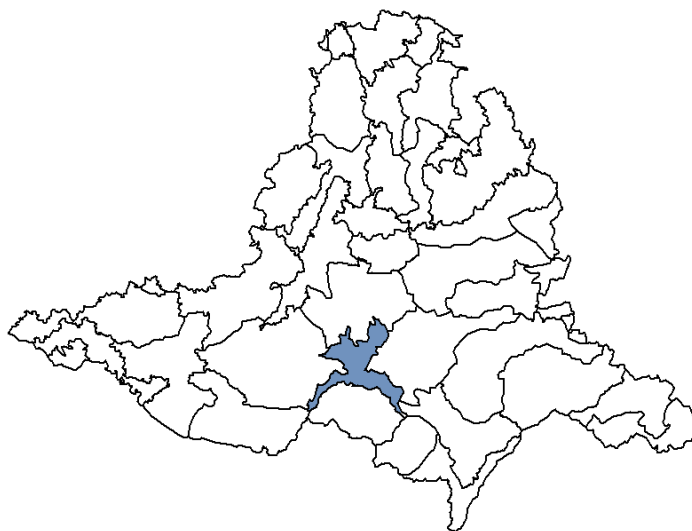
Tab. 26 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf plošiny	XXX	0	X
	Výskyt vátných písků v podloží	X	0	XX
	Hospodářský charakter lesních porostů	X	-	X
	Rybníky Nesyt a Mlýnský rybník	XX	+	XX
	Významné ptačí lokality	XX	+	XX
	Velká přírodní významnost lužních lesů	X	+	XX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Zámky Lednice a Valtice	XXX	+	XXX
	Unikátní stavby v okolí zámků	XXX	+	XXX
	Zámecké parky	XXX	+	XX
	Komponovaná krajina	XXX	+	XXX
	Historické ohnisko vlivu šlechtického rodu Lichtenštejnů	XXX	+	XXX
	Mimořádně velká kulturní a historická významnost	XXX	+	XXX

Znaky prosto rové povah y a harmo nické ho měřítk a	Velká zapamatovatelnost různých částí oblasti (Minaret)	XX	+	XX
	Unikátnost způsobu využití jako turistické oblasti	XXX	+	XXX
	Kontrast k Břeclavsku	X	0	X
	Soulad oblasti s Mikulovskem	X	+	XX
	Ohraničení oblasti lesními plochami	X	+	X
	Harmonické hospodaření v krajině	XXX	+	XXX
	Unikátnost celé oblasti, jeden z největších a nejhezčích komponovaných prostor v České republice	XXX	+	XXX
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Novomlýnsko

Jednou z absolutně největších dominant Jižní Moravy tvoří Novomlýnské nádrže, které jsou skupinou tří obrovských nádrží postavených v původní nivě Dyje v místech stoku Svatky, Jihlavy a Dyje.

Obr. 39 Novomlýnské lesy, Pohled z Pouzdřanské stepi (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Zatímco nivy Jihlavy a Svatky jsou zalesněny převážně hospodářskými lesy, niva Dyje byla zatopena a původní lužní lesy zanikly. Nové Mlýny tvoří gigantický protipól jihomoravské dominantě Pálavě a svým způsobem jsou nezařaditelné k žádné jiné oblasti. Bylo nutno je vyčlenit samostatně. Území bylo původně lužním lesem, a to byl důvod zařazení společně s lesy v okolí Vranovic. Společně tedy tvoří jeden celek a spojovacím prvkem je přítomnost množství vodních toků a vodních děl. V okolních oblastech je podstatně méně vodních děl a i v rámci České republiky se jedná o velkou vodní plochu. Hranice k Podivínsku a Miroslavsku je vymezena přibližně v oblastech, kde v krajině končí v místně běžné nadmořské výšce viditelnost

nádrží. Dále je oblast definována i s obcemi, které mají blízký vztah k lesům (podobně jako u Žďánicka). To se projevilo u Pouzdřan, kde Pouzdřanská step patří do Hustopečska, ale obec do Novomlýnska. Podobné je to u Přibic a Vranovic, ale Pohořelice patří do otevřené krajiny Rajhradska. Hranice k Mikulovsku je na břehu nádrží. Nádrže jsou od Mikulovska patrné více, díky vyvýšenému reliéfu.

Přírodní charakteristika

Celá oblast leží na nivních sedimentech. Je součástí Dyjsko-moravského bioregionu, který zahrnuje většinu širokých niv větších jihomoravských toků. Novomlýnsko tvoří jádro tohoto bioregionu. Klima je velmi teplé v prvním vegetačním stupni. Lesy jsou tvořeny hlavně jasanem a dubem nebo topolem.

Přírodní parky nejsou vyhlášeny. Národní přírodní rezervace je vyhlášeno Křivé jezero ve zbytku lužního lesa pod hrázi nádrží. Jedná se odříznutý meandr Dyje s přilehlými lesy a mokřady. (AOPK ČR, 2012) Mezi chráněná území patří také Věstonická nádrž jako ptačí rezervace. Za technickou památku lze považovat soustavu rybníků u Vrkoče v západní části oblasti.

Kulturní a historická charakteristika

Podél Svitavy vznikla řada historických měst, např. Dolní Věstonice, Pouzdřany nebo Velké Němčice. Novomlýnské nádrže byly postaveny v letech 1978-1989 na původních lužních lesích, loukách a jiných územích. Nádrže zatopily asi 1200 ha lesa, obec Mušov a řadu luk, které nebyly příliš úživné z hlediska hospodaření. V oblasti docházelo k pravidelným ročním povodním. Účel nádrží je ochrana před povodněmi, výroba elektrické energie, rekreace a zásobárna vody. Prostřední nádrž je významnou ptačí lokalitou. Funkce zásobování vodou pro zavlažování však nádrže neplní. Součástí oblasti je také soustava velkých rybníků (Novoveský, Starý a Vrkoč), které slouží pro rybochovné účely. (Klega, a další, 2008) V blízkosti rybníků prochází mezi Novoveským rybníkem a Vrkočem silnice I. třídy číslo 52 a pokračuje dále po hrázi horní nádrže. Silnice je středně hodně vytížená (10 tisíc aut denně). Religiozita je nízká, což je typické pro celou Moravu mezi Hustopečemi a Znojmem. (Kartografie Praha, 2012) Mezi křesťanskými památkami vyniká gotický kostel v Pouzdřanech a klasicistní kostel v Ivani. Větší část oblasti byla Sudetská, celá oblast nádrží. Obce v severní části oblasti byly spíše české.

Památkové zóny nejsou vyhlášeny.

Národní kulturní památkou je Archeologické naleziště Dolní Věstonice včetně souboru nejvýznamnějších nálezů z období kultury lovců mamutů. Věstonická Venuše je keramická soška nahé ženy vyrobená z pálené hlíny pocházející z mladého paleolitu a datovaná do období 29 000 – 25 000 př. n. l. Byla nalezena v roce 1925 mezi Pavlovem a Dolními Věstonicemi. (Wikipedie, 2012) Významnou technickou památkou je pohořelická rybníční soustava.

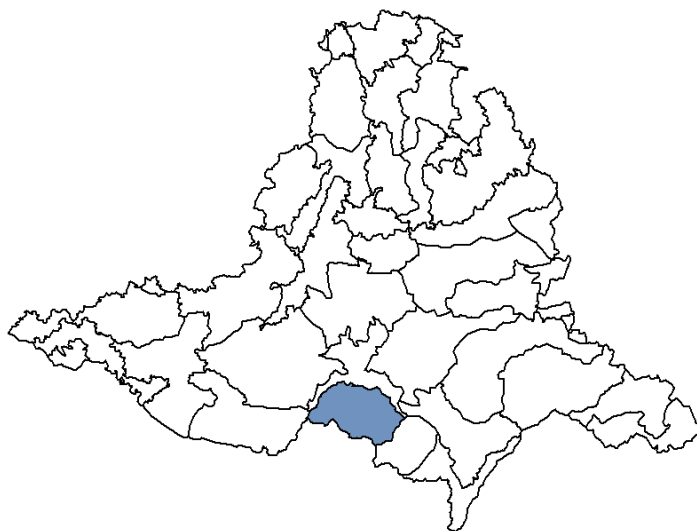
Tab. 27 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní	Reliéf plošiny	XXX	0	X

charakteristiky území	Zbytky lužních lesů	XX	+	XX
	Jihomoravské hospodářské nivní lesy	XXX	+	XX
	Plocha Novomlýnských nádrží rozdělená na tři části	XX	0	X
	Lokality mokřadů jak vodních otevřených ploch, tak lesních	XX	+	XXX
	Vodní toky Jihlavy, Svratky	XXX	+	X
	Soustava rybníků u Nové vsi	XX	+	XX
	Převážně upravená a značně zkapacitněná koryta toků	XX	-	X
	Odříznuté původní úseky řek	XX	-	X
	Zachovalá vegetace některých částí břehů nádrží	X	+	XX
	Hráze jednotlivých nádrží	XX	0	XX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Oblast bez zemědělského využívání	X	+	XXX
	Kostelík bývalého Mušova na ostrově	X	+	XXX
	Zámek v Drholci	XX	+	X
	Největší vodní plocha v kraji	XXX	0	XXX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Rekreační využití nádrží	X	+	XX
	Malé narušení pohledů vysokými stavbami	X	+	XX
	Harmonické měřítko mezi nádržemi a Pálavou	X	+	XX
	Kontrast mezi nádržemi a Pálavou	XX	-	XXX
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Mikulovsko

Mikulovsko je nejhodnotnější oblast krajinného rázu v kraji. Jedinečné tvary reliéfu se kombinují se zachovalou biotou a všestranným turistickým potenciálem. Pálava je synonymem pro Jižní Moravu.

Obr. 40 Pálava z dálky (Panoramino, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Vymezení této oblasti krajinného rázu vychází z vymezení Novomlýnska, které objímá Mikulovsko téměř po celé severní hranici. Z jihu je zase státní hranice. Mikulovsko pokračuje ještě dále do Rakouska. Oblast by byla pravděpodobně asi o třetinu větší. U východního okraje klesá Milovická pahorkatina k Dyji do menší části krajiny zemědělsky využívané. Přechod geomorfologického celku, konec CHKO a změna hospodaření vytvářejí hranici s Břeclavskem.

Přírodní charakteristika

Mikulovsko se skládá z pestré skupiny různých hornin. Dunajovické vrchy – členitá pahorkatina z neogenních písků, jílu a štěrků. Mikulovská pahorkatina z nejzazšího výskytu Karpatských flyšů a mezi nimi Pavlovské vrchy tvořené zejména jurským vápencem. Jurské mořské vápence jsou pod zemí a pouze na Pálavě vystupují k povrchu. Nejvyšším bodem je Děvín (550 m n. m.). Vzhledem k okolnímu reliéfu je převýšení až 380 m. Reliéf je velmi pestrý, hlavně díky Pavlovským vrchům. Klima je velmi teplé v naprosté většině území v prvním vegetačním stupni. Ve druhém se objevují nejvyšší polohy Pálavy. Oblast CHKO Pálava je asi o jeden stupeň

průměrné roční teploty chladnější než Dunajovické vrchy a srážky ty mají zase asi o 50 mm nižší roční srážky. Dunajovické vrchy jsou s černozeměmi, Pavlovské vrchy pochopitelně na rendzinech a Mikulovská pahorkatina je v jádru s hnědozeměmi a na okrajích s černozeměmi. Půdy jsou velmi úživné. Nejvýznamnější zemědělskou aktivitou je vinařství. Na Dunajovických vrších prakticky neprobíhá ani jiné hospodaření. Krajina je pestrá, počet biochor je vysoký.

Přírodní parky nejsou vyhlášeny. Od roku 1976 je značná část oblasti součástí CHKO Pálava zahrnujícím hřeben Pavlovských vrchů, Milovický les a sníženinu jižně od něj až po státní hranici s Rakouskem. CHKO ochraňuje nejceněnější biotopy druhově bohatých skalních, drnových a lučních stepí, lesostepí, teplomilných doubrav a suťových lesů vyvinutých na vápencových kopcích. (AOPK ČR, 2012)

Národní přírodní rezervace jsou tři a památky jsou dvě. Tabulová, Růžový vrch a Kočičí kámen a další rezervace Děvín – Kotel – Soutěska jsou dvě rezervace chránící původní krajinný ráz Pálavy. Památku Dunajovické kopce tvoří dva ploché hřbety porostlé z větší části sady a vinohrady. Na západě je to Přední dunajovický hřbet a na východě Zadní dunajovický hřbet s nejvyšším bodem Velkou Slunečnou (286 m). Na několika ostrůvcích mezi vinohrady je zachována vzácná stepní vegetace s mandloní nízkou. Kalendář věků je zajímavá oblast uměle vykopaného 12 m vysokého geologického profilu ve staré cihelně. Profil pomáhá v dataci archeologických nálezů z posledních sta tisíc let. (AOPK ČR, 2012) (Wikipedie, 2012)

Kulturní a historická charakteristika

Celá oblast je osídlena od pravěku, nacházejí se zde velmi bohatá archeologická naleziště (Dolní Věstonice). Obce jsou téměř výhradně neortogonální ulicové. Hlavním centrem oblasti je Mikulov. Vznikl ve 12. století. Již v roce 1279 byl povýšen na městečko a v roce 1410 na město. (Wikipedie, 2012) Ve městě je mnoho historických památek. Religiozita je velmi pod průměrem Moravy, přesto je zde velmi nadprůměrné množství kostelů.

Mikulovsko bylo německé. Žila zde velká židovská komunita, měla přes 300 domů, z nich je 90 renesančních. Tito ve středověku opovrhovaní vyhnanci se počali usazovat ve zdejších podhradí, kde tak posléze vznikla samostatná židovská čtvrť, postupně se vyvinula do jedné z největších židovských komunit na Moravě. Město bylo i sídlem židovských rabínů, kteří jsou duchovní vůdci v jejich kultuře. Do dneška zde zůstává velká synagoga a velký hřbitov s několika tisíci náhrobky. Jeho nejstarší a nejceněnější částí je takzvaný „rabínský vršek“ s náhrobky moravských zemských a místních rabínů. (Wikipedie, 2012) Kontrastním prvkem v oblasti, který však nijak výrazně neruší, je těžba ropy.

Tab. 28 Identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Pestrý reliéf pahorkatiny	XXX	+	X
	Pohledové dominanty Děvína a dalších vrcholů	XXX	+	XXX
	Vápencové stepní stráně na Pálavě	XXX	+	XX
	Věvec vinic obklopující Pálavu na Dunajovických vrších	XXX	+	XX
	Pestrá geologie miocenních slínů, vápenců a flyše	XXX	+	X
	Vápencové bradlo	XXX	+	XXX

	Lesní komplex severovýchodně od Mikulova	XX	+	X
	Terasované kopce Dunajovických vrchů doplňující Pálavu	XX	+	X
	Velká přírodní významnost krajiny	XX	+	XX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Těžba ropy	X	0	XX
	Zámek Mikulov	XX	+	XX
	Židovské památky	XXX	+	XXX
	Zřícenina na Děvíně	XXX	0	X
	Velký počet kostelů	XX	+	XX
	Poutní kostel v Mikulově	X	+	XX
	Harmonické využívání území	XX	+	XXX
	Velká kulturní významnost krajiny	XX	+	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Oblast, ze které jsou nejpatrnější Novomlýnské nádrže	X	0	XXX
	Pálava jako pohledová dominant a kontrast Moravy	XXX	+	XXX
	Obraz sídla Mikulova	XX	+	XX
	Zachovalé obrazy obcí	XX	+	XX
	Velké měřítko krajiny	XX	+	X
	Krajinný ráz téměř není narušen	XXX	+	XXX
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Jaroslavicko

Země „slavící jaro“ se nachází jihovýchodně od Znojma. Tato oblast je jedna z typických extrémně plochých krajin Jižní Moravy. Plochý reliéf, převažující zemědělství, husté osídlení a omezený výhled dělají z této oblasti opačný extrém k opuštěným krajinám Dražanské vrchoviny.

Obr. 41 Zámecký rybník u Jaroslavice, patrná jsou stromořadí (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Hlavním důvodem k vymezení této oblasti je plochost reliéfu a z toho vyplývající důsledky. Jižní Morava má dvě ploché oblasti. Jednou je Břeclavsko a Podivínsko a druhou je právě Jaroslavicko. Státní hranice ohraničující oblast z jihu (přibližně s průběhem státní hranice se však mění i krajinný ráz) a ze severu řeka Jevišovka protékající mělkým, širokým upraveným korytem od Lechovic do Hrušovan nad Jevišovkou. Řeka samotná protéká v blízkosti většího počtu menších komplexů lesa, které jsou v této oblasti vzácné, a dále krajina severně od řeky již získává otevřenější charakter, umožňující vzdálenější výhled. Nejtypičtější charakter je mezi městy Lechovice a Znojmo a v okolí Jaroslavice.

Přírodní charakteristika

Velká většina oblasti se nachází v nivě Dyje. Směrem ke Znojmu se pomalu zvyšuje a přechází v pahorkatinu. Typickou strukturou jsou sídla obklopená převažujícími lány polí. Pole jsou často ohraničena vodním tokem s břehovou vegetací nebo hustým, ale úzkým pásem bujné vegetace. Vegetace typicky uzavírá výhled do ploché krajiny, protože s výjimkou věží kostelů nebo vyšší budov se zde nenacházejí žádné výhledy, které by byly výše než koruny stromů. Krajina je přeměněna průmyslovým zemědělstvím a rozčleněna do pravidelných čtverců a jiných mnohoúhelníků, přičemž strukturu dodržují i komunikace a pásy vegetace. Krajina se uzavírá, přestože je téměř úplnou plošinou. Vegetace působí na lidské vnímání negativně. Evokuje strach z neznámého a obavy o budoucnost. Výsledná kombinace je opačným extrémem v rámci celého kraje. Klima je velmi teplé (v nivě Dyje) až teplé a sušší. Projevuje se zde srážkový stín Alp. Z hlediska přírodních krajín převládá běžná velmi teplá krajina nížin s původně dubovými lesy. Biota je zde nevýrazná, protože skrze oblast protéká Dyje, která umožňuje migraci organismů v rámci širší oblasti. Původní lesy byly buď přeměněny na hospodářské (často však s původními dřevinami dubů, jasanu a topolů) nebo přeměněny na pole. Přírodě blízký les přetrval u částí neupravené Dyje, již je umožněno meandrování. Jednoznačné centrum oblast nemá. Historicky mají největší význam pravděpodobně Jaroslavice. Obec vznikla v polovině 13. století. Nachází se zde jeden z největších zámků. V současnosti je však nepřístupný. U Jaroslavice je také velký Jaroslavický rybník.

Přírodní parky nejsou vyhlášeny. Národní přírodní památky nejsou vyhlášeny. Ostatních chráněných území je minimum. Z technických památek je významný mlýn ve Slupi s vodním náhonem a Dyjsko-mlýnský náhon, což je 31 km dlouhý náhon na řadu lokálních mlýnů a napájí i Jaroslavický rybník. Patří mezi nejstarší vodní díla v kraji, pochází z počátku 13. století.

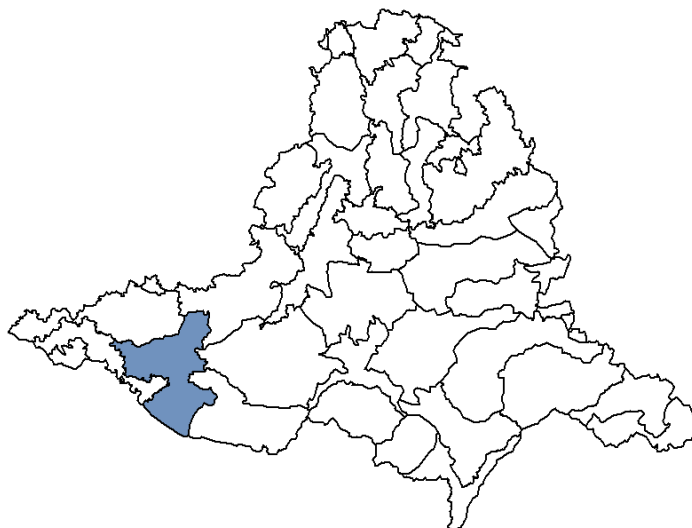
Tab. 29 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf plošiny při západním okraji postupně přecházející v pahorkatinu	XX	0	X
	Četná stromořadí fungujících jako větrolamy	XXX	+	X
	Technicky upravená koryta potoků	XX	-	X
	Množství zbývajících fragmentů původního lužního lesa a remízků v blízkosti Dyje	XX	+	X
	Středně členité druhově bohaté ekotony	XXX	+	XX
	Listnaté lesy	XX	+	X
	Zachovalé lokality mokřadů	XX	+	XX
	Těleso Jaroslavického rybníka	XX	+	XX
	Řeka Dyje částečně odvedená do vodních náhonů	XX	0	XX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Velký podíl zemědělské půdy	XXX	-	X
	Stabilní osídlení	X	+	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Kompaktní sídla dobře zasazená do krajiny	X	+	XX
	Zachovalé měřítka obcí i krajiny	XX	+	XX
	Statické působení krajiny	XXX	-	X
Legenda		XXX	+ pozitivní	XXX

		zásadní XX spoluurčují cí X doplňující	- negativní 0 neutrální	jedinečný XX význačný X běžný
--	--	--	----------------------------	--

Znojensko

Krajina utvářená historickým městem Znojmem v podstatě představuje zázemí města. V současnosti poměrně periferní oblast.

Obr. 42 Hluboké údolí utvářející mimořádné panorama Znojma

Důvod a způsob vymezení

Oblast zahrnuje povětšinou zemědělské obce v zázemí Znojma. Jedním z rysů oblasti je spádovost k městu. Krajina je zemědělská a vinařská, většinou bez lesů. Západní hranici tvoří ostře národní park a lesní krajina. Z Vranovska přitéká Dyje velkým údolím, které je ve vyšších částech toku příliš strmé, uzavřené a skalnaté, aby tam mohlo být provozováno zemědělství. V oblasti Znojma strmost údolí a převýšení mezi hladinou řeky a horní částí klesá, údolí se otevírá, proto již mohlo vzniknout osídlení. Údolí pak pokračuje dále východním směrem a ta část je také součástí Znojemska. Až když se Dyje rozlévá do širokých plochých niv, tak začíná Jaroslavicko. Severní hranice prochází také po hranici lesních komplexů.

Přírodní charakteristika

Tato oblast krajinného rázu není zcela kompaktní, jako ostatní oblasti. Ve střední části je „narušena výběžkem“ NP Podyjí a na východě je krajina podobná spíše rovinatému Jaroslavicku. Geologicky je území pestré. Na jihu převládají spraše, na nichž je plošší, ale otevřená krajina. Spraše přecházejí až ke Znojmu, kde rozdělují údolí Dyje na dvě části. Samotné údolí spočívá na předprvohorních drcených žulách. Severní třetina je součástí velkého předprvohorního masívu rul. Přes na první pohled komplikovanou geologii, je reliéf poměrně jednoduchý. Středem pahorkatinné oblasti prochází údolí Dyje. Biota je z poloviny tvořena Lechovickým a z poloviny Jevišovickým bioregionem a je poměrně pestrá. Jižně od údolí jsou černoze, severně již hnědé půdy. Jižní část je také sušší. I v této oblasti se projevuje srážkový stín Alp.

Přírodní parky nejsou vyhlášeny. Z části zasahuje přírodní park Jevišovice a v okolí národního parku je ochranné pásmo. Národní přírodní rezervace nejsou vyhlášeny. Chráněných území je ale celá řada. V podstatě jsou všechny v ochranném pásmu národního parku a chrání to nejcennější, co není zahrnuto přímo v parku. Z technických památek se zde nachází řada vodních mlýnů a bývalých cukrovarů.

Kulturní a historická charakteristika

Obce jsou hlavně návesní. Oblast byla osídlena převážně ve starověku, severozápadní okraj území během vrcholněstředověké kolonizace. Toto později osídlené území je ve třetím vegetačním stupni a je tak chladnější než zbytek oblasti. Centrem oblasti je Znojmo, které vzniklo pravděpodobně v desátém století poblíž velkého velkomoravského hradiště. Je druhým největším městem Jihomoravského kraje. Město mělo ve středověku mimořádný geopolitický význam, hlavně během vlády Přemyslovců. Velký rozvoj město zaznamenalo také v 18. a 19. století. (Wikipedie, 2012) Ve městě je unikátní Mariánské náměstí s pravidelně vybíhajícími ulicemi do sedmi směrů. V okolí města je velké množství zahrádkářských kolonií.

Městskou památkovou zónou je Znojmo. Vesnické p. zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památkou je Znojemská hradní rotunda.

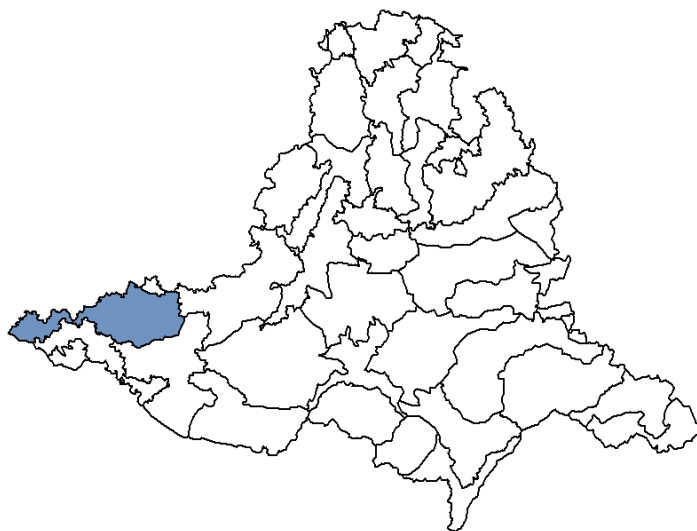
Tab. 30 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf pahorkatiny na různorodých horninách spraších, drcených žulách nebo rulách	X	0	X
	Dominantní údolí Dyje ve středu Oblasti	XXX	+	XX
	Lesy převážně smíšené ve velkých souvislých celcích v severní polovině oblasti	X	+	X
	Hospodářský charakter lesních porostů	X	-	X
	Velký podíl akátu	X	-	X
	Sušší klima	XX	0	X
	Těleso v. n. Znojmo	X	0	X
	Řídká říční síť	XX	0	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Převaha zemědělské půdy	XX	-	X
	Velký počet zahrádek a chatových kolonií	XX	+	X
	Velké scelené lány polí	XX	-	X
	Kulturní centrum Znojmo	XXX	+	XXX

	Extrémně velký počet kostelů v oblasti i ve Znojmě a řada poutních kostelů	XXX	+	XX
	Pozvolný přechod města do krajiny přes ohromné zahrádkářské kolonie	XX	+	XX
	Most před Dyjí ve Znojmě	XX	+	XX
	Mnoho vinic	XX	+	X
	Velká kulturní významnost oblasti a města	XXX	+	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Obraz sídla Znojma	XXX	+	XXX
	Zapamatovatelnost panoramatu Znojma	X	+	X
	Kontrast a dramaticčnost údolí Dyje	X	+	XX
Legenda		XXX zásadní XX spouštěcí X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Moravskobudějovicko

Krajina jižní části vysočiny specifická pro své sušší klima a vyšší teploty utváření fádňi zemědělskou krajinou s převahou rozsáhlých bloků orné půdy vyznačující se specifickými znaky intenzifikace zemědělské výroby. (STUDIO B&M, 2008)

Obr. 43 Moravskobudějovicko (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Tato část oblasti, jejíž těžiště je v kraji Vysočina, je z jihu výrazně ohraničena Vranovskem a ze severu hranicí JMK. Hranici se Znojemskem tvoří lesní komplexy.

Přírodní charakteristika

Reliéf je plochou pahorkatinou na rulách. Místy se vyskytují hadce, které zvyšují pestrost krajiny. Klima je teplé až mírně chladné, na srážky spíše chudší, chladnější než ve Znojemsku a větší část oblasti se nachází ve třetím vegetačním stupni. Lesy tvoří smrky, borovice a duby bez buku. Krajina je méně pestrá než Znojemsko nebo Vranovsko.

Přírodní park je vyhlášen jeden, lesně-polní Jevišovka, která nabízí zachovalou přírodu a archeologická naleziště, kde byla nalezena Hlubokomašůvecká Venuše. (Wikipedie, 2012) Národní přírodní památky ani rezervace nejsou vyhlášeny.

Kulturní a historická charakteristika

Typy obcí nejsou jasně vyhraněny, na rozdíl od Znojemska. Vyskytují se návesní, lánové i historické obce. Centrem jihomoravské části Moravskokrumlovska jsou Jevišovice. Jevišovice vznikly ve 13. třináctém století, ale oblast je osídlena od pravěku. Západní část území v okolí Uherčic je extrémně periferní. Podrobnější popis je uveden ve Strategii ochrany krajinného rázu Vysočiny. (STUDIO B&M, 2008)

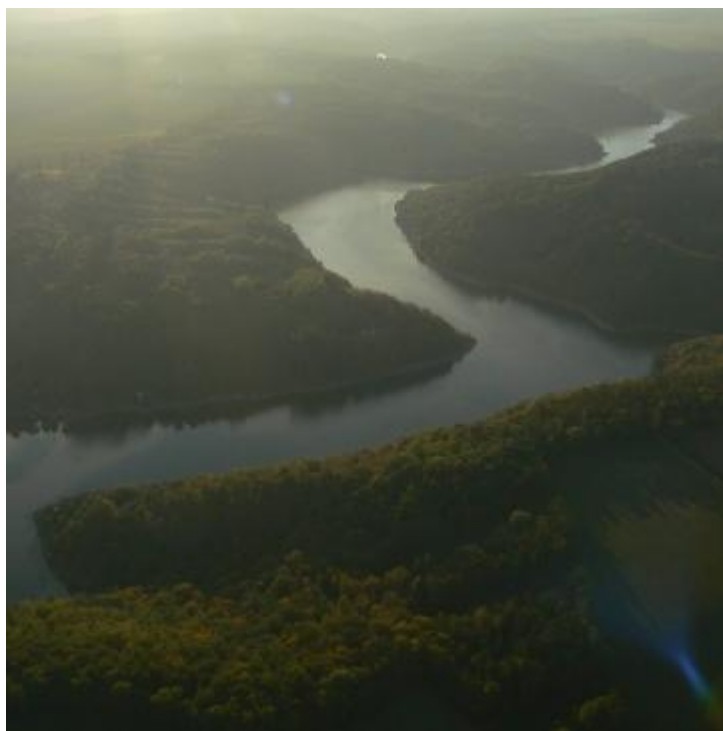
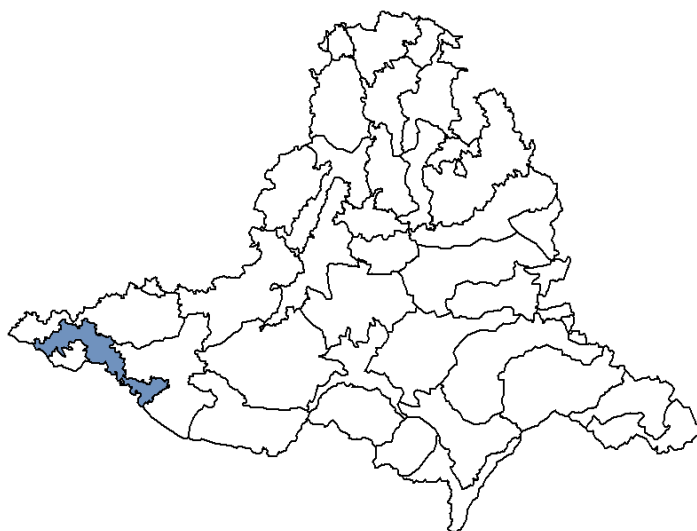
Městská památková zóna je vyhlášena v Jevišovicích. Vesnické p. zóny nejsou vyhlášeny. Národní kulturní památka je zámek Uherčice v jihozápadním cípu oblasti.

Tab. 31 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf pahorkatiny	XX	0	X
	Velké lesní komplexy smíšeného lesa	XX	+	X
	Monokulturní louky s vtroušenými květnatými společenstvy	X	+	X
	Velká členitost lesních ekotonů	XX	+	XX
	Těleso vodní nádrže Jevišovice	X	+	X
	Plošiny a ploché holé kotliny	XX	0	X
	Mírně zaříznutá údolí říček	XX	+	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Dochované obrazy sídel s typickými dominantami	XX	+	XX
	Dochované původní prostorové uspořádání sídel	XX	+	X
	Dochovaná historická jádra měst s četnými historickými objekty	XX	+	XX
	Cestní síť vedená v původní historické stopě s doprovodnou zelení	XX	+	X
	Dochované objekty sakrální architektury, typické dominanty kostelních věží umocňující obraz sídla	XX	+	X
	Rozsáhlé půdní bloky převážně zorněné vyznačující se geometrizovanými okraji	XXX	-	X
	Hospodářský charakter lesních porostů	XXX	-	X
	Stromořadí doprovázející komunikace	X	+	X
	Liniové objekty dálkového vedení (VVN, VN) s příhradovými stožáry	XX	-	X
	Drobné rybníky a jejich soustavy a malé vodní nádrže s doprovodnou zelení a břehovou vegetací	XX	+	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Nízké vymezující horizonty	XX	+	X
	Velké komplexy lesa zvyšující pocit odlehlosti krajiny a zapadlých vesniček	X	+	XX
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Vranovsko

Výrazná údolí Dyje zaklesnutá do pískovců, rul a žul v této oblasti krajinného rázu vytvořila nejvýraznější a nejzajímavější oblast jihozápadního cípu Moravy.

Obr. 44 Vranovsko (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Oblast je vymezena Národním parkem Podyjí a nad ním předcházejícím údolím Dyje až k přehradě Vranov. Nejtypičtější rysem je kaňon Dyje a lesnaté údolí. Řeka jak ocelek je ve své horní části zařezaná v hlubokém meandrujícím, často skalnatém údolí a ve své dolní polovině meandruje v široké nivě mezi Znojmem a Soutokem. Výrazné údolí ale nekončí u státní hranice

s Rakouskem, ale pokračuje ještě alespoň jednou takovou délkou v Rakousku, a Moravskou Dyjí opět k českým hranicím (čili asi 40 km vzdušnou čarou v České republice a 40 km v Rakousku). Oblast je definována jako lesnaté příkré údolí Dyje s přítoky. Pahorkatiny v okolí oblasti již patří do jiné krajiny.

Přírodní charakteristika

V této oblasti protéká Dyje měkkými rulami, které snadno zvětrávají, proto mohlo vzniknout toto údolí. Pokud se vyskytují skály, tak bývají z amfibolitů, které naopak jsou tvrdou horninou. Řeka se rychle zařizla do krajiny v třetihorách, do hloubky 100 – 200 metrů, vliv měla i mrazová modelace ve čtvrtohorách. Vyskytují se zde skalní amfiteátry, srázné stěny, meandry i pseudokrasové jeskyně (u hranic s Rakouskem). Typické jsou pro Podyjí rozsáhlá kamenná a balvanitá moře s typickou faunou a florou. Celkové je údolí nejzachovalejším říčním údolím v České republice. Klima je ovlivněno reliéfem. Podmínky umožňují růst jak rostlin chladno a stínomilných v hlubokých údolích, tak i teplomilných na výslunných stráních. Na východním okraji NP se nachází zbytky rozvolněných doubrav, které byly v minulosti vykáceny a přeměněny na pastviny, na nichž se časem vlivem pastvy vytvořila unikátní náhradní společenstva s převládajícím vřesem obecným. Teplá vřesoviště jsou dalším unikátem oblasti. Vysoká biodiverzita je způsobena velkým počtem biochor a stykem dvou biogeografických oblastí střední Evropy - Hercynské a Panonské, navíc s alpskými i karpatskými druhy. (Wikipedie, 2012) Velkým negativem je přítomnost Vranovské přehrady.

Přírodní parky vyhlášeny nejsou. Národní park Podyjí je jedním ze čtyř národních parků v České republice a jediným v JMK. Chrání pravděpodobně nejzachovalejší část přírody v kraji. Založen byl v roce 1991. Jeho celková rozloha je 63 km². Další národní přírodní rezervace nebo památky nejsou vyhlášeny. Technickou památkou je přehrada Vranov nad Dyjí.

Obr. 45 K nejzajímavějším ukázkám podyjských vřesovišť patří Staré vinice u Havraníků. Mírný balvanitý svah pokrývají porosty vřesu a řídkých stepních trávníků. (Archiv Správy NP Podyjí, 2007)

Kulturní a historická charakteristika

Centrum osídlení oblast nemá, ale historicky je centrem Vranov nad Dyjí. Hlavním centrem je nedaleké Znojmo. Na skalách nad řekou bylo hlavně ve 12. století postaveno několik obranných

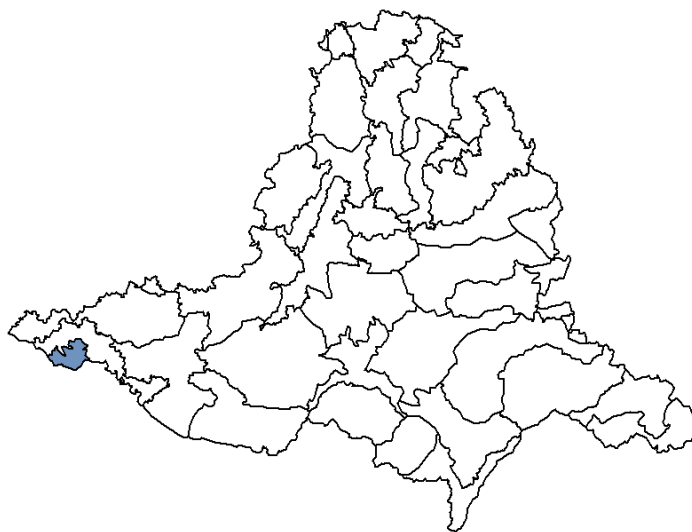
hraničních hradů, například Hardek, Nový Hrádek, Vranov nad Dyjí nebo Bítov. (Wikipedie, 2012) V současnosti je oblast využívána k rekreaci.

Tab. 32 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf tvořen velkým údolím Dyje	XXX	+	XXX
	Vystupující skály	XXX	+	XX
	Velké skalnaté meandry, zejména u Bítova	XXX	+	XX
	Výskyt unikátních vřesovišť	XX	+	XXX
	Lesní krajina s převahou přirozených druhů	XXX	+	XXX
	Lesy vybíhající v údolích přítoků Dyje	X	+	XX
	Těleso vodní nádrže Vranov	XXX	-	X
	Těleso vodní nádrže Znojmo	X	-	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Členité lesní okraje	X	+	X
	Sídla umístěná na skalnatých meandrech	XX	+	XXX
	Ochrana jako národní park	XXX	+	XXX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Dominantní objekty jsou strážní hrady a zámky	XX	+	XX
	Výrazná přírodní povaha území	XXX	+	XXX
	Dynamické a dramatické působení kaňonu Dyje	XXX	+	XXX
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Šafovsko

Šafovsko je oblast pahorkatin jižně od Vranovska.

Důvod a způsob vymezení

Důvodem pro vymezení je fakt, že Vranovsko je definováno jako údolí Dyje s lesy a přítoky, ale ne jako pahorkatina se klasickým zemědělským využíváním. Oblast je pojmenována po obci, která historicky patří k vranovskému panství, ale v minulosti byla negativně ovlivněna řadou událostí (od husitských válek až po hospodářskou krizi ve 20. století). V současnosti se jedná o velmi periferní oblast navštěvovanou spíše rakouskými turisty. Oblast krajinného rázu pokračuje dále do Rakouska. V Šafově byla významná židovská čtvrť se hřbitovem. Přítomen je také barokní kostel ve Starém Petříně a gotický ve Stálkách. Celá oblast byla osídlena Němci, kteří byli po 2. světové válce odsunuti.

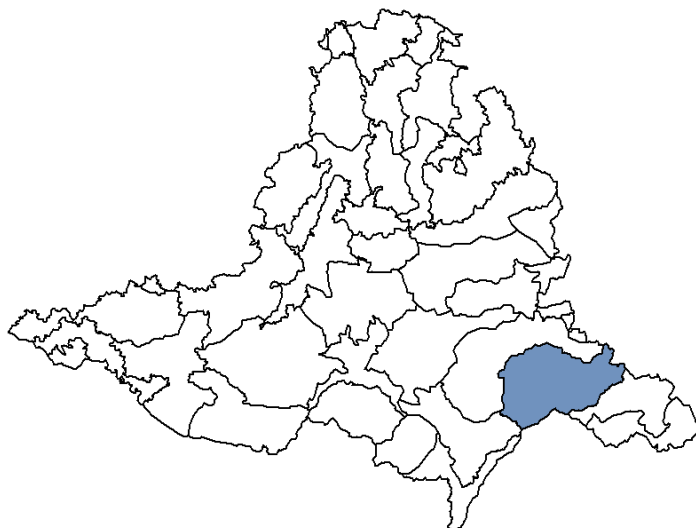
Chráněná území, památkové zóny, kulturní památky ani přírodní parky nejsou vyhlášeny.

Obr. 46 Ukázka historické podoby velké židovské čtvrti v Šafově na mapě II. Vojenského mapování. Židovská čtvrť tvoří jihovýchodní čtvrtinu vesnice. Židovský hřbitov zde patří k největším a nachází se na opačném konci obce v severozápadním cípu. (Laboratoř geoinformatiky Univerzity J.E.Purkyně, 2010)

Hodonínsko

Specifická oblast, která je nejtypičtější svým horninovým podložím navátých písků. Zvláštní je hospodaření, krajinný ráz i biota.

Obr. 47 Osypané břehy (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Oblast je vymezena kvůli přítomnosti navátých písků, druhým důvodem je široká niva Moravy. Hranice s Podivínkem je v místech začínajícího výskytu aerosolů, podobně je tomu i na ostatních hranicích – na severu u Kyjovska. (Vavříček, a další) Jižní hranici s Blatnickem tvoří říční terasa Moravy. Do oblasti byly zahrnuty i města Bzenec a Vracov, které se ještě jasně nacházejí na píscích. Písky ovlivňují krajinný ráz značně – podobně jako vápence v Moravském krasu nebo. Od geologického podloží se zejména odvíjejí půdy a zemědělství a také lesní vegetace. V případě Hodonínska dokonce i těžební činnosti. Hodonínsko je tedy krajina říčních niv a písků, což je neobvyklá kontrastní kombinace nezvyklá pro člověka, který je zvyklý spíše na kombinaci nivní půdy + svahy na pevných nepropustných materiálech. V Hodonínsku je tomu naopak a řeky tečou ve svých vlastních sedimentech, které jsou méně propustné pro vodu než

okolní písky. V části oblasti dokonce Morava protéká přímo písečnými sedimenty, kde poté dochází ke značné břehové erozi.

Přírodní charakteristika

Oblast je tvořena sedimenty moře z mladších třetihor, z nichž byly odváty jemnější částice. Písek je tak tvořen čistými křemennými zrny s minimem jiných minerálů. Vrstva písku zde dosahuje mocnosti od 10 do 30 m. Písky umožňují podzemní akumulaci vod. Klima je suché, velmi teplé až teplé v prvním vegetačním stupni. Oblast patří do zvláštního Hodonínského bioregionu a z části do Dyjsko-moravského bioregionu. Hodonínský bioregion je charakteristický zvláštní biotou respektující málo živné (trofické řady A 40 % a B 45 %) a suché (50 % omezená hydrická řada) půdy. (Culek, 2010) Větší část plochy je zalesněna borovými plantážemi nebo dubem. Kontrasty oblasti zvyšuje přítomnost rybníční soustavy na Kyjovce, které se využívají k chovu ryb. Vyskytuje se zde významná ptačí populace. Mimořádností je, že Kyjovka je jedinou významnější řekou náležející do lipanového pásma vodních toků, což je pásmo druhé po pstruhovém, které bylo původně pouze v nejvyšších částech vodních toků. (Culek, 1996) Centrem osídlení je město Hodonín. Další významná města jsou Dubňany, Strážnice, Vracov a Bzenec a řada velkým obcí. Hodonín vznikl v 11. století a byl v historii několikrát vypleněn během různých válek a téměř zanikl. Na rozdíl od Břeclavi má mnohem chudší historii. Dubňany a Strážnice vznikly ve čtrnáctém století, Strážnice na místě původního přemyslovského hradu, kterých bylo několik, a strážily hranice Moravy. (Wikipedie, 2012) V historii i nyní zde jižně od borů prochází významný dopravní a migrační koridor.

Přírodní park je vyhlášen lesně-polní Strážnické Pomoraví. Chrání úsek přirozeně meandrující Moravy, která zde vytváří písečné meandry, spolu s lužními lesy. (Wikipedie, 2012) Národní přírodní památka je jedna, a to Váté písky. Je památkou pravidelného podélného tvaru podél železničního koridoru, jehož okolí nebylo zalesněno a vyskytuje se zde původní luční vegetace. (AOPK ČR, 2012) Z technických památek jsou významné hodonínské cukrovary.

Kulturní a historická charakteristika

Obce jsou téměř výhradně návesní, podél Moravy návesní ulicové široké. Etnograficky zde dochází k mísení několika podoblastí Slovácka: Podluží, Kyjovsko a Strážnicko. Je to proto, že oblast je definována vlivem přírodních podmínek, ale kulturně je zde spíše bariéra, alespoň pro osídlení, protože na písčích téměř nejde pěstovat plodiny. Religiozita je velmi nízká v okolí Hodonína, ale ve zbytku oblasti je vysoká. Křesťanské památky jsou významné klášterní kostely a dochované novověké kláštery ve Strážnici a ve Veselí nad Moravou. V těchto městech a v dalších je i celá řada památek židovské kultury (plus Uherský Ostroh), hlavně židovská čtvrť ve Veselí nad Moravou. Oblastí prochází železniční koridor a silnice I. třídy 54 a 55 s dopravním vytížením 8-10 tisíc aut denně.

Městské památkové zóny jsou vyhlášeny tři a další v Uherském Ostrohu za hranicemi kraje. Dvě ve Strážnici a třetí ve Veselí nad Moravou. (NPÚ, 2011) Vesnická památková zóna jsou vinné sklepy v Petrově. Zajímavý vinařský areál v Petrově-Plžích v Bílých Karpatech, budovaný již někdy od 15. stol. Dnes je tu k vidění asi 80 bohatě zdobených sklepů, vytvářejících jakousi ulicovou zástavbu se dvěma návesními prostory. (Kubík, 2012) Národní kulturní památka je Z technických památek je zde Zámek Milotice. Významné jsou v Hodonínsku i technické

památky, protože se jednalo o tradiční cukrovarnickou oblast a zůstal tady cukrovar, ve Strážnici. Dále také vodní díla v Hodoníně a u Veselí.

Obr. 48 Vinné sklepy v Petrově. (Kubík , 2012)

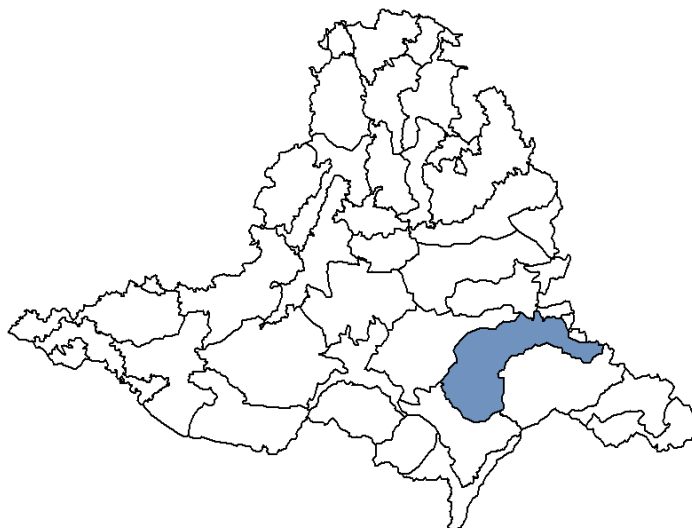
Tab. 33 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf mohutné velmi ploché „duny“ obklopené z jihu a ze západu nivami řek	X	0	XXX
	Výskyt váťých písků	XXX	+	XXX
	Převaha hospodářských lesů s borovicí	XXX	0/-	XX
	Při okrajích oblasti výskyt přírodě bližších lužních porostů	X	+	XX
	Velký podíl akátu	X	-	X
	Přirozené koryto Moravy s přirozeně se vyvíjejícími meandry	XX	+	XXX
	Rekultivované oblasti po těžbě písku	X	0	XX
	Početné aleje platanu a dubu severně od Strážnice	X	+	XX
	Početné lokality mokřadů	X	+	XX
	Mokřad Osypané břehy	X	+	XXX
	Velký podíl luk v okolí Bzence	XX	+	X
	Rybniční soustava na Kyjovce	XXX	+	XX
	Lipanové pásmo Kyjovky	X	+	XXX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Prostory pískovny	XX	0	X
	Poměrně malý podíl zemědělské půdy	XXX	+	XXX
	Morava odvedená do tzv. Baťova kanálu	XX	-	X
	Rovný železniční koridor akcentující dopravní funkci	XX	0	X
	Poutní kostely ve Strážnici a ve Veselí nad Moravou	X	+	XX
	Pozůstatky hustého židovského osídlení	X	+	XX
	Řada vodních děl na Moravě, Kyjovce a přidružených tocích	XXX	-	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Kulturně silná oblast, Bohaté kulturní kořeny	XX	+	XX
	Pohledy jsou omezeny na okolí velkého borového lesního komplexu	XX	0	X
	Netypická žlutá barva povrchu s minimem vegetace	XXX	+	XX
	Barevná kombinace tmavého jedličky borovic a světlého písku	XXX	+	X
	Dojem suché ale ne horké, jakoby polopouštní krajiny	XXX	+	XXX
	Zachovalé obrazy zámků a sídel (Strážnice, Milotice)	XX	+	XX

	Kontrast přírodního vývoje meandrujících řek a rovných industriálních prvků	XXX	+	XX
	Kontrast rybníční soustavy Kyjovky a suchých písků	X	+	X
Legenda		XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Kyjovsko

Kyjovsko je oblast nízkých, táhlých svahů. Krajina je velmi silně zemědělská a vinařská. Kyjovsko je prototypem toho, co by většina lidí nazvala Jižní Moravou.

Obr. 49 Kyjovsko, pohled k jihu, v levé části obrázku je část Kyjova. (Panoramino, 2012)

Důvod a způsob vymezení

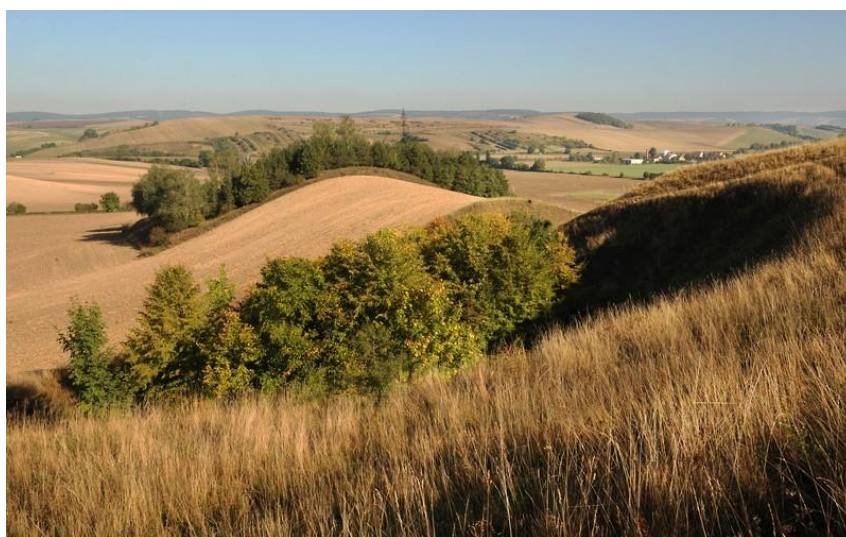
Táhlé oblé svahy jsou výsledkem geneze reliéfu. Vznikly na málo odolných miocenních slínech, jílových sedimentech, které se snadno erodují. Oblast se nachází v převážně mírně pahorkatinném terénu. Svahy jsou táhlé, zaoblené a velmi málo strmé. Přesto oblast není plošinou jako je Podivínsko. Hustopečsko je naopak výraznější pahorkatinou s větším podílem lesa. v Kyjovsku se lesy v podstatě nevyskytují, tím se oblast podobá Jaroslavicku. Hranici s Hodonínem udává výskyt písků. Kyjovsko se na východní hranici u obce Ježov postupně zvedá do Vážanské vrchoviny. Významné jsou i kulturní faktory.

Přírodní charakteristika

Kyjovsko bylo v minulosti mořem a sedimenty, které se usadily, nyní postupně uvolňují sůl. Ve čtvrtohorách zde bylo několik slaných jezer. Čejčské jezero je jedno ze dvou velkých zaniklých slaných jezer jižní Moravy (společně se zaniklým Kobylským jezerem). Nacházelo se jihovýchodně od současné obce Čejč v oblasti výrazné, převážně tektonicky tvořené deprese. Jezera se postupně zanášela během pozdního glaciálu a během mladších čtvrtohor až dodnes.

Stáří jezera bylo potvrzeno pylovou analýzou sedimentů. Čejčské jezero zaniklo patrně mezi lety 1823–1824, tedy o něco dříve než Kobylské jezero. Kobylské jezero bývalo největší jezero Moravy. Kolem roku 1836 bylo vysušeno a přeměněno na ornou půdu pro pěstování cukrové řepy. Pak se jezero opět začalo plnit, ale následným prohloubením odvodňovacího kanálu a dalšími melioračními pracemi bylo jezero natrvalo odvodněno. (Wikipedie, 2012) Do současnosti zůstávají v okolí bývalých jezer zasolené půdy. Z půd jsou zde zejména černozemě. U Kyjova jsou rozšířené hnědozemě. Původní lesy již prakticky neexistují a z bioty zde žijí spíše stepní druhy. Klima je velmi teplé sušší, u Kyjova teplé. U severního okraje oblasti klima přechází do druhého vegetačního stupně. Centrem oblasti je Kyjov a početné velké obce. Kyjov vznikl ve dvanáctém století na místě sídliště germánského kmene.

Přírodní parky nejsou vyhlášeny. Vyhlášena je národní přírodní památka Na Adamcích, které zachovávají typické nelesní stepní trávníky s řadou chráněných druhů. (AOPK ČR, 2012)

Obr. 50 Zvlněný reliéf NPP Na Adamcích. (AOPK ČR, 2012)

Kulturní a historická charakteristika

Kyjovsko je osídleno již od starověku. Obce jsou většinou neortogonální návěsní, zejména vřetenové. V jižní části oblasti se nachází skupina obcí parcelačního typu. Etnograficky je zde část Horňácka a jádro oblasti Kyjovska právě v okolí Kyjova. Podrobnosti jsou uvedeny v úvodní části textu. Religiozita je nadprůměrná, ale je zde malý počet různých kostelů, které by vynikaly svojí hodnotou. Zachovaly se středověký rytířský klášter Čejkovicích a novověký klášter v Kyjově. Oblast rozděluje silnice I. třídy mezi Slavkovem a Veselím nad Moravou a prochází Kyjovem (asi 8 tisíc aut denně).

Je zde vyhlášena městská památková zóna v Kyjově. Vesnické památkové zóny nejsou vyhlášeny ani národní kulturní památky.

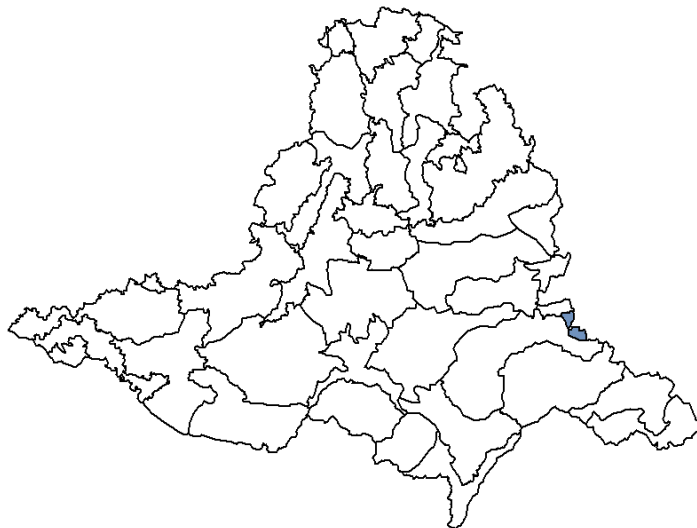
Tab. 34 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti

Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf ploché pahorkatiny	XX	0	X
	Velmi malý podíl lesa	XX	-	X
	Rozsáhlá vodní eroze	XXX	-	X
	Roztroušené remízky s akátem nebo dubem	X	+	X
	Pestré geologické podloží spraší, miocenních slínů a štěrků a flyše	X	0	X
	Minipohoří Babího lomu západně od Kyjova	XX	+	XX
	Pozůstatky původních slaných jezer a slanomilná vegetace	X	+	XXX
	Téměř chybějící ekotonová společenstva	XX	-	X
	Technicky upravené vodní toky s menším podílem břehové vegetace	XX	-	X
	Několik svahů terasováno	X	-	X
	Velké komplexy zemědělských družstev	XX	-	X
	Nízká přírodní hodnota krajiny	XX	-	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Velké množství vinic u Mutěnic	XX	+	XX
	Velký podíl strání s drobnou drážbou, vinicemi nebo sady	XXX	+	X
	Zemědělská půda místy vytváří homogenní plochy a celkově velký podíl orné půdy ve scelených blocích	XXX	0	X
	Bohatá kulturní historie	XXX	+	XX
	Velké vesnice nebo bývalé vesnice až o několika tisících obyvatelích	XXX	+	X
	Množství solitérních stromů na stráních	XXX	+	X
	Mnoho vinic na jižních svazích	XX	+	X
	Řada zámků, které mají často čtvercový tvar	XXX	+	XX
	Někdy obrovská zemědělská družstva s navazujícím zpracovatelským průmyslem (Čejkovice)	XX	-	X
	Hospodářsky a historicky silný region	XXX	+	XX
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Vysoká kulturní hodnota krajiny	XX	+	XX
	Značná vodní eroze na polích mění barvu půdy z tmavě hnědé na bledě žlutou, což vytváří mozaiku ploch	XXX	-	X
	Zachovalé obrazy sídel se souvislou zástavbou a hospodářstvími	XX	+	XX
	Dojem bohatosti kraje	XX	+	XX
	Typická zástavba s původními rysy (Kyjov i další)	X	+	XX
	Plynulejší přechody zástavby do krajiny přes sady a vinice	X	+	XX
	Dochované tradiční měřítkové vztahy	XX	+	XX
Legenda	Výrazně zemědělský charakter scenérie	XXX	0	X
		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Velehradsko

Velehradsko zasahuje na území JMK jenom přibližně 15 km². Jedná se o vrchovinu Zlínského kraje s centrem Velehradem.

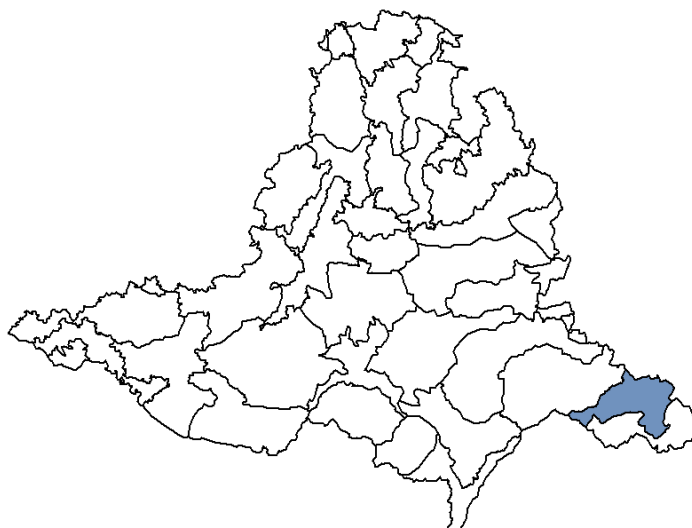
Obr. 51 Velehradsko, pohled na Stříbrnice od Západu. (Panoramino, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Důvodem pro vymezení této části další oblasti je kontrast reliéfu vzhledem ke Kyjovsku a chladnější klima, které sebou přináší navazující odlišné využití krajiny.

Blatnicko

Hospodářsky periferní oblast, ale esteticky jedna z nejhodnotnějších v kraji. Oblast plná zachovalých vesniček téměř nedotčených socialistickou výstavou s panoramatem Bílých Karpat v pozadí. Jedna z krajinářsky nejhodnotnějších oblastí.

Obr. 52 Blatnicko u Suchova (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Blatnicko je zasazeno mezi nivu Moravy a kopce Bílých Karpat. Oblast je tvořena pahorkatinou. Severozápadní hranice s Hodonínem je vedena po okrajích nivy na nevýrazné říční terase a po okraji obcí. Jihovýchodní hranice odlišuje prudší části svahů se sklonem dosahujícím místy 10 stupňů.

Přírodní charakteristika

Horniny jsou stejně jako ve Bělokarpatu flyše, zde se na nich vytvořily těžké jílovité půdy někdy nazývané vteřinové půdy podle nečastých vhodných podmínek pro obdělávání, kdy po dešti se změní v bláto a v suchu ztvrdnou a trhají kořeny rostlin. Možná i z důvodu půd je oblast marginální a zachovává si svůj venkovský ráz. Formálně se zde vyvinuly černozemě nebo černice. Srážky jsou vysoké a oblast je teplá až velmi teplá u Moravy.

Přírodní parky nejsou vyhlášeny, ale část oblasti je součástí CHKO Bílé Karpaty. Chráněných území je vyhlášeno překvapivě málo. Národní přírodní rezervace nejsou vyhlášeny.

Kulturní a historická charakteristika

Osídlení je již od starověku. Centrum oblasti není výrazně, projevuje se spád ke Strážnici a Veselí nad Moravou. Největším sídlem je Velká nad Veličkou s třemi tisíci obyvateli. Obec vznikla ve 13. století. Významnějším sídlem je Blatnice pod Svatým Antonínkem. Obec vznikla pravděpodobně už v 9. století. Blatnice má svébytnou kulturu a historii. Mezi nejvýznamnější události patří pouť u Svatého Antonínka, která se každoročně uskutečňuje v červnu první neděli po svátku sv. Antonína, a menší poutě při dalších příležitostech. (Wikipedie, 2012) Další obce jsou hlavně neortogonální návesní oválné. Etnograficky se projevuje předěl mezi Hornáckem a Strážnickem. Hornácko je malá etnografická oblast s jádrem právě v okolí Velké nad Veličkou. Religiozita v celé oblasti je nadprůměrná a v kraji se to projevuje drobnou sakrální architekturou. Celá oblast vytváří dojem jakoby klidného kraje. Z křesťanských památek je důležitý barokní poutní kostel v Blatnici. Oblast je také česká, proto zde nebyla narušena demografická křivka. Prochází zde silnice I. třídy číslo 71 do Slovenska s vytížením asi 4 tisíce aut denně. V oblasti téměř nejsou přítomny hrady a zámky.

Vesnické památkové zóny jsou vyhlášeny Blatnice pod Svatým Antonínkem – Stará Hora, a také památková zóna Javorník – Kopaninky. Městské památkové zóny nejsou vyhlášeny.

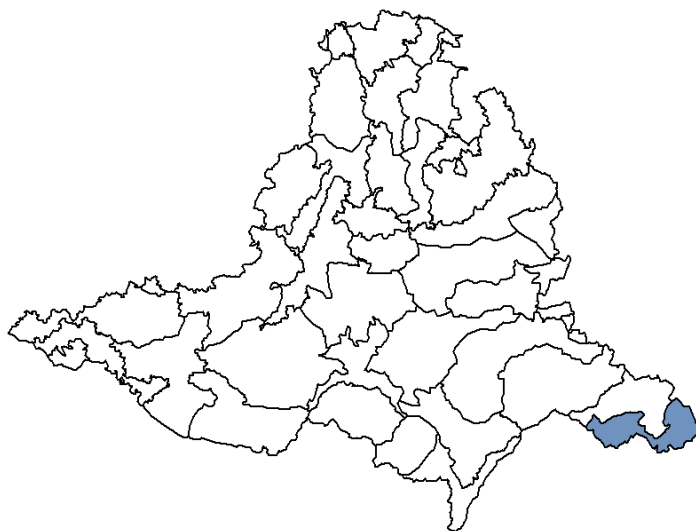
Tab. 35 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Reliéf pahorkatiny, který se zvedá směrem k jihu	XXX	0	X
	Výskyt těžkých jílovitých půd	XX	0	X
	Malý podíl lesních porostů	XX	-	X
	Četná stromořadí fungující jako větrolamy	XX	+	X
	Poměrně velký podíl luk	XX	+	XX
	Technicky upravené vodní toky se zbytky břehové vegetace	XX	-	X
	Místa zachovalé dlouhé původní plužiny	X	+	XXX
	Remízky	XX	+	XX
	Menší přírodní významnost krajiny	X	-	X
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Poutní kostel v Blatnici	XX	+	XX
	Bloky polí scelené do středně velkých lánů	XX	-	X
	Menší dopravní koridor na Slovensko přes Velkou nad Veličkou	X	-	X
	Obce převážně kompaktní s převahou zeleně na okrajích	X	+	XX
	Menší kulturní významnost krajiny	X	0	X
	Rurální charakter regionu	XXX	+	XX

Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Esteticky hodnotné horizonty Bílých Karpat	XX	+	XX
	Menší měřítko krajiny	XX	+	XXX
	Soulad osídlení a měřítka krajiny	XX	+	XX
	Harmonický přechod obcí do okolní krajiny	X	+	XX
	Zachovalé pohledy sídel	XX	+	XX
	Rozsáhlé objekty zemědělských družstev narušující měřítko krajiny	XX	-	X
	Harmonický vztah forem osídlení a přírodního prostředí	XX	+	XX
	Početná stromořadí podél polí zdůrazňující jejich čtvercovou strukturu	X	-	X
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Bělokarpatsko

Bělokarpatsko je nejvýchodnější oblastí krajinného rázu v JMK. Představuje cíp Bílých Karpat, které zasahují na českou i slovenskou stranu. Projevuje se zde již krajina zcela obvyklá pro Karpatské hory u nás.

Obr. 53 NPR Čertyryje (Seznam Mapy, 2012)

Důvod a způsob vymezení

Bělokarpatsko je část nejvyšších hor v kraji. Nachází se v něm nejvyšší hora Čupec s 819 m. n. m. Sousedí s Blatnickem, které je pahorkatinou. Hranice je stanovena na úpatí svahů. Oblast pokračuje dále ve Zlínském kraji.

Přírodní charakteristika

Geomorfologické celky tvořící Bělokarpatsko jsou Žalostínská vrchovina a Javořická hornatina. Členitost zejména Javořické vrchoviny je značná, sedla bývají o 200 m níže než vrcholy a v této části se také nachází většina sesuvů. Hory jsou tvořeny měkkým vápnitým flyšem a nedovolují vznik skal. V minulosti se svahy značně sesouvaly a vznikly dlouhé táhlé svahy. Klima přechází od mírně teplého k mírně chladnému ve třetím a čtvrtém vegetačním stupni. Projevuje se zde

návětrný efekt hor a srážky jsou tedy vysoké, přesahují 800 mm. Vegetaci tvoří dubohabřiny a květnaté bučiny bez jedle s některými horskými druhy. Pestrost krajiny je střední. Vysoká je ale biodiverzita, především na mimořádně rozsáhlých loukách. Půdy tvoří v nižších polohách černice a ve vyšších kyselé hnědé půdy. Vodní toky jsou malé.

Celé Bělokarpatisko je součástí CHKO Bílé Karpaty (založeno 1980). (AOPK ČR, 2012) Chráněných území je velké množství. V oblasti se nachází čtyři národní přírodní rezervace a jedna památka. Čertoryje ochraňuje největší horské louky v České republice. Chráněné území má rozlohu 325 ha. Podobnou funkci mají i Zahrady pod Hájem, Jazevčí, Jezírka a Búrová. Všechny lokality jsou jedinečné rezervace přírodních květnatých luk mimořádné hodnoty s výskytem vzácných druhů. (AOPK ČR, 2012)

Kulturní a historická charakteristika

Krajina byla osídlena během vrcholněstředověké karpatské kolonizace a nejvyšší vrcholy v okolí Velké Javořiny až během valašské kolonizace. Oblast je v současnosti téměř neosídlena. V krajině jsou patrné zbytky původního hospodaření, hlavně pastevectví. Například v Čertoryji jsou patrné zbytky původních plužin. Etnografická situace kopíruje Blatnicko v přímé návaznosti.

Je zde vyhlášena jedna vesnická památková zóna Vápenky.

Tab. 36 Nejvýznamnější identifikované znaky krajinného rázu

Znaky	Identifikované znaky a hodnoty	Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle významu	Dle projevu	Dle cennosti
Znaky přírodní charakteristiky území	Rozsáhlé plochy luk	XXX	+	XXX
	Největší česká louka Čertoryje	XXX	+	XXX
	Typické flyšové dlouhé svahy	XXX	0	XX
	Výskyt sesuvů u Nové Lhoty	X	0	XX
	Velmi členité lesní ekotony, druhově bohaté	XXX	+	XX
	Velké množství soliterně rostlých stromů na loukách	XXX	+	XXX
	Převážně listnaté nebo smíšené lesy	XX	+	X
	Květnatá luční společenstva	XX	+	XX
	Přírodní vodní toky vytvářející poměrně hluboká údolí se zachovalou břehovou vegetací	XX	+	XXX
Znaky kulturní a historické charakteristiky území	Velké chatové kolonie u Radějova	X	0/-	X
	Zachovalé četné objekty lidové architektury (Vápenky)	XX	+	XX
	Původní vedení cestní sítě respektující reliéf	X	+	X
	Velmi malý počet sídel	XXX	+	XX
	Plynulé přechody mezi sídly a okolní krajinou	XX	+	X
Znaky prostorové povahy a harmonického měřítka	Skládané horizonty klikaticích se údolí	XXX	+	XX
	Esteticky nenarušená krajina, výrazně přírodě blízký charakter scenérie	XXX	+	XXX
	Zachovalé měřítko krajiny s dominující přírodní složkou a doplňující sídelní složkou	XX	+	XX
	Dynamické působení dlouhých svahů	XX	+	XX
	Zapamatovatelnost scenérie karpatských luk	X	+	XX
Legenda		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	+ pozitivní - negativní 0 neutrální	XXX jedinečný XX význačný X běžný

Závěr

V této práci bylo celé území Jihomoravského kraje rozčleněno na individuální jednotky krajinného rázu v souladu s metodikou I. Vorla. (Vorel, a další, 2004) K oblastem byly přidány stručné charakteristiky a území bylo vymezeno na mapě v příloze. Celý kraj je nesmírně rozmanitý a plný cenných lokalit, které utvářejí unikátní krajiny. Není to jediné možné pojetí. Krajinný ráz je do určité míry individuální práce, která se projeví hlavně na vybraných identifikovaných jevech a jejich důležitosti. V této práci byly vybrány pouze ty nejdůležitější, nejviditelnější nebo nejzajímavější prvky každé lokality. Metodika I. Vorla je geografickou metodikou a v menší míře zohledňuje pohledy spojitost krajin. Je to její výhoda, protože může odhalit, jak se mění prostředí jak na horách, kde je členitý reliéf, tak v nížinách, kde jsou nekonečné výhledy, ale zároveň i její nevýhoda, protože krajinný ráz je hodně o vizuálních vjemech. Vorlova metodika také možná nejlépe dokáže uchopit pocity, které má návštěvník daného místa, a změny těchto vjemů při cestování krajinou. Přínosem této práce pro laika nebo méně odborně zaměřeného geografa je právě poznání, že vstupuje do nové části země z nějaké jiné a také poznání, proč tomu tak je. Pro krajináře má práce přínos jako podklad pro dalších části zmíněné metodiky a jako část celku krajinného rázu celé České republiky. Práce má význam i pro běžného člověka se zájmem o přírodu, protože obsahuje velké množství informací o celém kraji a může sloužit jako inspirace pro cestování nebo jako základní nástroj pro poznání okolí jeho bydliště nebo zájmových území.

Jihomoravský kraj a kraje Vysočina a Olomoucký

Tab. 37 Vybrané charakteristiky porovnávaných krajů

Faktor	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Vysočina
Krajské město	Brno	Olomouc	Jihlava
Rozloha	7196,5 km ²	5267 km ²	6 795 km ²
Počet obyvatel	1 200 tisíc	650 tisíc	515 tisíc
Hustota zalidnění	157 obyvatel/km ²	121 obyvatel/km ²	76 obyvatel/km ²
Nejvyšší bod	Čupec (819 m. n. m.)	Praděd (1 491 m)	Javoříce (837 m. n. m.)
Počet okresů	7	5	
Tvar	Jádrový s výběžky	Podélný	Jádrový pětiúhelníkovitý
Teploty	5-9 °C	4-8 °C	1-8 °C
Srážky	450-700 mm	500-1200 mm	550-800 mm
Klima	Velmi teplé a na srážky chudé – chladné	Velmi teplé – velmi chladné na srážky bohaté	Teplé – chladné
Geologie	Převážně spodní miocén, devon a kvartér	Devon a kvartér	Spodní perm
Geomorfologie	Českomoravská soustava, Vněkarpatské sníženiny, Vnější západní Karpaty, Vídeňská pánev	Vněkarpatské sníženiny, Krkonoško-jesenická soustava	Českomoravská soustava
Hypsometrické poměry	Okrajové vrchoviny postupně klesají směrem k jihu	Jižní polovina sníženina úvalu stoupající na sever do Jeseníků	Vrchovina s plošinami a řadou samostatných vrcholů
Svahy	Prudké svahy na severu až plošiny	Strmé svahy hor až úplné plošiny	Homogenní území s velkým počtem středně prudkých svahů
Říční síť	Os je několik, velké nádrže	Osou je Morava, v horských oblastech hustá říční síť	Osy Jihlava a Sázava, méně vyjádřené nivy
Úmoří	Černého moře	Černého moře	Černého a Baltského moře

Půdy	Černozemě a kambizemě, říční půdy	Kambizemě	Podzoly, kambizemě, černozemě a říční půdy
Vegetační stupně	1-5	3-6	1-7

Každý z porovnávaných krajů (Vysočina, JMK a Olomoucký kraj) jsou v mnohém odlišné. Vysočina je členitý reliéf bez mohutných údolí nebo úvalů s širokými nivami, i když se zde vyskytují hluboká zaříznutá údolí, JMK je kombinací obojího, v severní polovině území jsou běžná výrazná zaříznutá údolí a v jižní polovině zase nížiny a plošiny. Olomoucký kraj je extrémní vůči předchozím dvěma, protože jeho jižní polovina je téměř úplně rovná a severní je zase tvořena jedním z nejvyšších pohoří Česka. Od tohoto se odvíjí většina ostatních faktorů (Tab. 37).

Z hlediska krajinného rázu na se na Vysočině odlišují jednotlivé oblasti hlavně podmínkami k zemědělství nebo vhodností k osídlení. Střídají se zarovnanější náhorní plošiny s členitými vrchovinami, otevřené a zalesněné krajiny apod. a rozdíly mezi oblastmi jsou obecně menší. Stejně tak kulturní faktory nejsou tak rozdílné. Vysočina byla centrem státu snad jen v období těžby stříbra v Jihlavě.

Jihomoravský kraj je mnohem pestřejší, včetně kultury a historie. Oblast měla vždy vazby na Rakousko a je zde centrum národního významu Brno. Přírodní prostředí je rozčleněno mnoha ozvlášťujícími faktory, jak je popsáno v této práci.

Olomoucký kraj nabízí velké poměrně homogenní části krajiny Hornomoravského úvalu nebo Jeseníků, které jsou obohaceny specifitějšími menšími územími. Kraj má v severní části vazby zase na Polsko.

Celkově jsou tedy kraje každý jiný. Vysočina má menší rozdíly a menší kulturní významnost. Nachází se zde však mnoho esteticky hodnotných lokalit a výhledů. Jihomoravský kraj má menší přírodně cenná území (Pálava, Moravský kras, Podyjí) a také velkou kulturní hodnotu. Olomoucký kraj nabízí nejkontrastnější území od nížin až po hornatiny a také poměrně vysokou kulturní hodnotu.

Zdroje

Publikace a atlasy

Archiv Správy NP Podyjí. 2007. Správa NP Podyjí. *FOTOGALERIE: Podyjí se může pochlubit největšími vřesovišti v Česku.* [Online] 2007. [Citace: 10. 5 2012.] <http://www.nppodyji.cz/fotogalerie-podyji-se-muze-pochlubit-nejvetsimi-vresovisti-v>.

Council of Europe. 2000. Evropská úmluva o krajině a důvodová zpráva. Strasbourg.

Culek, Martin, [editor]. 1996. *Biogeografické členění České republiky.* Praha : Enigma, 1996.

Culek, Martin, 2010. Studijní materiály předmětu PŘF:Z5790. *Informační systém Masarykovy univerzity.* [Online] 15. listopad 2010. [Citace: 13. květen 2011.] <https://is.muni.cz/auth/el/1431/podzim2010/Z5790/um/?studium=546657>.

Hrnčiarová, Tatiana, a další. 2009. Atlas krajiny České republiky. [kartografický dokument]. Praha : Ministerstvo životního prostředí České republiky, 2009. 1, str. 332. 978-80-85116-59-5.

Kartografie Praha. 2012. Tematický atlas Jihomoravského kraje. [kartografický dokument]. Praha : autor neznámý, 2012. 9788073931377.

Lipský, Z. 2010. 10 let Evropské úmluvy o krajině a možnosti geografického výzkumu.

Low, Jiří a Michal, Igor. 2003. *Krajinný ráz.* Kostelec nad Černými lesy : Lesnická práce, 2003. str. 552. 80-86386-27-9.

Mencl, Václav. 1980. *Lidová architektura v Československu.* Praha : autor neznámý, 1980.

Projekt 2B06126 Ochrana krajinného rázu jako podstatného rysu české kulturní krajiny. 2010. *Typické znaky krajinného rázu ČR.* Brno : autor Low, Jiří, 2010.

STUDIO B&M. 2008. C. Oblasti a místa. [autor knihy] Roman Bukáček, a další. *Strategie ochrany krajinného rázu kraje Vysočina.* 2008.

Vorel, Ivan, a další. 2004. *Posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz.* Praha : Fakulta architektury ČVUT, 2004. 80-903206-3-5.

Internetové stránky a elektronické zdroje

AOPK ČR. 2012. Národní přírodní památky v ČR, Národní přírodní rezervace v ČR a Národní parky a chráněné krajinné oblasti v ČR. *Ochrana přírody a krajiny v České republice.* [Online] 2012. http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=index&site=default_cz.

Bučovice. 2012. Státní zámek Bučovice. [Online] 2012. [Citace: 2. 4 2012.] <http://www.zamek-bucovice.cz/>.

Buřival, Jan. 2006. Ostrůvky teplomilné vegetace na jižním okraji Dražanské vrchoviny. *Muzeum Vyškov*. [Online] 2006. [Citace: 27. 3 2012.] <http://muzeum.vyskov.cz/priroda/teploveg.htm>.

ČÚZK. 2009. Data200. [elektronická databáze]. Praha : autor neznámý, 2009. Podrobnosti: http://geoportal.cuzk.cz/%28S%28bfzvx3rl1h5tu345v1j5gamm%29%29/Default.aspx?mode=TextMeta&side=mapy_data200&text=dSady_mapyData200&head_tab=sekce-02-gp&menu=229.

Google Earth. 2012. Aplikace Mapy Google Earth. 2012.

Halady , Jan a Košťálová, Michaela. 2012. *Lednicko-Valtický-areál*. [Online] 2012. [Citace: 5. 4 2012.] <http://www.lednicko-valticky-areal.cz/>.

Jevíčko. 2012. Historie města . *Město Jevíčko*. [Online] 2012. [Citace: 12. 4 2012.] <http://www.jevicko.cz/index.php?id=1020&lang=cze>.

Koutný, Michal . 2010. Přírodní park Rokytá. *Dukovansko, Kulturní, technické i přírodní poznání*. [Online] 2010. [Citace: 30. 3 2012.] <http://www.dukovansko.ic.cz/zajimavosti/rokytna.html>.

Krajský úřad JMK. 2011. Základní údaje o Jihomoravském kraji. *Portál Jihomoravského kraje*. [Online] 2011. [Citace: 10. 5 2012.] <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27204&TypeID=2>.

Kubík , Vladimír. 2012. Vinné sklepy Petrov-Plže, Bílé Karpaty. *iTRANS*. [Online] 2012. [Citace: 9. 5 2012.] <http://itras.cz/vinne-sklepy-petrov-plze/galerie/13876/>.

Laboratoř geoinformatiky Univerzity J.E.Purkyně. 2010. II. vojenské mapování 1836-1852. *Oldmaps*. [Online] 2010. [Citace: 33. 4 2012.] http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?z_height=330&lang=cs&z_width=700&z_newwin=1&map_root=2vm.

Novák, Petr. 2007. Panorama Letovice. [Online] 7. 4 2007. [Citace: 9. 5 2012.] http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Letovice_panorama.jpg.

NPÚ. 2011. *MonumNet: Světové dědictví, NKP, chráněná území*. [Online] Národní památkový ústav, 2011. [Citace: 16. duben 2012.] <http://monumnet.npu.cz/>.

Obec Braníškov. 2012. Přírodní park Údolí Bílého potoka. *Oficiální web obce Braníškov*. [Online] 2012. [Citace: 8. 5 2012.] <http://www.braniskov.cz/node/11>.

Panoramino. 2012. *Panoramino - fotografie v aplikaci Google Mapy*. 2012.

Samuel, Pavel. 2009. Přírodní park Halasovo Kunštátsko. *Turistika.cz*. [Online] 12. leden 2009. [Citace: 1. květen 2012.] <http://www.turistika.cz/mista/prirodni-park-halasovo-kunstatsko>.

Seznam Mapy. 2012. *Mapy.cz*. [Online] 2012. [Citace: 2012. 5 10.] <http://www.mapy.cz/>.

Vašutová, Petra a Culek, Martin. 2007. *Etnografie a geografie*. Filozofická fakulta, MU. Brno : autor neznámý, 2007. PowerPoint prezentace.

Vavříček, Dušan a Šimková, Pavlína Pancová. *Atlas lesních půd*. [Online] [Citace: 9. 5 2012.] http://ugp.lfd.mendelu.cz/atlas_pud/pudy/index.html.

Wikipedie. 2012. *Wikipedie, otevřená encyklopedie*. [Online] 2012. Zdroj posloužil pro získání základní obecně známých informací zejména o městech. Přesné heslo vždy odpovídá heslu v textu.. <http://cs.wikipedia.org>.

Zámek Slavkov. 2011. Stavební historie. *Zámek Slavkov - Austerlitz*. [Online] 2011. [Citace: 2. 4 2012.] <http://www.zamek-slavkov.cz/cz/stavebni-historie/%20%20%20http://www.atlasceska.cz/jihomoravsky-kraj/zamek-slavkov-u-brna/gal/2/>.

Ostatní zdroje

Klega, Ludvík a Kačor, Miroslav. 2008. *Zatopené osudy: Nové Mlýny*. [TV pořad]. Česká televize, 2008.

Použité zkratky

MPZCHÚ	maloplošné zvláště chráněné území
PP	přírodní park
CHKO	chráněná krajinná oblast
JMK	Jihomoravský kraj
p.	památková

Přílohy

Mapa oblastí krajinného rázu

Viz. vložená mapa

CD s elektronickou částí práce

Obsahuje text práce, originální mapy, fotodokumentaci.